TRST, torek 14. aprila 1959
Leto XV. - Št. 89 (4243)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCIŠKA št. 20 — Tel. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda. NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Pellova zunanja politika pred senatom
Poseg Vatikana v sicilsko volilno borbo

Sporočilo sicilskih škofov - Danes se bo Segni zopet sestal z zastopniki državnih nameščencev

(Od našega dopisnika)

RIM, 13. — Jutri popoldne bodo o zunanji politiki razpravljali tudi v senatu. Hkrati pa se bo nadaljevala tudi razprava v komisiji za zunanjo politiko poslanske zbornice, kjer bo verjetno govoril Saragat, za njim pa Pacciardi. Po zaključeni razpravi bo zopet na vrsti Pella. Stališče Saragata je znano, medtem ko so republikanci glede izstrelkov dane zavzeli stališče, da gre tu za vojaško vprašanje v okviru odnosov med Italijo in NATO ter ZDA. Verjetno je, da se Pacciardi ne strinja z levim krilom svoje stranke tudi glede zunanje politike. Generalni tajnik PRI Reale pa je skupaj z mnenja, da stranka ne sme nasesti spletkam za centrizma, ki jih izvajajo liberalci ter desna krila socialdemokratov in republikancev.

Danes pa je imel Segni opravka z zahtevami državnih nameščencev, zaradi česar se je sestal s Tavianijem in Tambronijem. Jutri bo ponovni sestanek s sindikalnimi predstavniki. Predvideva se, da bo končno v sredo vlada vzela to pereče vprašanje v pretres in tudi sprejela dokončne sklepe.

Medtem pa — kot vse kaže — se demokristjani zelo boje negativnega izida deželnih volitev na Siciliji. Ni nobenega dvoma, da so zaradi tega zaprosili za pomoč Vatikan, ki je danes objavil sklep svetega oficija, ki ga je odobril papež, čeprav je ta sklep, ki je bil sprejet pred desetimi leti kot odgovor na vprašanje: «Ali je dovoljen vpis v komunistične stranke ali pa jih podpirati?» Sveti oficij je odgovoril, da je komunizem materialističen in protikrščanski in njegovi voditelji — čeprav z besedami izjavljajo včasih, da ne napadajo vere — se kažejo dejansko s teorijo in z dejanji nasprotni pravi veri. Tu pa so škofje Sicilije objavili sporočilo, s katerim se obračajo na katolike z vatikanskim dokumentom; v sporočilu je med drugim rečeno, da je «še vedno veljavna obsodba Svete stolice ne samo tistih, ki so pristaši komunizma, temveč tudi tistih, ki «posredno ali neposredno z besedo ali dejanji podpirajo komunizem odobravanje». Sporočilo nato poudarja, da vatikanski dokument in njegove odredbe «popolnoma odgovarjajo tudi bolečemu položaju, ki je na žalost nastal v mnogih delih Sicilije». Nato sporočilo posredno omenja izkušnje demokristjana Milazza, ki je s pomočjo levice na Siciliji deželno vlado sestavil, in poudarja, da «sinovi Cerkve ne smejo dati «nobene pomoči ali neposredne ali posredne gibanjem ali združenjem, ki so pristala ali se pripravljajo pristati na sodelovanje s socialkomunisti». Sporočilo so podpisali vsi nadškofi in škofje Sicilije.

Kardinal Ruffini pa bo jutri prišel v Rim, kjer bo verjetno s papežem razpravljal o položaju na otoku. Ni dvoma, da je s sklepom Vatikana in s sporočilom škofov Sicilije za Sicilijo vmešavanje v notranje politične zadeve države. Ponovna odobritev dokumenta pomeni, da je to vmešavanje še hujše; hkrati pa označuje vso sedanjo slabost krščanske demokracije, ki v Vatikanu ponovno po pomoč.

Poster govor je imel prof. v nedeljo demokristjanski prvak Gui v Varese, ki je dejal, da je «Milazzovo gibanje služilo komunistom kot trojanski konj» in da je imela zmaga komunistov na Siciliji lahko nepredvidene posledice za vso Italijo». Demokristjanskega vodstva je to tudi uradna ocena položaja na Siciliji. V tej oceni je iskati razlog za dokument Vatikana, ki naj bi krščansko demokracijo rešil iz zagate, hkrati pa naj bi ji pomagal začeti s poostreno protikomunistično hajko po vsej državi, na podlagi katere naj bi se vršila tudi borba za enotnost in izgladila hude spore v vladni stranki. Toda vatikanskemu dokumentu je nasedla tudi demokristjanska levica. Agencija «Radar» struje «Baza» dokument hvali češ da «odpira perspektivo za obnovo levega centra». Gre za ponovni dokaz jalovosti demokristjanskih levičarjev v politični akciji.

Toda spori v KD se ne bodo dali tako zlepa odstraniti, kar dokazuje nedeljski Fanfanijev govor v Porto Santo Stefanu, kjer je ponovno napadal sedanje strankino vodstvo. Se enkrat je poudaril, da mora vlada ostati zvesta programu lanskoletnih majskih volitev ter da je treba «ohrabriti Segnija, da bi mogel dejansko izpolniti obvezo kljub trenutnim težavam in parlamentarnim podporam», in da se zdi, da bi se «težavnim časom lahko izognili». Tudi ta govor spada v okvir predkongresnih priprav, čeprav se za datum kongresa še ne ve. Danes se je s tem v zvezi razširila vest, da bo tajnik KD Moro sklical sejo vodstva za konec tega tedna, na kateri bodo datum končno določili.

Jutri bo nadaljeval z delom tudi parlament in njegove komisije. Poslanska pravosodna komisija bo verjetno zaključila z razpravo o načrtu odloka za amnestijo, komisija za promet pa bo pretresala novi cestni zakon. Poslanci bodo morali ta teden odobriti zakon o obveznem socialnem zavarovanju obrtnikov. Predsednik omenjene pravosodne komisije demokristjanski poslanec Dominedò se je vrnil iz New Yorka, kjer je zastopal Italijo v OZN pri obravnavanju vprašanja zaščite manjšin.

A. P.

Nenaden povratek Dullesa v bolnišnico

WASHINGTON, 13. — Predsednik Eisenhower je prišel z letalom iz Auguste v Washington. Takoj po prihodu v Washington je odšel v bolnišnico «Walter Reed», kjer se je razgovarjal tri četrt ure z Dullesom.

Bela hiša je zatem objavila sporočilo, ki pravi, da bo Dulles podvržen nadaljnjemu zdravljenju. V pričakovanju zdravniških ugotovitev ne bo sprejet noben sklep glede njegovega morebitnega povratka v državni službi. Predsednik ne bo podal drugih izjav o Dullesovem zdravju, dokler ne bodo dani novih zdravniških predlogov. Predstavnik Bele hiše je izjavil, da Dulles ni podal ostavke.

Predstavnik Bele hiše je tudi zanikal trditve o Dullesovi ostavki, ki so se pojavile glede njegovega nenadnega povratka v Washington. Izjavil je, da bodo v 24 ali 48 urah lahko dali pojasnila o nadaljnjega zdravljenja.

Poročilo pravi dalje, da sta Eisenhower in Dulles govorila tudi o mednarodnem

Ferhat Abas v Karačiju

KARAČI, 13. — Predsednik alžirske vlade Ferhat Abas je danes prišel iz Novega Delhija na tridnevni obisk v Karači. Ob prihodu je izjavil, da upa, da bo pakistanski vladi in pakistanskemu ljudstvu obrazložil alžirsko stvar in da bo še bolj okrepil prijateljske in bratske vezi med obema muslimanskima državama. V Karači je Ferhat Abas prišel kot gost «konference arabskega sveta». Na letališču so ga sprejeli predstavniki arabskih držav, Afganistana in Kitajske.

Pred odhodom iz Novega Delhija se je Ferhat Abas zahvalil indijski vladi, kongresni stranki, članom parlamenta in posameznim strankam za prisrčen sprejem. Izjavil je, da je imel več razgovorov z Nehrujem, ki mu je zagotovil, da je indijska vlada odločena podpirati borbo za neodvisnost Alžircev.

V poučenih krogih pravijo, da je Ferhat Abas skušal doseči od Indije, da skliče afriško-azijsko konferenco, na kateri bi razpravljali o Alžiriji. Prav tako je Ferhat Abas skušal doseči, da Indija prizna alžirsko vlado. Toda Nehru je pred parlamentarno skupino kongresne stranke izjavil, da je mnenja, da Indija lahko bolje služi alžirski stvari, če v sedanjih okoliščinah ne prizna alžirske vlade.

Na sestanku z voditelji posameznih strank je Ferhat Abas predlagal ustanovitev «indijskega odbora solidarnosti z Alžirijo». Razgovarjal se je tudi z obrambnim ministrom Krišno Menonom in z voditelji socialistične stranke. Člane te stranke je izjavil, da bi morala kongresna stranka poskrbeti za ustanovitev takega odbora.

—«»—

CANBERRA, 13. — Pakistanski zunanji minister je danes na tiskovni konferenci v Canberri izjavil, da bi morali spor med Pakistanom in Indijo o kršitvah letalskega prostora predložiti OZN, preden se spremeni v oborožen spopad.

Milanski velesejem

MILAN, 13. — Včeraj je predsednik Gronchi slovesno odprl 37. milanski velesejem. Govoril je minister za industrijo in trgovino Colombo. Vseh razstavljavcev je 13.300.

Danes pa so se začele na velesejmu manifestacije v čast držav, ki so se velesejma uradno udeležile. Prva je bila na vrsti Švica: na prireditvi so proslavili hkrati 40-letnico ustanovitve švicarske trgovinske zbornice v Italiji. Popoldne je uradno obiskala velesejem češkoslovaška gospodarska misija, ki jo je vodil minister za zunanjo trgovino František Krajčik, ki je poudaril, da se je trgovinska izmenjava med ČSR in Italijo zvišala v zadnjih štirih letih za 60 odstotkov. Danes je obiskal velesejem tudi švedski veleposlanik Erick von Post.

Hkrati pa se je začel simpozij za jedrsko energijo ob udeležbi številnih znanstvenikov in tehnikov. Prvi je predaval Nobelov nagrajenec Sir John Cockcroft o «Razvoju evropske atomske industrije v okviru sporazuma evratoma z ZDA in Veliko Britanijo». Sledila so predavanja Američana prof. Floberga, Francoza prof. Ramadiera in Italijana prof. Sacerdotija.

Z včerajšnjega zasedanja zvezne ljudske skupščine FLRJ

Koča Popović o odnosih z Italijo Avstrijo, Bolgarijo in Albanijo

O nerešenih vprašanjih londonskega sporazuma in o procesu v Florenci ter o raketnih oporiščih, ki utegnejo imeti negativne posledice

BEOGRAD, 13. — Državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popovič je na današnji skupni seji v zvezni skupščini, ki se je sestala, da bi razpravljala in sprejela osnovne zakone, ki urejajo stanovanjska vprašanja, odgovoril na štiri vprašanja skupine poslancev s področja zunanje politike.

Na vprašanje, kakšno je sedanje stanje italijansko-jugoslovanskih odnosov in kakšni so rezultati reševanja dvostranskih vprašanj, je Koča Popovič odgovoril, da so se jugoslovansko-italijanski odnosi v pretekli dobi ugodno razvijali. Napredovalo se je v sodelovanju na raznih področjih, posebno na gospodarskem.

V zvezi s tem je Popovič poudaril pomen nedavno podpisanih protokolov, ki omogočajo razširitev trgovinske izmenjave in predvidevajo sklenitev novega kreditnega sporazuma.

Vprašanja zaščite narodnih manjšin pa so se reševala v pretekli dobi v okviru mešanega odbora in v duhu sporazumevanja in konstruktivnega sodelovanja. Na zasedanjih odbora so dosegli pozitivne rezultate na področju manjšinskega šolstva.

Mali obmejni osebni in blagovni promet se prav tako razvija v obojestransko zadovoljstvo in prispeva k dobremu sosednemu ozračju na obmejnem področju.

«Toda, je nadaljeval Koča Popovič, sta dve vprašanji, ki lahko prineseta resno škodo medsebojnim odnosom. Eno od teh vprašanj je graditev raketnih oporišč v Italiji, o katerem je jugoslovanska vlada svoj čas jasno obrazložila svoje stališče in ga bo v današnjih okoliščinah potrebno ponovno preudariti in precizirati. Drugo vprašanje je sojenje bivših pripadnikov tako imenovane beneške čete v Florenci. Jugoslovanska vlada je pravočasno in stalno opozarjala italijansko vlado o popolni neutemeljenosti in možnih negativnih posledicah tega procesa, ki je povzročil upravičeno ogorčenje našega ljudstva in ogorčenje v širših slojih javnega mnenja Italije in drugih držav. Upajmo, je poudaril Popovič, da bo na osnovi ukrepov, ki so bili nedavno sprejeti z italijanske strani, to vprašanje v kratkem spravljeno z dnevnega reda».

Koča Popovič je nadalje obvestil skupščino, da so nekatera druga vprašanja, kot na primer neka mejna vprašanja, vrnitev kulturnih dobrin Jugoslaviji, uporaba slovenščine v uradih, razna lastninsko-finančna vprašanja, ki izhajajo iz londonskega sporazuma, že delj časa predmet razgovorov med obema vladama. Rešitev teh vprašanj, ki je v obojestranskem interesu, bi bila pomemben prispevek k nadaljnjemu razvoju jugoslovansko-italijanskih odnosov.

Nedavno sprejeta zakona o manjšinskem šolstvu na Koroškem in o uporabi slovenščine samo na nekaterih sodiščih, «zmanjšujeta pravice, ki jih je slovenska manjšina do sedaj uživala in ki jih jamči člen 7 avstrijske državne pogodbe», je dodal Popovič. «Zato naša vlada ima to vprašanje še nadalje za odprto», je poudaril Koča Popovič in ugotovil, da «sta se takšni enostranski rešitvi, ki ne upoštevata interesov in pravic obeh držav, morali negativno odraziti na medsebojne odnose».

Koča Popovič je izjavil, da bo Jugoslavija vedno zainteresirana za takšno rešitev, ki bo omogočila normalno življenje manjšine in istočasno dala spodbudo za boljše razumevanje in tesnejše sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo. V tem smislu je jugoslovanska vlada podpirala upravičene zahteve jugoslovanske manjšine v Avstriji. «Toda,» je zaključil Popovič, «z obžalovanjem moramo ugotoviti, da avstrijska stran ni pokazala ustrezne pripravljenosti in dobre volje.»

Na vprašanje, kakšni so nameni in posledice šovinistične in iredentistične politike sosedne Bolgarije in Albanije, je Popovič odgovoril, da je dosedanja praksa pokazala, da je ta sovražna politika premišljena in organizirana in da je po krivdi obeh vlad neizogibno vodila k vedno večji zaostritvi odnosov z Jugoslavijo. Jugoslovanska vlada je večkrat opozorila obe vladi, da ta politika ne zaostruje samo odnosov, temveč da ogroža mir na Balkanu, kar je v nasprotju z obveznostmi, ki sta jih Albanija in Bolgarija kot članici Združenih narodov sprejela, in v nasprotju z napori za zmanjšanje mednarodne napetosti.

Popovič je nadalje ugotovil, da se vlade ostalih socialističnih držav doslej niso ogradile od te sovražne politike Albanije in Bolgarije; nasprotno, nekatere so «neposredno podprle to ravnanje in politiko». «Vendar pa je potrebno reči,» je poudaril Popovič, «da se vrsta odgovornih ljudi iz teh držav v «privatnih» razgovorih na razne načine ograjuje od omenjenih destruktivnih akcij bolgarskih in albanskih voditeljev, toda do javne obsodbe ni doslej nikdar prišlo. Takšno zadržanje teh držav, s katerimi imamo podobne poglede o pomembnih mednarodnih vprašanjih, tem bolj preseneča, ker proglašajo za enega svojih osnovnih zunanjepolitičnih ciljev prenehanje hladne vojne in utrditev miru s pogajanji in z enakopravnim sodelovanjem.»

Na koncu je Koča Popovič v odgovoru na vprašanje, ali se krepitev mednarodnega položaja v Jugoslaviji odraža v povečanem številu držav, s katerimi Jugoslavija vzdržuje diplomatske odnose, povedal, da je v svetu vedno večje zanimanje za vzpostavitev diplomatskih odnosov z Jugoslavijo. To se odraža tudi v vedno večjem številu držav, s katerimi Jugoslavija vzdržuje diplomatske odnose. Tako se je število diplomatskih konzularnih zastopstev Jugoslavije od leta 1948 do danes povečalo od 42 na 78. Lani so bila odprta nova diplomatska zastopstva v Iraku in na Cejlonu, letos v Gani in Venezueli. «Poleg tega so bila nekatera poslaništva dvignjena na stopnjo veleposlaništev, kar prav tako odraža stopnjo naših odnosov,» je poudaril Popovič.

Po odgovorih na vprašanja poslancev je zvezna skupščina pričela razpravo o petih zakonskih predlogih, ki urejajo osnovno zakonodajo v zvezi s stanovanjskimi vprašanji: stanovanjske odnose, stanovanjske zadruge, stanovanske skupnosti in druga vprašanja. Po podatkih, ki so bili prikazani v referatu Lidije Sentjurčeve, je v zadnjih dveh letih v perspektivnem načrtu predvidenih 200.000 stanovanj, zgrajenih je bilo 54.000 novih stanovanj, medtem ko je bilo 35.000 stanovanj konec preteklega leta v raznih fazah izgradnje. Skupnost bo v bodoče še bolj s krediti pomagala zainteresiranim za izgradnjo stanovanj. Po zadnjih stanovanjskih določbah imajo vsi državljani pravico na trajno in neovirano stanovanje in pravico sodelovanja v upravi hiše, kjer stanujejo. Nosilcu stanovanjske pravice se stanovanje ne more odpovedati razen v redkih primerih, ki so z zakonom točno določeni.

B. B.

Nadaljevanje razgovorov v Ženevi o prekinitvi jedrskih poizkusov

Nov načrt ameriške delegacije - Glavna težava je še vedno vprašanje veta v nadzorstvenem organizmu - Vendar vlada optimizem glede končnega izida - Izjava sovjetske vlade

ŽENEVA, 13. — Po tritedenski prekinitvi se je danes nadaljevala v Ženevi konferenca o opustitvi jedrskih poskusov. Danes je bila 73. seja, ki ji je predsedoval voditelj sovjetske delegacije Carapkin. Seja je trajala nekaj več kakor eno uro. Uradno poročilo pravi, da so nadaljevali razgovore o dokumentih, ki so bili že prej predloženi. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Voditelj ameriške delegacije Wadsworth je na tiskovni konferenci izjavil, da so ZDA pripravljene doseči sporazum o prekinitvi vseh jedrskih poskusov, takoj ko se bodo tri države sporazumele o mehanizmu in postopku nadzorstva. «Če ne bo mogoče doseči takoj sporazuma o tem mehanizmu, je pripomnil Wadsworth, zaradi sovjetskega stališča, mislimo, da lahko začnemo s sporazumom o prekinitvi nekaterih vrst poizkusov, kakor eksplozije v zraku in pod morjem in postavimo tiste nadzorstvene elemente, o katerih se strinjamo. Nato bomo šele dalje iskali rešitev ostalih vprašanj, da razširimo sporazum. Mislimo, da smo postavili konstruktiven predlog, ki prinaša novo upanje na uspeh pogajanj, in z velikim zanimanjem pričakujemo reakcijo sovjetske delegacije».

Ameriška delegacija baje predlaga tudi, naj tri atomske države delajo skupne podzemeljske poizkuse, zato da pridejo do sporazumnih zaključkov glede možnosti ugotovitve podzemeljskih eksplozij. Ameriški delegat Wadsworth je izjavil, da je namen ameriškega predloga predvsem zmanjšati dosedanje težave za sporazum. Dejal je, da so sedanja pogajanja prišla do mrtve točke, ker se skuša rešiti vprašanje v njegovi celoti. Če pa bi iskali skupno pot v posameznih vprašanjih, bi se laže sporazumeli.

Sovjetski delegat Carapkin je izjavil, da ta predlog nasprotuje načelom Sovjetske zveze, ki hoče doseči sporazum o prepovedi vseh vrst eksplozij.

Britanski delegat je predlagal, naj nadzorstvena komisija deluje stalno. Ta komisija bi morala imeti možnost sestati se ne samo na zahtevo enega njenih članov, pač pa bi morala sprejemati sklepe z dvotretjinsko večino.

Ta predlog pa ni sprejemljiv za Sovjetsko zvezo, ki želi, da se nekateri sklepi sprejemajo soglasno. Prav vprašanje veta je eno najtežavnejših vprašanj, zaradi katerih se konferenca ne premakne z mrtve točke.

Kakor je znano, so do sedaj sprejeli 7 členov pogodbe, ki se nanašajo na obveznosti, da tri atomske države ne bodo več preizkušale atomskega orožja, na nadzorstvene predpise, ki naj bi omogočili ugotavljanje prekrškov pogodbe, ter na sestavo nadzorstvenega organa in nadzorstvene komisije, ki bi vskladila vse delo organizacije in v kateri bi bili predstavniki prizadeth treh velesil ter drugih štirih držav. Ostale določbe, ki so jih že sprejeli, se nanašajo na trajanje pogodbe, na periodično proučevanje nadzorstvenega sistema in na registracijo pogodbe pri OZN.

Včeraj pa je sovjetsko zunanje ministrstvo objavilo izjavo, v kateri pojasnjuje stališče SZ.

V izjavi je rečeno, da bi morale ZDA, Velika Britanija in ZSSR ukreniti vse mogoče, da bi na ženevski konferenci uredili vsa še neurejena vprašanja. Sedem členov sporazuma o opustitvi jedrskih poskusov so sprejeli doslej na pobudo SZ; ZDA in Velika Britanija pa zadržujeta končni sporazum.

Izjava opozarja na potrebo, da bi v predlaganih nadzorstvenih komisijah veljal takšen način glasovanja, ki bi izključil možnost, da bi te organe katera koli stran izkoriščala in da bi zagotovili vsem enak položaj. Zahodne države bi rade izkoristile nadzorstvene komisije za zbiranje podatkov iz Sovjetske zveze.

Na koncu pa izjava le izraža upanje, da bo napredek, ki so ga dosegli s tem, da so sprejeli več važnih členov sporazuma, omogočil, da bodo po 13. aprilu dosegli sporazum tudi o preostalih členih.

Dopisnik Tanjuga iz New Yorka javlja, da na podlagi nepotrjenih obvestil iz krogov sovjetske in ameriške delegacije v Združenih narodih krožijo vesti, da je blizu sporazum o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem. Trdi se, da je Sovjetska zveza predlagala naj se o takem sporazumu končno dogovorijo na sestanku predsednikov vlad štirih držav, in da ZDA niso dale odkrite pripombe na te predlog. Ne glede ali so te vesti točne, se v krogih Združenih narodov prvič gleda z večjim optimizmom na izhod razgovorov o prepovedi poskusov z jedrskim orožjem.

Zorlu v Rimu

RIM, 13. — Turški zunanji minister Zorlu je prišel danes v Rim na dvodnevni uradni obisk. Na letališču ga je sprejel zunanji minister Pella, s katerim se bo Zorlu razgovarjal o glavnih mednarodnih vprašanjih in medsebojnih gospodarskih odnosih.

Popoldne sta si oba ministra izmenjala misli o številnih vprašanjih; razgovore bosta nadaljevala jutri. Zvečer je Pella priredil večerjo na čast turškemu ministru.

Končno določeno bivališče dalaj lame

NOVI DELHI, 13. — Indijsko zunanje ministrstvo je nocoj javilo, da se bo dalaj lama nastanil v Mussoorie, ki je blizu himalajskega pogorja približno 200 kilometrov severno od Novega Delhija. Dalaj lama, ki je zbežal iz Lase pred štirimi tedni, bo prispel v Mussoorie 21. aprila. V političnih krogih so mnenja, da se bo dva dni pozneje z njim sestal Nehru ter se razgovarjal o položaju v Tibetu in o prihodnost dalaj lame.

Skupina 75 časnikarjev je poslala Nehruju brzojavko, s katero zahtevajo olajšave, da bi lahko dobili informacije o potovanju dalaj lame. Podpisniki poudarjajo, da so zaradi težav, ki jih imajo pri potovanju in pri pošiljanju svojih poročil, brez informacij že več dni.

Razgovor Kroll-Gromiko

MOSKVA, 13. — Zahodnonemški poslanik v Moskvi Kroll se je razgovarjal na svojo zahtevo z zunanjim ministrom Gromikom. Kroll se je pravkar vrnil s posvetovanj v Bonnu. V poučenih krogih trdijo, da je imel nalogo obvestiti sovjetsko vlado, da umik Adenauerja ne bo povzročil spremembe bonnske zunanje politike.

Ameriška nota zaradi hodnikov

MOSKVA, 13. — Ameriški poslanik Thompson v Moskvi je izročil danes sovjetskemu zunanjemu ministrstvu noto, s katero ameriška vlada zavrača sovjetsko stališče, da zahodna letala, ki letijo po letalskih hodnikih z zahoda v Berlin, nimajo pravice leteti više kakor 3000 metrov.

Gaitskell in Bevan pojdeta v Moskvo

LONDON, 13. — Voditelj britanske laburistične stranke Gaitskell je včeraj potrdil da računa skupno z Bevanom obiskati Sovjetsko zvezo na vabilo sovjetske vlade. Čas obiska bo odvisen od splošnih volitev v Angliji. Če ne bodo volitve spomladi, bi obisk bil lahko poleti.

V Londonu začela delo zahodna delovna skupina

Strauss prispel v Washington in ponovil nasprotovanje področju zmanjšane oborožitve

LONDON, 13. — Štiristranska delovna skupina, ki ima nalogo proučiti zahodne načrte o pogajanjih s SZ je imela danes popoldne v Foreign Officeu pripravljalno sejo.

Predstavniki štirih držav (Velika Britanija, ZDA, Francija, Zahodna Nemčija) se bodo ponovno sestali jutri zjutraj.

Predstavnik socialdemokratske stranke v Bonnu je danes ostro kritiziral bonnsko vlado in jo obtožil, da vodi negibčno zunanjo politiko. Dodal je, da je odklonitev razprave o nemški mirovni pogodbi nevarna. Predstavnik je tudi izjavil, da je zahodnonemška delegacija v delovni skupini dobila navodila, naj se upre pogajanjem med Zahodom in Vzhodom za nemško mirovno pogodbo.

NEW YORK, 13. — Zahodnonemški obrambni minister Strauss je prišel danes z letalom v New York. Ostal bo 18 dni v ZDA, kjer se bo razgovarjal z obrambnim tajnikom McElroyem in si ogledal ameriške vojaške naprave.

Ko je odgovarjal na vprašanja časnikarjev, je Strauss izjavil, da je 90 odstotkov verjetnosti, da bosta Adenauerjeva naslednika ali minister za gospodarstvo Erhard ali finančni minister Etzel. Pripomnil je, da Adenauerjev sklep, da zapusti predsedstvo vlade, ne bo imel nobene posledice na nemško obrambno politiko. Dodal je, da bi bil Zahod v neugodnem položaju, če bi sprejel načrte o vojaškem odmiku za rešitev berlinskega vprašanja. Dalje je Strauss izjavil, da je bil Adenauerjev sklep sprejet, zato da se zajamči nepretrganost delovanja zvezne vlade. «Kancler, je dejal minister, se nikakor ne umika iz političnega življenja in njegovo dejanje se ne sme tolmačiti kot ostavka.»

Na tiskovni konferenci je Strauss na vprašanje, ali so nasprotja med Bonnom in Londonom res tako velika, odgovoril: «Absolutno ne. Mi se strinjamo z našimi prijatelji Angleži, mislim do 90 ali 95 odstotkov. Morda je samo senca razlike. Toda na vsak način ne tako globoka, kakor bi se lahko mislilo pri branju časopisov.»

Zatem je Strauss izjavil, da načelno ni ne za ne proti področju z omejeno oborožitvijo v Evropi, toda tak sporazum mora začeti politično in vojaško področje.

«To, čemur mi absolutno nasprotujemo,» je pripomnil minister, «je ustvaritev vojaške praznine, medtem ko bi se nadaljevala politična napetost, kajti tedaj bi nevarnost vojne bila večja kakor če ne bi bilo takega področja. Vsako tako področje mora predpostavljati tudi napredovanje v reševanju političnih vprašanj.»

Titov pozdrav skupščini bivših borcev

Važen prispevek bivših borcev k popuščanju mednarodne napetosti

Pozdrav tajnika OZN Hammarskjoelda - Jugoslovanski delegat napovedal tri resolucije

RIM, 13. — Danes se je začela v Rimu osma skupščina svetovne zveze bivših borcev ob udeležbi delegacij iz 36 držav ter opazovalcev številnih drugih držav. Sodeluje tudi delegacija zveze borcev in vojaških vojnih invalidov Jugoslavije.

Predsednik republike maršal Tito je poslal skupščini pismo, v katerem izraža prepričanje, da so bivši borci danes v prvih vrstah doslednih borcev za mir in za odstranjevanje napadalnih metod in uporabe sile iz mednarodnega življenja.

«V današnjem zapletenem mednarodnem položaju, ko se odpirajo perspektive za rešitev perečih mednarodnih vprašanj s pogajanji, je potrebno, da se bivši borci še bolj zavzamejo za utrditev miru in za uresničenje aktivnega in konstruktivnega mednarodnega sodelovanja na načelih neodvisnosti, enakopravnosti, nevmešavanja v notranje zadeve drugih, priznanja pravic vsakem narodu, da sam s seboj upravlja.» Maršal Tito je izrazil upanje, da bo sedanja skupščina dala nov prispevek borbi za popuščanje mednarodne napetosti in željo, da bi se uresničilo najširše sodelovanje med vsemi bivšimi borci, žrtvami vojne, naj bi se uresničila univerzalnost organizacije.

«Prepričani smo, da se bo s tem lahko dokazalo vsemu svetu, da je vprašanje miru in razvoja miroljubnega mednarodnega sodelovanja skupna stvar celotnega človeštva, ne glede na razlike, ki obstajajo v svetu,» je zaključil maršal Tito.

Skupščino je pozdravil rimski župan, za njim pa je govoril italijanski predstavnik Badini Confalonieri, ki je med drugim poudaril, da so se bivši italijanski borci v skupnem in sporazumnem delu naučili spoznavati, spoštovati in ceniti svoje kolege onstran Alp in morja.

Govoril je zatem predsednik zveze bivših borcev Van Lanschot, ki je poudaril nujnost, da se najde «skupna govorica», zato da se ustvari mednarodno razumevanje». «Odločeni smo, je nadaljeval govornik, ustvariti to skupno govorico na jasnih temeljnih kamnih: listina OZN in splošna izjava o človeških pravicah. Naša skupna govorica se je postopoma razvijala in je ogobatila naša skupna uresničenja. Omogočila nam je, da smo rešili nekatera vprašanja vsakdanjega življenja naših članov. Prav tako nam je omogočila, da smo načeli vprašanja mednarodnih odnosov. Ni naključje, da je rešitev dveh nedavnih sporov sledila prejšnjemu sporazumu v naši federaciji med združenji prizadetih držav. Ni spora ki se ne bi mogel mirno rešiti. Naša federacija je pokazala, da izolacija enih in drugih v njihovih resnicah ni neizbežna, in je dokazala, da je mogoče, ne da bi se izogibali težavnejšim vprašanjem, najti skupno govorico, ki temelji na jasno določenih načelih in ki prinaša mednarodnemu sodelovanju važen prispevek».

Govoril je tudi glavni tajnik Curtis Campaigne, ki je poročal o delovanju federacije v zadnjih letih in o prihodnjem programu. Na koncu je poudaril, da zahteva borba za mir in svobodo vedno večjo energijo in vdanost, in je dodal, da se federacija ne bo ustavila pred temi dolžnostmi in pred to odgovornostjo.

Vodja jugoslovanske delegacije Velimir Stoinič je v svojem govoru napovedal, da bo jugoslovanska delegacija predložila skupščini tri načrte resolucije: resolucijo o razorožitvi, resolucijo o prispevku bivših borcev k mednarodnemu sodelovanju in resolucijo o mednarodnem sodelovanju bivših borcev.

Predzadnji govornik je bil general Burns, ki je prebral pozdrav glavnega tajnika Organizacije združenih narodov Hammarskjoelda. Med drugim je obžaloval, da Združeni narodi v trinajstih letih svojega obstoja niso uspeli ustvariti sveta, v katerem bi mir bil zagotovljen, in ki bi ga urejali zakoni mednarodnega prava.

Pripomnil pa je, da je bil dosežen znaten uspeh s preprečitvijo in odpravo sporov in spopadov na raznih delih sveta. Govoril je o delovanju OZN v tem smislu in zlasti o njih vlogi na Srednjem vzhodu. Na koncu je izjavil, da so podpora Združenim narodom, potreba po stalni policijski sili na razpolago OZN ter dejansko nadzorstvo nad atomsko silo in nad jedrskim orožjem «logični in naravni zaključki moških in žensk, ki so bili osebno priča vojnih grozot».

Otvoritveno sejo je zaključil italijanski minister za obrambo Andreotti.

Danes so v mednarodno zvezo sprejeli šest novih združenj bivših borcev. Število včlanjenih združenj znaša tako 147, število držav pa 38.

Mac Millanovo prizadevanje da ublaži spor s Francijo

Včeraj prvi dan razgovorov Debreja in De Murvilla v Londonu

LONDON, 13. — Predsednik francoske vlade Debre in zunanji minister De Murville sta prišla danes v London. Na letališču v Londonu sta francoske goste pozdravila Mac Millan in zunanji minister Selwyn Lloyd. Mac Millan je poudaril tradicionalno prijateljstvo med Anglijo in Francijo, Debre pa je v odgovoru poudaril, da je poleg vprašanj, ki se tičejo bližnje konference zunanjih ministrov, potrebno razgovarjati se o vprašanjih, ki jih bodo obravnavali na konferenci najvišjih. Prav tako je potrebno pregledati, kakšno podporo si Velika Britanija in Francija lahko medsebojno nudita, «kakor je naravno med dvema zaveznikoma, ki ne dvomita o svojem zavezništvu».

Mac Millan in Debre sta bila skupaj na kosilu in sta ob 17. uri začela razgovore, ki so trajali do 19.15. Zvečer je francosko-britansko združenje priredilo sprejem.

V zvezi z razgovori sta predstavnik Foreign Officea in Quai d'Orsaya izjavila, da sta Mac Millan in Debre «imela koristno izmenjavo misli o evropskih vprašanjih in o prihodnjih pogajanjih med zahodnimi državami in SZ, ki se bodo začela 11. maja v Ženevi». Govorila sta o nemški združitvi, o Berlinu in o evropski varnosti.

Pravijo, da sta ministrska predsednika dosegla «bistven sporazum» glede Berlina, nemške združitve in evropske varnosti. V britanskih in francoskih krogih poudarjajo, da ni bilo bistvenih nasprotij in da so današnji razgovori pokazali «koristno napredovanje» k določitvi podrobnosti.

Pri današnjih razgovorih niso načeli nobenega posebnega vprašanja, ki se tiče francosko-britanskih odnosov. O Srednjem vzhodu, o Daljnem vzhodu in o Afriki bodo govorili jutri zjutraj.

Kar se tiče evropske varnosti, ugotavljajo, da so bili razgovori bolj splošnega značaja. Mac Millan je obrazložil svojo zamisel o področju omejene oborožitve v Evropi. Pripominjajo pa, da se o tem še razgovarjajo strokovnjaki in da britanska vlada ni še stavila uradnih predlogov.

V poučenih krogih izjavljajo tudi, da danes niso govorili o vprašanju nemških meja na Odri in Nisi, ki ga je nedavno sprožil De Gaulle. Kar se tiče Berlina, ugotavljajo, da je možnost povezave med statutom tega mesta in Združenimi narodi že omenil na zasedanju sveta NATO kanadski delegat.

Odhod francoskih gostov v Pariz se predvideva za jutri popoldne.

Kar zadeva Nemčijo, pravijo, da se francoska in britanska vlada strinjata samo v enem izmed treh osnovnih vidikov. Obe sta prepričani, da zdaj ni prave možnosti za nemško združitev. Različno pa presojata vse ostale probleme. Francija predlaga, naj bi si predvsem prizadevali doseči zbližanje obeh Nemčij, ne da bi v Berlinu kakorkoli popustili. V Londonu pa je poudarek na potrebi, da bi zahodne interese v Berlinu iz obdobja takoj po vojni «pomladili», pri čemer naj bi pripala OZN važna vloga.

Druga razlika se nanaša na področje omejene oborožitve spričo francoske opozicije proti kateremu koli dosedanjih podobnih načrtov.

A tudi položaj na Srednjem vzhodu bo važno poglavje londonskih razgovorov. Kriza v zadevi francoskega deleža v iraškem petroleju je opozorila na to, da angleško-francoske enotnosti o problemih Srednjega vzhoda po napadu na Egipt praktično ni več. Zelo ostre bodo tudi razlike v povezovanju skupnega trga «Male Evrope» in širše OEEC, kakor se London zanj tako vztrajno zavzema.

Gschnitzer o Južni Tirolski

INNSBRUCK, 13. — Podtajnik v avstrijskem zunanjem ministrstvu Gschnitzer je obtožil «rimske birokrate in pravnike», da so se stalno trudili, da kolikor mogoče ozko tolmačijo sporazum De Gasperi-Gruber o Nemcih na Južnem Tirolskem. Dodal je, da je težava v tem, da ima Avstrija opravka z mlado državo, ki je močnejša od nje in kjer so nacionalistična čustva močnejša.

Gschnitzer je na koncu izjavil, da bo za priznanje pravic, ki jih določa sporazum De Gasperi-Gruber za Južne Tirolce, potrebno še mnogo naporov z avstrijske strani.

Tržaški dnevnik

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 16,5, najnižja 11,1, zračni tlak 1019, pada, veter 7 km na uro, jugovzhodnik, vlaga 71 odst., morje skoraj mirno, temperatura morja 14,5 stopinje.

Danes, TOREK, 14. aprila
Valerija
Sonce vzide ob 5,23 in zatone ob 18.49. Dolžina dneva 13.26. Luna vzide ob 9,25 in zatone ob 24.…
Jutri, SREDA, 15. aprila
Helena

Prizadeti delavci so zaostrili borbo za svoje pravice

Včeraj stavka v kamnolomih V četrtek stavka kovinarjev

Obe stavki spadata v vsedržavni okvir - Danes skupščina kovinarjev

Včeraj je bila 24-urna stavka delavcev kamnoseške industrije, ki je dokazala precejšnjo enotnost te kategorije. Ves dan je bila ustavljena proizvodnja v skoro vseh kamnolomih okoliških občin. Tako niso delali v kamnolomu v Boljuncu, v obeh kamnolomih tržaške občine, v treh kamnolomih na Repentabru, v kamnolomih «Marangon», «Pizzul» in «Gorlatto» in drugih v Nabrežini, ter ostalih kamnolomih.

Stavka ni uspela edino v dveh kamnolomih: «Casale» v Sesljanu, kjer so nakladali pesek na ladjo in so bili stavkokazi pri tem obilno zavarovani s karabinjerji ter v kamnolomu «Cava Romana», kjer je delala približno polovica delavcev.

V obeh kamnolomih, kjer stavka ni docela uspela, so stavkali domačini, medtem ko niso stavkali nekateri ezuli in delavci iz sosednih pokrajin, na katere gospodarji še zlasti pritiskajo.

Kljub tema dvema izjemoma pa je stavka v celoti zelo dobro uspela, tako da je po nekaterih računih stavkalo okoli 90 odstotkov vseh delavcev, ki so na ta način zahtevali, da gospodarji spremene svoje stališče in da na pogajanjih podpišejo novo delovno pogodbo, ki bo delavcem zagotovila večje prejemke in boljše delovne pogoje. V primeru pa, da bi gospodarji trmasto vztrajali na svojem stališču, bodo delavci seveda prisiljeni borbo še zaostriti.

Včeraj dopoldne so se sestali predstavniki obeh sindikalnih organizacij kovinarjev in so se dogovorili o raznih podrobnostih stavke kovinarjev, ki se bo pričela v četrtek ob 6. uri zjutraj in končala naslednji dan ob isti uri. Med drugim so sklenili, da bodo stavkali vsi delavci in uradniki v vseh kovinarskih podjetjih brez izjeme. Ne bodo stavkali samo tisti delavci, ki morajo biti stalno prisotni pri napravah, da ne pride do nesreč, za te delavce pa bodo sindikalne organizacije sporočile pravočasno vsa delovna mesta za vsako podjetje posebej.

Predstavniki obeh sindikalnih organizacij so soglasno pozvali delavce in uradnike, naj sodelujejo pri tej protestni akciji, s katero hočejo dokazati Confindustrii, da so delavci odločeni, da se enotno in vztrajno bore za dosego zahtev pri obnovi delovnih pogodb.

Danes bo FIOM sklicala skupščino vseh delavcev kovinarskih podjetij, ki bo v prostorih v Ul. Madonnina ob 18. uri in na kateri bo govoril nacionalni tajnik FIOM Alberto Masetti. Tajnik bo obrazložil potek pogajanj, orisal stališče Confindustrie in podčrtal upravičene delavske zahteve. V četrtek pa bo FIOM med stavko organizirala dve javni zborovanji ob 10. uri in sicer pri Sv. Jakobu in na Trgu Marconi v Miljah.

V Trstu bo stavka kovinarskih delavcev zajela okoli 12 tisoč delavcev in se bo ustavila proizvodnja v največjih podjetjih: v tovarni strojev, v vseh ladjedelnicah, v ILVA in v številnih srednjih in manjših obratih.

Sindikalna organizacija FIOM je pri pogajanjih za obnovo delovne pogodbe zahtevala, da se povišajo prejemki tako za delavce kot za uradnike. Te zahteve se nanašajo za delavce na naslednje poviške: za specializiranega delavca za 25.10 lir več na uro, za kvalificiranega delavca za 22.50 lir na uro, za specializiranega ročnega delavca 21.50 lir, za ročnega delavca za 20 lir na uro. Glede uradnikov pa so zahtevani poviški naslednji: uradnik I kategorije 9.900 lir na mesec, II. kategorije 7.500 lir III. A kategorije 5.500 lir in III. B kategorije 4.700 lir.

Vendar pa niso pomembne samo zahteve glede povišanja prejemkov temveč niso nič manj važne zahteve normativnega značaja, ki bi privedle do stvarnega izboljšanja položaja in dohodkov zaposlenih delavcev in uradnikov.

Te delavske zahteve so upravičene, saj se ritem proizvodnje, napor pri delu in s tem tudi izkoriščanje delavcev zlasti v kovinski industriji stalno večajo. To pa pomeni, da stalno rastejo dobički velikih podjetij, medtem ko so se v zadnjih letih realne plače delavcev celo nekoliko znižale. Prav iz teh razlogov je toliko bolj obsodbe vredno stališče združenja industrijcev, ki pri pogajanjih niso hoteli popustiti in pravijo, da podpišejo vsako pogodbo, ki «ne bi privedla do nikakršnega novega bremena za podjetje». Tako stališče je v ostrem nasprotju s stvarnim stanjem, saj je nemogoče izboljšati delovno pogodbo, ne da bi podjetja morala plačati nekaj več. Zato je tudi razumljivo in povsem upravičeno, da so delavci pričeli z ostrejšo borbo in da so proglasili prvo enotno protestno stavko.

Sestanek vodij skupin obč. sveta

O proračunu bodo razpravljali samo na plenarnih sejah sveta

Razprava se prične v petek, prihodnji teden pa bodo kar tri seje - Župan je poročal o svojem potovanju v Rim

Včeraj so se na tržaškem županstvu sestali voditelji skupin občinskega sveta, ki so razpravljali o tem, kako naj bo potekala diskusija o proračunu, ter o zvišanju tarif za parne kopeli v občinskem kopališču v Ul. Veronese. Župan Franzil pa je podal kratko poročilo o svojem potovanju v Rim.

Kar se tiče proračuna, so se sporazumeli, da bodo o njem razpravljali samo na plenarnih sejah občinskega sveta. Razpravljanje o proračuna se bo pričelo na seji v petek. Prihodnji teden pa bodo sklicali tri seje, in sicer dve redni in eno izredno. Te tri seje bodo posvetili izključno proračunu. Skupno naj bi diskusija trajala od 14 do 15 ur. Zdi se, da bo spregovoril v diskusiji samo en odbornik, in sicer dr. Rocco, ki odgovarja za knjigovodstvo. V petek ob 12. uri se bodo voditelji skupin ponovno sestali, da potrdijo sprejeti sklep, ker morajo o tem poročati svojim skupinam.

Kar se tiče zvišanja tarif za parne kopeli, se niso nič sporazumeli.

O svojem potovanju v Rim je župan Franzil povedal, kar je javnosti v glavnem že znano. Šel se je v Rim nekako predstavit. V Rimu sta se mu pridružila poslanca Bologna in Sciolis. Hotel je pač ugotoviti, kdo je najbolj naklonjen tržaškim zahtevam. Pri tem je ponovil, kar je že dejal v občinskem svetu, to je, da nima smisla, da hodijo v Rim ljudje, ki niso zaželeni. Pri sestavljanju delegacij, je treba odgovoriti na tri vprašanja: to je, kdo naj gre v Rim, kdaj in zakaj. Pri tem pa ni izključil možnosti, da bi šla v bodoče v Rim širša delegacija, da bi dosegla ugodne rešitve zlasti pri zakladnem ministru, kjer bi bilo treba s posebnim poudarkom zahtevati čimvečjo integracijo občinskega proračuna, za kar se je tudi že on potegoval v Rimu.

Sestal se je tudi s predsednikom IRI Fascettijem, ki mu je obljubil, da bodo pri obnovitvi ladjevja družb PIN dodelili polovico naročil ladjedelnicam CRDA v Trstu in Tržiču. Vse pa je odvisno od tega, koliko milijard bo dalo na razpolago zakladno ministrstvo. Kar se tiče naftovoda, je predsednik ENI Mattei županu dejal, da sedaj ne pride v poštev. Iz vsega tega vidimo, da ni dosegel župan v Rimu nič stvarnega ter da se je vrnil z običajnimi obljubami.

ZBOROVANJA KPI

Danes ob 18,30 bo Claudio Tonel govoril pri Sv. M. M. (Ul. Campanelle 58) o temi: «Komunistična stranka za napredek Trsta». Jutri ob 20. uri bo govoril o isti temi občinski svetovalec Calabria v Ul. Zorutti, ob 18,30 pa bo govorila pri Magdaleni Jole Deferri.

Predsednik trgovinske zbornice o svojih posredovanjih v Rimu

Včeraj je dr. Caidassi predsedoval sestanku izvršnega odbora trgovinske zbornice in podrobno poročal o stikih, in delu, ki ga je opravil v Rimu v preteklem letu. V uradnem poročilu o sestanku odbora je govora o sestankih s predsedstvom vlade, na ministrstvu za zunanje zadeve, ministrstvu za promet, ministrstvu za industrijo in trgovino, ministrstvu za zunanjo trgovino, ministrstvu za trgovinsko mornarico in predsedstvu IRI. Na teh sestankih je predsednik tržaške trgovinske zbornice podčrtal tržaške gospodarske zahteve, dokumentiral sedanji položaj in bodoče perspektive. Zlasti so podrobno proučili načrt o industrijski prosti luki in naročila ladij. Ponovno so zahtevali okrepitev ILVA in vrsto olajšav za industrijo. Minister za trgovino in industrijo Colombo bo prispel v Trst v začetku maja in bo ob tej priliki podelil 75 zlatih odlikovanj trgovinske zbornice ter se bo sestal s člani gospodarske konzulte in gospodarskimi ustanovami.

Na sestanku odbora je nato dr. Rustia Traine poročal o delih za izgradnjo letališča pri Ronkah, dr. Barison pa o raznih vprašanjih, o katerih so govorili na zasedanju zveze trgovinskih zbornic Treh Benečij.

—«»—

Zaključil se je seminar o prometu

Na tržaški univerzi se je končal mednarodni seminar o prometu v državah evropske skupnosti. Seminarju, ki je trajal tri dni, je prisostvovalo okoli 40 visokošolcev držav SET. Seminar je organiziral «Cercle Universitaire Europeen».

—«»—

Kje so krivci?

V zvezi z bombnim atentatom na poslopje avstrijskega generalnega konzulata v Ulici Navali, ni še nobene novosti. Pred dnevi je sicer šovinistična skupina MIN (Movimento italiano nazionalista) naslovila na avstrijskega konzula, ki ga sploh še ni v Trstu, pismo, v katerem prevzema odgovornost za bedasti atentat nase.

Ve se samo, da policija nadaljuje preiskavo in da je do sedaj zaslišala kakih 50 oseb. Med temi pa, vsaj za sedaj, ni krivca. Preiskava, ki jo vodi politični odsek kvesture, še vedno traja.

—«»—

Nerodna padca

Zaradi verjetnega zloma stegnenice desne noge se bo moral 75-letni Valentin Skerlavaj iz Kolonkovca zdraviti 30 do 40 dni na ortopedskem oddelku. Priletni možak je izjavil, da je že 22. preteklega meseca nerodno padel pred hišo, v kateri stanuje.

Huje pa je za 60-letno Rozo Jakomin vd. Golubič iz Ulice del Pozzo, ki je v spalnici nerodno stopila na tla, pri čemer je izgubila ravnotežje in padla. Njej so zdravniki ugotovili verjetni zlom kolčnega sklepa in so jo sprejeli na ortopedski oddelek s pridržano prognozo.

—«»—

Huda nesreča motorista

Z rešilnim avtom Jugoslovanskega rdečega križa so včeraj popoldne pripeljali iz izolske bolnišnice v tržaško 28-letnega Giuseppa Prelazzija iz Rocola 752, kateremu so zdravniki II. kirurškega oddelka ugotovili tako hude poškodbe, da so obupali nad njim. Prebil si je namreč lobanjo in zlomil tilnik.

Prelazzijeva sestra, ki ga je spremljala, je izjavila, da se je brat vozil predvčerajšnjim z vespo po cesti Savudrija-Momijan. Iznenada pa je iz neznanih razlogov padel in se tako hudo poškodoval.

—«»—

Jožko Lukeš v ljubljanski televiziji

Jugoslovanska televizija je še vedno v eksperimentalni fazi. Ta prva etapa pa gre vidno h koncu, kajti nekateri programi dokazujejo, da so tehnični prijemi več ali manj že udomačeni ,da pa tudi sporedom ni kaj dosti očitati. Za bralce «Primorskega dnevnika» pa bo zanimiv podatek, da so k zboljšanju televizijskih oddaj zadnje čase prispevali svoj uspešen delež tudi nekateri igralci Slovenskega narodnega gledališča v Trstu.

Režiser Fran Žižek je pred meseci angažiral Štefanijo Drolčevo in Miho Baloha za televizijsko ekranizacijo Begovičeve drame «Brez tretjega». To Begovičevo delo je režiserju nudilo ogromno možnosti za televizijski pogovorni jezik, predvsem iz preprostega razloga, ker zahteva le dva akterja, pa zlasti zato, ker je to več ali manj komorna drama, dramaturško in funkcionalno obrnjena navznoter. Predstava je imela med sicer redkimi gledalci (žal je vse premalo televizijskih sprejemnikov!) ogromen uspeh in sta se Drolčeva ter Baloh tako uvrstila med «pionirje» jugoslovanskih televizijskih igralcev.

V soboto zvečer pa je gledalce pred televizijskimi ekrani presenetil «nov televizijski obraz»; tokrat ni bil nihče drug kakor Jožko Lukeš. Predstavil pa se je v smislu «Pery Como show», seveda v miniaturi, za začetek. Povezoval je posamezne točke, pel in prijetno zabaval televizijske gledalce. Iz krogov, ki so bli. zu programskemu vodstvu ljubljanske televizije» pa smo zvedeli, da pripravlja Lukeš serijo daljših revij v stilu že omenjenega «Pery Como show», to je oddaj, ki so nekakšne panoptikum zabavnih popevk, kozerij (Talegalli show), baleta in drugih prijetnih norčij. Upamo, da se bo med člani tržaškega SNG pač še kdo našel, ki bo lahko uspešno prispeval svoj delež k podobnim oddajam. Sancin, Kobal in mnogo drugih.

ml

Izročili so lastniku turbocisterno «Esso Trinidad»

V ladjedelnici CRDA v Tržiču so izročili pomorski družbi turbinsko cisterno «Esso Trinidad», ki ima 36.120 ton in ki je takoj odplula na svojo prvo vožnjo. To je osma iz vrste dvanajstih enakih ladij, ki jih je družba «ESSO» naročila v ladjedelnicah CRDA. Ladja je dolga 210 metrov, široka 27,50 in ima kapaciteto 48.760 kubičnih metrov. Polno naložena razvija brzino 17 milj.

—«»—

Prihod delegacije parlamentarcev KPI

Tiskovni urad KPI sporoča, da pride v soboto zjutraj v naše mesto delegacija poslancev in senatorjev KPI, ki bo ostala na Tržaškem in v Tržiču do ponedeljka. Delegacija bo proučila tu na kraju resno gospodarsko krizo, posebno pa krizo v tržaških, miljskih in tržiških industrijskih podjetjih ter v pomorstvu; proučila pa bo tudi posledice te krize v vseh panogah gospodarstva. V ta namen bodo imeli poslanci in senatorji stike z oblastmi, sindikalnimi organizacijami in gospodarstveniki, tako da si ustvarijo čimbolj jasno sliko o pogojih za gospodarski razvoj, za okrepitev industrije in razširitev pristaniškega prometa. Člani delegacije bodo priredili tudi javna zborovanja v Trstu, Tržiču in Miljah.

SNG v TRSTU

GOSTOVANJE NA KOROŠKEM

15. aprila v *Šmihelu nad Pliberkom*
16. aprila v *Žitari vasi*
17. aprila v *Bilčovsu*
18. aprila v *Glinjah*
19. aprila v *Ločah ob Baškem jezeru*

JAN DE HARTOG
SOPOTNIKA
19. aprila v *Celovcu*

DINO DARDI
ZLOČIN IN KAZEN
(prosta interpretacija po romanu Dostojevskega)

Jugoslovanska delegacija prispela včeraj v Videm

Danes ob 11. uri v Vidmu začetek VIII. zasedanja mešane komisije

Jugoslovansko delegacijo vodi opolnomočeni minister Karel Forte, italijansko pa veleposlanik Confalonieri - Zasedanje bo trajalo 10 dni

Danes ob 11. uri se bo v palači «Belgrado» v Vidmu začelo VIII. zasedanje stalne mešane komisije, ki obravnava in urejuje vprašanja v zvezi z malim obmejnim prometom med Italijo in Jugoslavijo. Jugoslovanska delegacija, ki ji načeluje opolnomočeni minister Karel Forte, je že včeraj prispela v Videm, kjer se je nastanila v hotelu «Europa», medtem ko bo italijanska delegacija z veleposlanikom Confalonierijem na čelu, prispela v Videm danes zjutraj. Načelnik italijanske delegacije bo prispel v Videm iz Rima. Predvideva se, da bo zasedanje trajalo od osem do deset dni, saj je na dnevnem redu kakih dvajset vprašanj, ki jih bo morala komisija rešiti.

Kot smo že obširno poročali, bodo na videmskem zasedanju stalne mešane komisije obravnavali tudi vprašanja, ki posredno zanimajo več ali manj vse imetnike obmejnih propustnic. Tako bo na primer govora o vprašanju različnega vstopa in izstopa preko obmejnih blokov, namreč v smislu, da bi imetniki obmejnih propustnic lahko šli na primer iz Trsta v sosedno jugoslovansko področje preko bloka Škofije in bi se potem vrnili v Trst preko bloka Fernetiči. Nadalje bo govora tudi o vprašanju ukinitve «carnetov», katere naj bi nadomestila začasna uvozna oziroma izvozna dovoljenja. Če bo to vprašanje ugodno rešeno, bodo odpadli nemajhni stroški, ki so jih imeli imetniki obmejnih propustnic, če so hoteli potovati na sosednje področje s svojim motornim vozilom. Na dnevnem redu videmskega zasedanja je tudi vprašanje podaljšanja veljavnosti nekaterih dokumentov za obmejni prehod, vprašanje vzpostavitve nekaterih novih avtobusnih prog, otvoritev novega bloka za dvolastnike iz Bazovice itd.

Zdi se, da stalna komisija na zasedanju, ki se bo začelo danes, ne bo obravnavala vprašanja razširitve področja, po katerem se lahko kretajo imetniki obmejnih propustnic. O tem je bilo sicer mnogo govora, saj so nekatere ustanove predlagale razširitev področja do Ljubljane, Bleda in Reke na eni ter do Vidma in Benetk na drugi strani, a očitno je vprašanje še nezrelo, da bi stalna mešana komisija lahko o njem razpravljala. Vsekakor pa bo danes prišlo do razčiščenja, kajti ne dvomimo, da bosta načelnika obeh delegacij sporočila, kakšen je podroben dnevni red zasedanja, oziroma če bodo razpravljali tudi o tem vprašanju.

Na splošno pa lahko rečemo, da bo sedanje zasedanje stalne mešane komisije nemajhnega pomena za obmejno prebivalstvo, saj nam praksa kaže, da je še vsako zasedanje prineslo kako novost, ki je vplivala na poživitev obmejnega prometa v izključnem interesu prebivalstva obmejnih področij. Od podpisa videmskega sporazuma 20. avgusta 1955. leta pa do danes je bilo sprejetih že toliko sprememb, da lahko rečemo, da predstavlja takrat podpisan sporazum dejansko le še okvir, medtem ko se posamezni členi nenehno izpopolnjujejo in so že daleč prerasli prvotno vsebino. Zato tudi želimo, da bi sedanje VIII. zasedanje stalne mešane komisije poteklo v prav tako prisrčnem ozračju kot dosedanja in da bi sklepi komisije v še večji meri pripomogli k uresničenju želja vsega obmejnega prebivalstva.

—«»—

Uspela akcija letečega oddelka

Drzni tatovi za rešetkami

Ko so policijski organi prijeli 28-letnega Livia Bearzija iz Ul. Donota, so se pošteno oddahnili. Ujeli so namreč enega izmed najbolj drznih vlomilcev, ki je vzel na piko razne bare.

Že leto dni so stalno teden za tednom zabeleževali več ali manj drzne vlome v javne lokale. Kadar je prišla vest o vlomih, so se agenti prijeli za glavo. Niso namreč imeli elementov za identifikacijo tatov. Tatovi so odnašali denar; drugače bi bilo, če bi kradli zlatnino ali druge predmete. Pri prodaji bi se tatovi gotovo izdali.

Rekli smo že, da so ti vlomi delali precej preglavic policijskim agentom. Drugega ni bilo kot nadzorovati osebe, ki so se v preteklosti izkazale kot spretni vlomilci.

Ko je Giuseppe Alzetta, lastnik bara s tobakarno v Ul. Imbriani prijavil tatvino, do katere je prišlo ponoči med 31. marcem in 1. aprilom, so se agenti pozanimali, kdo je bil v baru. Sicer so imeli že v žepu slike nekaterih osumljencev. Med temi je bil Bearzi, o katerem so ugotovili, da je imel kaj nestalno življenje. Odkod je imel toliko denarja? Alzetta si je dobro ogledal sliko Bearzija in se spomnil, da ga je dan pred tatvino videl v baru, kjer je tudi kupil zavojček cigaret. In ogorek teh cigaret so našli za prodajalno mizo v baru. Agenti so bili prepričani, da imajo pravega tiča v rokah.

Načelnik letečega oddelka dr. Ambrosi je odredil, da Bearzija aretirajo. Še prej si je na tožilstvu preskrbel dovoljenje za preiskavo v stanovanju, kjer je Bearzi stanoval. Agenti, ki so bili na straži pred Bearzijevim stanovanjem, so opazili, da je osumljenec hotel zapustiti stanovanje okoli 10,30. Precej se mu je mudilo, a agenti se za to niso zmenili. Moža so aretirali in ga odpeljali na zaslišavanje. Med preiskavo v stanovanju pa so mu našli kovček iz lepenke, v katerem so bile poleg vlomilskega orodja tudi cigarete, ki jih je ukradel Alzetti, in precej tisočakov ter drobiža.

Pod težo dokazov je Bearzi priznal, še posebno, ker se je zavedel, da ni znal utemeljiti nočno odsotnost z doma.

Samo pri zadnji tatvini si je nabral 135.000 lir v gotovini in cigaret za 72.000 lir. Če ni bilo mogoče vlomiti skozi okna, tedaj je potegnil iz kovčka sveder, v katerega je nataknil tako imenovanega «metuljčka».

Bearzi je začel svoje nepošteno delo že februarja lani. Tedaj sta mu pomagala 36-letni Aredio Perentin iz Androna S. Tecla in 25-letni Severino Ladavaz z Reške ceste. Prisotnost slednjega je bila potrebna, ker je bil lastnik «Fiata 500», s katerim je bilo laže razvažati ukradeno blago. Kasneje pa so ukradli dva avtomobila, ki so ju po uporabi pustili kar na cesti.

Perentin in Ladavaz sta se nekega dne sprla in tako je slednji odpovedal svojo pomoč. Bearzi in Perentin pa nista obupala. Delo sta nadaljevala sama; a po petih vlomih sta se tudi onadva razšla. Bearzi je ostal sam in se je tako organiziral, da ni čutil pomanjkanja pomočnikov. In sam je 39-krat vlomil v bare, 4-krat pa se mu je poskus ponesrečil; 4 tatvine je izvršil tudi v Tržiču. Mož je bil tudi vztrajen: ko se mu je prvi poskus ponesrečil, se je vrnil na kraj in je končal šele ko je dosegel kar je hotel.

Policija se ni mogla zadovoljiti samo z izjavami Bearzija, ki bi jih lahko pred sodiščem tudi preklical. Hotela si je preskrbeti nekaj konkretnih dokazov njegove krivde. Nekaj elementov je sicer imela: nedaleč od nekega bara v Ul. sv. Mihaela so namreč našli na tleh razločne odtise gumijastih podplatov. Takoj so napravili odtis z mavcem in ta je sedaj prišel prav. Odtis je namreč do potankosti odgovarjal odtisu podplatov na Bearzijevih copatah.

Vse tri tatove so seveda spravili za rešetke in jih prijavili sodišču. Sodnim organom pa so tudi prijavili Adalberto Millo vd. Cressi, ki je med policijsko hišno preiskavo skrila v štedilnik 49 tisočakov, ki jih je Bearzi ukradel v baru Alzetta. Nadalje so prijavili tudi Maria Fernetti por. Radin iz Ul. Conti, Carla Russija iz Ul. Toti, Luciana Cressija iz Ul. Bergamasco, Carla Alessija iz Ul. Crocefisso in Anita Veronese iz Ul. Vasari zaradi zatajevanja ukradenega blaga.

Vprašanje pobijanja draginje

Desnica nasprotuje pobudi za občinsko konsumno ustanovo

Za njeno ustanovitev so se izrekle NSZ, KPI, PSI in MUIS

Komunistična skupina v tržaškem občinskem svetu je predložila svoj čas resolucijo, v kateri je zahtevala ustanovitev občinske konsumne ustanove (Enca), ki bi v sedanji krizi pomagala zbijati cene osnovnih potrošnih predmetov. To ustanovo naj bi vodila upravna komisija, ki bi jo imenoval občinski svet in v kateri bi bili župan, en občinski odbornik, dva občinska svetovalca, dva predstavnika potrošnikov in predstavnik proizvajalcev, ki bi ga imenovala trgovinska zbornica.

O tem predlogu je razpravljala posebna občinska komisija, sestavljena iz predstavnikov strank oziroma skupin občinskega sveta. Iz diskusije je bilo razvidno, da misovci in liberalci odločno nasprotujejo tej zamisli, socialdemokrati ne zavzemajo jasnega stališča, demokristjani pa nekako taktizirajo. Za ustanovitev pa so se poleg KPI zavzeli Neodvisna socialistična zveza, socialisti in MUIS.

Zakon o delovanju občinskih konsumnih ustanov je bil izdan leta 1947, ko je bilo vprašanje preskrbe prebivalstva še močno pereče in mu zasebniki niso bili kos. Kasneje so z zakonom št. 1901, ki je bil sprejet 31. decembra 1952, prvotni zakon močno okrnili s tem, da so ukinili državna jamstva za novoustanovljene občinske konsumne ustanove. Dr. Palamara je raztegnil ta zakon na naše področje šele leta 1957.

Občinska konsumna ustanova bi potrebovala precejšnji začetni kapital. Dr. Palamara je na neko intervencijo že odgovoril, da ne bo privolil na finansiranje ustanove, medtem tudi zato, ker je proračun tržaške občine pasiven. Nastalo torej vprašanje, kje dobiti začetni kapital in ravno to izkoriščajo nasprotniki konsumne ustanove.

Demokristjani so ubrali srednjo pot in predlagali, naj bi ustanova vodila občinske prodajalne živil in mesa za prodajo občinskim uslužbencem, intervenirala v času draginje po Delavskih zadrugah in trgovinah na drobno, pospeševala nižanje cen ter navezala stike z Delavskimi zadrugami in trgovci za periodično prodajo blaga po nižjih cenah. Vse to pa je seveda premalo. S tem bi prišli do cenejšega blaga v glavnem samo občinski uslužbenci. Zato naj se najprej ustanovi občinska konsumna ustanova, pozneje pa se lahko pritegnejo k sodelovanju tudi posebne uprave, občinske prodajalne in Delavske zadruge, ki pa same po sebi sedaj sploh ne opravljajo naloge zbijanja cen, ker tudi niso v rokah članov.

—«»—

Tokrat mu ni uspelo

Znani Silvano Mantovani je zopet prišel v roke policijskim organom. Tudi tokrat je šlo za tatvino. 34-letni znanec policije je ukradel avto, a ga ni znal voziti in je treščil v tri stojala z znamenji «delo na cesti» in se ustavil pred kupom gramoza. Takoj zatem je izstopil in začel brisati sledove... prstnih odtisov. Ko je zagledal policaje, je urno pobrisal, a agenti so bili hitrejši in so ga ujeli. Mantovani je priznal, da je hotel ukrasti radio iz avta, a pozabil je povedati, da je ukradel tudi v[illegible]. Toda tega so ga spomnili policijski organi, ki so ga poslali naravnost v zapor.

V nedeljo zvečer na Istrski cesti

Neukrotljivi motor povzročil hudo nesrečo

Zaletel se je v tri pešce na pločniku - Sopotnik umrl zaradi hudih poškodb

Do hude nesreče je prišlo v nedeljo zvečer na Istrski cesti, kjer je motorist izgubil oblast nad vozilom, zavozil na pločnik in se zaletel v tri fante, ki so se tam mirno pogovarjali. Njegov tovariš, ki je sedel na zadnjem sedežu pa je treščil z glavo v zid in kasneje v bolnišnici umrl.

Motor je vozil 29-letni mehanik Giovanni Fontanot doma iz Milj, ki je pred poslopjem št. 170 na Istrski cesti izgubil oblast nad vozilom, se najbrž preveč nagnil na desno in nato zapeljal na pločnik. Pri tem se je motor dvignil in tako poskočil, da je 20-letni pleskar Pietro Pangaro doma prav tako iz Milj, ki je sedel na zadnjem sedežu, zletel v zid in obležal na tleh brez zavesti.

Motor pa se ni še ustavil in je treščil v tri fante, ki so se pogovarjali na pločniku.

Na mesto nesreče so takoj prišli karabinjerji iz bližnje kasarne, nato pa še dva rešilna avtomobila. Pangara so takoj sprejeli na prvem kirurškem oddelku. Zdravniška pomoč mu ni mogla nič več pomagati. Zaradi hudih udarcev po glavi je ob 1.20 izdihnil.

Fontanot, ki je vozil motor, pa se bo zdravil deset dni zaradi več ran in prask po obrazu in levi roki. Le lažje so ranjeni trije pešci: 36-letni mesar Bruno Godina in 18-letni mizar Milan Maček sta ranjena po obrazu; medtem ko je 18-letni Ivan Tisina ranjen po desni nogi.

—«»—

NA PROCESU V TURINU

Jurca zanika vsako krivdo

Pred porotnim sodiščem v Turinu se je včeraj začela razprava proti 16 osebam, ki so obtožene vojaškega vohunstva na škodo Italije, češ da so v letih od 1952 do 1956 dobavljale informacije vojaškega značaja jugoslovanski informacijski službi.

Od 16 obtožencev so štirje na začasni svobodi, 11 jih je v zaporu, ena obtoženka, in sicer Ida Giustina Beltrame pa je v kontumaciji. Obtoženci so: Josip Jurca iz Postojne, bivši inšpektor tržaške civilne policije Mario Pecorari iz Farre na Soči, brigadir Riccardo Gregorat in vicebrigadir mestnih stražnikov iz Benetk Francesco Cotic, Goričani Alojz Nanut, Corrado Zizmond, Ladislav Ternovec, Bruno Gasparini in Bruno Delpin, bivši policijski agent Bartolomeo Fabaro iz Pojrina, policijski narednik Ferdinando Pane, arhivar kvesture Orazio Polverini, policijski poveljnik Giovanni Scopelitti in Milan Vesnaver.

Na včerajšnji razpravi so v glavnem zaslišali Jurco, ki je zanikal, da bi dajal kakšne informacije vojaškega značaja, temveč je govoril z raznimi ljudmi le o rečeh, za katere je vedela vsa javnost. Izjavil je, da so funkcionarji italijanske protivohunske službe izvajali nad njim psihološki pritisk, da bi na ta način izsilili priznanje za zločine, katerih so ga obtožili. Tudi ostali obtoženci so izjavili, da niso izdali nobenih vojaških tajnosti. Pričakujejo, da bo proces trajal kakih 20 dni.

—«»—

O Izšla je 11. številka Uradnega vestnika vladnega generalnega komisariata za Tržaško ozemlje. Vestnik objavlja tri odloke in vrsto ukrepov, ki imajo zdaj veljavo na našem ozemlju.

Pisana družba na kazenskem sodišču

Radi imajo vince in tujo imovino

Brata Virgilio in Guerrino Trevisan, prvi iz Ul. Vidali 2, drugi iz Ul. delle Lodole, Paola Danieli iz Ul. Bramante in Aldo Querel iz Ul. Soncini so stari znanci in dobri prijatelji. Shajajo pa se vedno v gostilni «Cader», kjer pijejo vino kot bi pili vodo. Seveda za vino je treba imeti denarja in tega so si preskrbeli s tatvinami. Prvi trije so namreč pobrali iz zavoja, ki ga je njihov znanec pustil pri nekem možu, par čevljev, srajco, hlače in drugo.

Policijski organi so bili seveda obveščeni o tem in tako so vse tri prijavili sodišču zaradi tatvine.

Trevisan Virgilio je bil zapleten, tokrat s Querelom, tudi pri drugi tatvini. Neke noči sta moža odnesla 4 platna za pokrivanje avtomobilov. Sicer so policaji že osumili Querela, da je ukradel iz vrat stanovanja Pierine Danev por. Piemonte šop ključev. Ko so šli k njemu na dom, so ga našli v dobri družbi: pri njem sta bila Virgilio Trevisan in tudi Danielijeva. In kar je najvažnejše, so mu našli ukradene ključe in tudi platna.

Včeraj so bili vsi skupaj na zatožni klopi in razprava se je končala z obsodbo vseh: Danielijevo so obsodili na 3 mesece in 15 dni zapora ter na 6000 lir globe, Guerrina Trevisana na 2 meseca in 20 dni zapora ter na 5000 lir globe, Querela na 5 mesecev in 7000 lir globe, Virgilia Trevisana pa na 5 mesecev in 10 dni zapora ter 8000 lir globe.

Preds. Corsi, tož. Grubissi, zapisn. Rachelli, obramba odv. Padovani.

—«»—

Oh, ti motorji

Franko Slobic iz Ul. Bonomea je včeraj navsezgodaj zjutraj zavozil s svojim motornim kolesom v predor med Trgom Baiamonti in Senenim trgom. Daleč pa ni prišel, ker mu je sredi poti zdrsnilo in se je znašel na tleh. Nemudoma je odšel v bolnišnico, kjer so ga sprejeli iz previdnosti na opazovalnem oddelku. Okreval bo v 7 ali 8 dneh.

V bolnišnico je moral tudi Srečko Žerjal iz Križa, katerega so zdravniki zaradi podplutbe na čelu, številnih ran na zgornji ustnici, odrgnin po rokah in nogah ter zloma zoba, sprejeli na stomatološkem oddelku.

Žerjal, ki se bo moral zdraviti verjetno 10 dni, je izjavil, da se je peljal s svojim motornim kolesom po Trbiški avtocesti proti domu. Iznenada pa se je vanj zaletel z zadnje strani neki avtomobilist.

—«»—

O Županstvo sporoča, da bo od četrtka naprej zaprt za promet levi del Drevoreda 20. septembra od Ul. Polonio in do Ul. Gatteri.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. in 13. aprila t.l. se je v Trstu rodilo 14 otrok; umrlo je 9 oseb; poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 69-letna Giuseppina Maver vd. Soave, 85-letna Irene Pogatschnegg vd. Ianovitz, 30-letni Renato Pascolutti, 74-letna Anna Steha vd. Masi, 63-letni Francesco Fonn, 62-letni Giovanni Cutillo, 75-letna Emma Damianovich por. Grassi, 74-letna Maria Zito, 19-letni Pietro Pangaro.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN v aprilu

Davanzo, Ul. L. Bernini 4; Giusti, Furlanska cesta 7; Millo, Ul. Buonarotti 11; Mizzan, Beneški trg 2; Tamaro-Neri, Ul. Dante 7; Harabaglia, Barkovlje, in Nicoli, Škedenj, imata vedno nočno službo.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5950.—	6175.—
Marengo	4550.—	4700.—
Dolar	617.—	621.—
Frank franc.	123.—	126.—
Frank švic.	143.—	144.75
Sterling	1725.—	1750.—
Dinar	83.—	87.—
Šiling	24.—	24.25
Zlato	704.—	705.—
Zah. n. marka	148.75	149.75

RAZNA OBVESTILA

Jutri 15. t. m. ob 20.30 bo seja tržaškega pododbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Ul. Roma 15.

—«»—

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče:			
«rdeče»	94	165	141
«svetle»	36	100	88
limone	71	106	94
jabolka:			
«abbondanza» I.	36	47	41
«abbondanza» II.	22	29	24
«delizia» I.	94	118	112
«delizia» II.	47	83	59
«imperatori» I.	41	65	53
artičoke (1)	20	25	20
brokola	24	41	36
cikorija	36	53	41
čebula	24	53	36
koromač	24	65	41
razna solata	25	200	88
nova solata	100	250	150
krompir	26	53	31
kifeljčar	47	83	71
nov krompir	88	106	94
grah	59	94	77
zeleni radič	38	400	100
špinača	25	80	63

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

RADIO

Torek, 14. aprila 1959

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 …obvestilo, drobiž od vsepovsod... in predavanje «Potovanje po Italiji»; 12.10 Za vsakega nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Carlo Pecchiori; 13.30 Glasba po željah.

17.30 Plešite z nami; 18.00 Z začarane police — Marija Polak: «Ješev Janez»; 18.10 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije; 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Izbor znanih melodij; 21.15 Mihael Glinka: «Ruslan in Ljudmila», opera v 5 dejanjih — 4. in 5. dejanje — zbor in orkester moskovskega gledališča Boljšoj, vodi Kiril Kondrašin; 23.30 Polnočna glasba.

TRST

11.00 Šolska oddaja; 12.10 Tretja stran; 18.15 Simfonični koncert; 21.00 Komedija «Družina Cherry».

II. PROGRAM

16.00 Tretja stran; 18.00 Radijska igra; 18.45 Igra orkester Ferrero; 22.30 Mladi talenti.

RADIO KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30 17.15, 19.15 22.30.
Poročila v slov.: 7.30, 13.30 15.00.

6.15 in 6.30 Jutranja glasba; 7.00 do 7.15 Prenos RL; 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro; 11.00 Oddaja za otroke; 11.30 E. Elgar: Cockaigne ouverture op. 40 — P. Konjović: «Čočečka» iz opere «Koštana»; 12.00 Glasba po željah; 12.50 Glasba po željah (II. del); 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Odlomki iz oper; 14.20 Šola in življenje: «Obiskali smo muzej NOB v Kopru»; 14.40 Zbori tolminskega učiteljišča v počastitev 40. obletnice KPJ; 15.20 Z narodno pesmijo v nedeljo …; 15.40 do 17.00 Prenos RL; … Vesele melodije; 17.30 … glasba; 19.30 do 22.15 Prenos …; 22.40 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, … 10.00, 13.…, 15.00, 17.00, … 22.00, 22.55

6.40—6.45 Naš jedilnik; … Operne arije pojo solisti zagrebške Opere. Vladimir Ruždjak: … iz opere Giumači (R. Leoncavallo) — Marjana Radev: Arija … opere Ivan Susanin (M. Glinka) — Tomislav Neralić: Arija Kneza Igorja iz opere Knez Igor (A. Borodin) — Mirka Klarić: … Lize iz opere Pikova dama (P. I. Čajkovski) — Dragutin … nardič: Scena Pimena iz I. … opere Boris Godunov (M. Musorgski) — Tatjana Slastenko: Arija iz opere Sneguročka (N. Rimski-Korsakov); 8.40 … Prežihov Voranc … spomini — Na domačih in tujih tleh; 9.00 Iz filmov in glasbenih …; 9.30 Isaac Albeniz: Iberia, … fonična suita; 10.30 Poje ljubljanski komorni zbor p. v. … Škoberneta; 10.40 Klavir v …; 10.45 Za dom in žene; 11.00 … samospevi Vasilija Mirka; 11.30 … Igra Vaški kvintet; … za otroke; 12.00 Zvoki s …; 12.15 Kmetijski nasveti; … Revija slavnih baritonistov; … Tri skladbe Franza Liszta; … Pisan venček narodnih; … nimivosti iz znanosti in …; 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 Humoreska tedna — Somerset Maugham: Mravlja in kobilica; … glasbene ljubitelje; 17.15 … ne melodije; 18.00 Domače aktualnosti; 18.15 O junaških … (Solistična glasba K. Pahor … Simonitija in A. Srebotnjaka); 18.40 Iz zbornika spominov …; … Zabavni orkester RTV Ljubljana pred mikrofonom; 20.30 … igra — Ivan Potrč: Zločin … novitev); 21.22 Ivo Brkanović: Ples junakov (5. simfonija); … Zabavni koktajl; 23.10 Nočni … koncert; 23.40 Nat King Cole poje melodije iz filma … Louis Bleus».

TELEVIZIJA

14.00 Oddaja za šole; … oddaja za otroke; 18.30 …; 19.00 Simfonični koncert; … Poročila; «Trenutek preje», … dija v treh dejanjih.

RTV JUGOSLAVIJA

Od 20.50 dalje prenos programa tuje TV postaje.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes ob 21. uri Simfonični koncert Tržaške filharmonije.

TEATRO NUOVO

Danes ob 21. uri predstava komedije «Vrtiljak», ki jo je … Massimo Dursi.

KINO

Excelsior. 14.00: «Vsi zaljubljeni», M. Mastroianni, J. Sassard.
Fenice. 14.00: «7. Simbadovo potovanje», Kerwin Mathews, … Grant. Technicolor.
Nazionale. 16.00 «Prenaša se …kovnik», A. Tissot in P. … zon.
Arcobaleno. 16.00 «Les amants», Jeanne Moreau … vstop mladini izpod 16 …
Supercinema. 16.00 «Upor … torjev», G. M. Canale …
Filodrammatico. 15.00 … Cecé Doria - Rosy De Sica predstavlja revijo «Horoskop …vse». Na platnu: «Gotovo …tek», Eddie Constantine.
Grattacielo. 16.00 «Na dopustu v Parizu», T. Curtis, J. Leigh. Cinemasc.
Cristallo. 14.00: «Črna orhideja», S. Loren, A. Quinn, …
Capitol. 15.30: «Nagi in mrtvi», A. Ray, B. Nichols. Technicolor.
Astra Roiano. 16.30: «… življenja», D. Malone, R. Stack.
Alabarda. 16.00: «Gospodar … ževa», Virna Lisi, Antonio …
Aldebaran. 16.00: «Rešilna …ba Lynn Stuart», B. Palmer, J. Lord.
Ariston. 16.00: «Quartiere dei …la», Bronsens, H. Vidal.
Aurora. 15.30: «Grešniki v jeans», P. Petit, J. … Prepovedano mladini.
Garibaldi. 16.30: «Bogatin …vež», H. Soenker.
Ideale. 15.30: «Tramvaj …nja», M. Brando in V. Leigh.
Impero. 15.00: «Prva ljubezen», L. De Luca, R. Mattioli.
Italia. 16.00: «Običajni neznanci», Vittorio Gassman, Marcello Mastroianni, Rossana Rory.
Moderno. 16.00: «Robot …nik», R. Eyer in P. Abel.
S. Marco. 16.00: «Lov na …tes», B. Lee.
Savona. 16.00: «Zlate noge», M. Carotenuto.
Viale. 16.00: «Ljubezen se rodi v Rimu», C. Villa, A. Cifariello.
Vittorio Veneto. 15.30: «10 v …bezni», D. Day.
Belvedere. 15.30: «…Franciscu», T. Curtis.
Marconi. 15.30: «Obraz v …ci», A. Griffith, A. Franciosa.
Massimo. 16.00: «…akcija», G. Raft in S. Gray.
Novo cine. 16.00: «Trikrat …ske», S. Košina, N. …
Odeon. 16.00: «Črni škorpijon» …
Radio. 16.00: «Invazija …tij», K. Mc Carty.

KINO V MILJAH

Verdi: «Zločin na cesti».

MALI OGLASI

IZREDNA KUPČIJA. Zelo … ljana izdelovalnica srajc. … najmodernejši stroji. Od 100 … 150 srajc dnevno. Obrtno dovoljenje. Zagotovljen donos. … prodam za 2.500.000. Adamo… Imbriani 9.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V TRSTU

PRIREDI

tekmovanje pevskih zborov v narodni pesmi

19. aprila 1959 ob 16. uri v Avditoriju v Trstu; Tekmujejo pevski zbori, ki so dosegli na obeh predtekmovanjih prvo in drugo mesto.

Nastopil bo tudi komorni pevski zbor, ki se pa ne bo udeležil tekmovanja.

Slovenska prosvetna zveza bo podelila za prvo, drugo, tretje in četrto mesto v finalni tekmi prvo, drugo, tretjo in četrto nagrado.

DRUGO IZLOČILNO TEKMOVANJE PEVSKIH ZBOROV

V Borštu sta zmagala Bazovica in Dolina

Prihodnjo nedeljo bodo nastopili v Avditoriju pevski zbori s Proseka-Kontovela, iz Padrič, Bazovice in Doline

...sončen dan je preteklo ...privabil številne lju... zborovskega petja v ...kjer se je vršilo drugo ...tekmovanje med šti... pevskimi zbori v okviru ...vanja med pevskimi zbo... ozemlja. To tekmo... organizira Slovenska ...na zveza z namenom, ...živi dejavnost v naših ...nih društvih. Zamisel ...kakor posrečena in že ...moramo reči, da je ta ...tudi dosegla. Žal pa ...no ugotoviti, da je bila ...v Borštu vse pre..., da bi mogla nuditi ...ra za vse, ki so prihiteli poslušat našo domačo pesem, naše fante in dekleta, kako se bodo odrezali. Tako so imeli ta užitek samo tisti, ki so predčasno zasedli prostor v dvorani, pretežna večina pa je zunaj dvorane potrpežljivo čakala na izid.

Na tem drugem izločilnem tekmovanju so nastopili naslednji pevski zbori: mešani pevski zbor prosvetnega društva «Slovenec» iz Boršta; moški pevski zbor prosvetnega društva «V. Vodnik» iz Doline; moški pevski zbor prosvetnega društva «Lonjer-Katinara» in moški pevski zbor prosvetnega društva «Lipa» iz Bazovice. Vsak zbor je moral zapeti eno obvezno pesem, nato pa še tri poljubne narodne pesmi. Obvezna pesem za moške zbore je bila narodna «Dobil sem pisemce», v priredbi Vladimira Švare, obvezna pesem za mešane pevske zbore pa primorska narodna. «Pa se sliš», v priredbi Karla Pahorja.

Po žrebu je prvi nastopil pevski zbor iz Bazovice, pod vodstvom Ubalda Vrabca, nato pevski zbor iz Lonjerja, pod vodstvom Justa Lavrenčiča; sledil mu je pevski zbor iz Doline, pod vodstvom Ignaca Ote, kot zadnji pa je nastopil krajevni mešani pevski zbor prosvetnega društva «Slovenec», pod vodstvom Svetka Grgiča.

Pevski zbor p. d. «Lipa» iz Bazovice

Pevski zbor p. d. «V. Vodnik» iz Doline

Mešani zbor p. d. «Slovenec» iz Boršta

Pevski zbor p. d. «Lonjer-Katinara»

Poleg obvezne pesmi *«Dobil sem pisemce»*, je pevski zbor p.d. «Lipa» iz Bazovice zapel še pesmi: *«Prelepa je Sevška dolina»*, *«Oblaki so rudeči»* in *«Leži leži ravno polje»*; pevski zbor iz Lonjerja: *«Se davno mrači»*, *«Te pozdravljam ljub'ca moja»* in *«Furmansko»*; pevski zbor iz Doline: *«Vsi so prihajali»*, *«Teku sem po dolin»* in *«Temno noč»*; mešani pevski zbor iz Boršta pa je, poleg obvezne *«Pa se sliš»*, zapel še: *«Pohojeno travco»*, *«Prelepa je Sevška dolina»* in priljubljeno *«Nocoj, pa oh nocoj»*, v Venturinijevi priredbi.

Vse zbore je publika nagradila s toplim odobravanjem, še posebno toplo pa je bilo odobravanje, ko je zapel zbor iz Doline.

Ko so zbori odpeli vsak štiri pesmi, je dobila besedo ocenjevalna komisija, ki je morala odločiti, katera dva od teh zborov bosta nadaljevala s tekmovanjem in se prihodnjo nedeljo pomerila z ostalima dvema zboroma, ki sta zmagala na prvem izločilnem tekmovanju v nedeljo 5. t. m. v dvorani na stadionu «Prvi maj», in sicer s pevskima zboroma «Prosek-Kontovel» in «Slovan» iz Padrič.

Ocenjevalno komisijo sestavljajo: tržaški glasbenik Ivan Grbec; pevovodja koprskega zbora «Svobode» in ravnatelj Glasbene šole v Kopru, Vladimir Lovec; tržaški glasbenik Pavle Merkù; bivši pevovodja pevskega zbora «Trst», Drago Curk ter dolgoletni član pevskega zbora «Ivan Cankar», Vlado Premru. Po dolgem posvetovanju je dekan komisije, Ivan Grbec, objavil rezultat: prvo mesto je zasedel zbor iz Bazovice, drugo pa zbor iz Doline, ki se bosta tako prihodnjo nedeljo pomerila s pevskim zborom «Prosek-Kontovel» in pevskim zborom «Slovan» iz Padrič.

Po mnenju komisije so vsi zbori dobro peli; razlika med njimi je le v tem, da imajo nekateri zbori več dobrih pevcev, skoro solistov, drugi pa več mladih pevcev, ki se bodo še razvili; druga razlika pa je v tem, da imajo nekateri zbori stare, izkušene pevovodje, drugi pa še mlade pevovodje, ki mnogo obetajo. Vsekakor pa je tudi današnje tekmovanje dokazalo, da se z dobro voljo in z vztrajnim delom da marsikaj doseči.

Ob zaključku naj še omenimo, da je publika sprejela s presenečenjem sklep ocenjevalne komisije, ker so vsi pričakovali, da bo prvo mesto zasedel pevski zbor iz Doline. To pa tudi tembolj, ker so tudi Bazovci sami — kljub razumljivemu zadovoljstvu in veselju zaradi zmage — bili istega mnenja kot publika. Mi se sicer ne moremo spuščati v strokovna merila ocenjevalne komisije, mnenja pa smo, da bi morda veljalo najti način, da se pri dokončni oceni sliši tudi glas publike — zlasti še, ker pri tekmovanju med pevskimi zbori ne gre, po našem mnenju, izključno za egoistično dopadenje nad tem, da je neki zbor prvi, najboljši — ampak predvsem za to, da se k ubranemu petju pritegne čim več mladih ljudi, da se širi in utrjuje pevska kultura med našim ljudstvom, da se ohrani in nadaljuje starodavna tradicija, ki hoče, da je vsak Slovenec tudi pevec (po možnosti tudi dober pevec).

Preteklo nedeljo je predsednik republike Gronchi slovesno otvoril 37. milanski velesejem

PO SKORAJ STO LETIH OD RATTAZZIJEVEGA ZAKONA

Po načelu: «Naj levica ne ve, kaj dela desnica»

Od kod sredstva papeški podporni ustanovi, ki si je zagotovila malone monopol nad vso dobrodelnostjo v Italiji?

Čim bolj se družba organizira, tem bolj se tudi vloga države širi in poglablja. Zato je že zdavnaj država začela prevzemati naše vrsto socialnih in skrbstvenih nalog, ki so nekoč pripadale ali privatnim ustanovam ali verskim skupnostim. Že pred skoraj sto leti, točno 1862, je tedanji minister Rattazzi prodrl s svojim zakonom, s katerim si je italijanska vlada zagotovila pravico, nadzirati cerkvene dobrodelne ustanove. Leta 1890 pa je ministrski predsednik Crispi prejšnji zakon izpopolnil z dopolnitvijo, ki prepoveduje tem cerkvenim podpornim ustanovam «delati razliko glede vere in politične pripadnosti». V času fašizma je bila tovrstna dejavnost Cerkve še bolj omejena, ker so v konkordat vključili tudi pravico države, da «nadzira upravo skladov socialnega skrbstva in dobrodelnih ustanov».

Tako je bilo v preteklosti. Sedanja italijanska ustava pa svojim državljanom, poleg pravice do dela zagotavlja tudi pravico do socialnega skrbstva in mu vsaj posredno obljublja ekonomsko pomoč v primeru potrebe. Tako je zapisano. Toda dejansko stanje, vsakdanja praksa govori drugače. Ne mogli bi tožiti, da v Italiji ni dobrodelnih in kakor koli socialnih ustanov. Statistike, ki jih je izvedel poslanec Vigorelli, govore, da je v Italiji 23.000 ustanov, ki se ukvarjajo z zbiranjem sredstev in s podeljevanjem podpor. Po istih podatkih so samo leta 1950 država, pokrajinske in občinske uprave dale v ta namen 246 milijard 862 milijonov lir. To so številke, ki na eni strani govore o poraznem socialnem stanju v Italiji, hkrati pa o izredno močni dobri volji, da se potrebnemu državljanu priskoči na pomoč.

Toda to priznano siromaštvo se je državni upravi izmaknilo iz rok in postalo malone monopol katoliške Cerkve. Čeprav se je država že 1862. leta borila proti vmešavanju Cerkve v njene naloge, si je danes Cerkev zaradi blagohotnosti ljudi, ki so na oblasti, izbrala siromaštvo kot odličen kapital, ki ga spretno izkorišča. Veliko je bilo že polemik v zvezi s tem, mi se v njo ne bomo spuščali, pač pa bomo navedli le podatke, ki so dovolj zgovorni in ki ne potrebujejo polemičnega poudarka:

POA je kratica za ustanovo Pontificia Opera Assistenza. Po naše bi temu rekli papeška podporna ustanova. Rodila se je že tam v začetku leta 1943 na pobudo Pija XII. Njen organizator pa je bil monsignor Baldelli, ki je še danes njen vodja. Prvo nalogo, ki jo je POA prevzela, je bila oskrba Rima še v dobi salojske republike. Nemci in fašisti, ki so videli, da se jim bliža konec, se za civilno prebivalstvo niso veliko zmenili in tako je POA delno oskrbovala Rim.

Vojna se je nato premaknila proti severu in vojne posledice so terjale še novih dobrodelnih pobud. Posebno se je POA izkazala z begunci, ki so se po končani vojni vračali iz taborišč in bojišč. In tedaj so nastale «papeške obednice» in «okrepčevalnice» na Brenerju, v Genovi, v Bariju in drugod. Toda to je bil šele začetek, ki pa je služil kot odlična praksa. «Blagohotnost» klerikalnih oblasti pa je ustanovi POA odprla vrata v vso dobrodelnost v državi. Prvi korak na tej poti so bile otroške počitniške kolonije. Leta 1946 so v počitniške kolonije, ki so bile v upravi POA in njenih podružnic, poslali 256.000 otrok, leto pozneje pa celo 847 tisoč. To si je POA mogla privoščiti zato, ker je dobila v upravo in izkoriščanje skoraj vse premoženje bivše fašistične mladinske organizacije GIL. Od tod se je njena kapilarična organizacija dobrodelnih ustanov širila dalje, tako da si je POA mogla organizirati vrsto organičnih podpornih ustanov za najrazličnejše kategorije. V to vrsto ustanov spadajo «Skupnost poljedelskih ročnih delavcev», «Združenje ribičev», «Ustanova za pomoč železniškemu osebju» itd. itd.

In kmalu že ni bilo področja, kjer bi se POA ne bila tako ali drugače vmešala in v večini primerov prevzela vajeti v roke. Danes šteje armada njenih ljudi v dobrodelnih ustanovah 40.000 plačanih in 200.000 neplačanih nameščencev. Vsa ta vojska je še vedno pod vodstvom monsignorja Baldellija, ki je začel svoje mreže razpredati v dobi salojske republike. Kaj čudno torej, če bi med njegovimi najbolj vidnimi sodelavci ne našli tudi ljudi iz fašistične dobe. Eden Baldellijevih svetnikov je na primer Andrea Della Valle, ki je bil nekoč funkcionar fašističnega notranjega ministrstva, eden ducejevih «moschettierov», federalni tajnik fašistične stranke v Beneventu in celo podtajnik fašistične stranke same. Načelnik mladinskega urada pri POA je na pr. M. Manzia, ki je bil nekoč eden izmed vrhov fašistične mladinske organizacije. Načelnik Ustanove poljedelskih ročnih delavcev je dr. Bellafonti, ki je bil v dobi Mussolinija fašistični prefekt. Čudna značilnost, kaj ne?

Poleg gornjih bivših fašističnih hierarhov pomaga monsignorju Baldelliju še vrsta jezuitov, ki pa v tem primeru niso toliko zanimivi, kot so zanimive razne osebnosti iz italijanskega ekonomskega sveta kot na pr. Massimo Spada, ki je tudi član kakih desetih upravnih svetov velikih industrijskih in bančnih kompleksov, Enrico Pietro Galeazzi, ki je prav tako znan predstavnik vatikanske in rimske finance, pa tudi princ Carlo Pacelli, nečak pokojnega papeža Pija XII., ki je prav tako udeležen v vrsti vatikanskih in svojih industrijskih in gospodarskih podjetij in ki ga je bivši finančni minister oprostil plačevanja davkov.

Vsa ta velikanska dobrodelnost ustanove POA terja mnogo sredstev. Že sam upravni aparat (40.000 plačanih nameščencev) veliko stane. Kaj šele dejanska dobrodelnost. Od kod ta sredstva?

Poslanka Luciana Viviani je v rimski poslanski zbornici 6. aprila 1954 med drugim izjavila: «Praktično nam pomanjkanje zaključne bilance ne le onemogoča vpogled v obseg sredstev, ki jih je država dala v dobrodelne namene, pač pa tudi, kako so bila ta sredstva uporabljena. Zato to stanje dopušča nadaljevanje in širjenje pristranosti v u-

(Nadaljevanje na 5. strani)

ŠE PO 14 LETIH DRUGA SVETOVNA VOJNA TERJA ŽRTVE

Major C. R. Eatherly, ki je vrgel bombo na Hirošimo, je znorel

Tragedija na otoku Luzonu zaradi neeksplodirane japonske bombe in primer ameriškega majorja - zapoznele žrtve zadnje svetovne vojne

Kdor se je rodil tedaj, ko so topovi po štirih letih grmenja onemeli, hodi sedaj že v tretji razred gimnazije, ali pa se uči obrti in bo v kratkem moral prestajati poklicno izkušnjo.. Doba zadnje vojne je torej že davno za nami. In vendar je druga svetovna vojna še tako živa, da prihaja zelo pogosto do izraza in to ne le na diplomatskih konferencah in zasedanjih, pač pa v vsakdanjih dogodkih. V teh dneh smo mogli zabeležiti kar tri tragične posledice že zdavnaj minule vojne.

Preteklo soboto so časopisi poročali o 38 mrtvih in mnogo večjem številu ranjenih, ki bi jih mogli prišteti med konkretne žrtve zadnje vojne. Otok Luzon na Filipinih je otok ribičev. Neka bomba japonskega porekla se je znašla na obali in ribiči, ki jim ribolov ne prinese dovolj zaslužka, so jo hoteli razstaviti na kose, da bi iz nje vzeli smodnik za «črni lov». Ob skupini ribičev, ki so se hoteli lotiti 250 kilogramov težke japonske letalske bombe, se je zbralo veliko radovednežev, predvsem otrok in žensk. Nenadoma je bomba eksplodirala in v neposredni bližini je obležalo 38 mrličev in še več ranjenih. Med žrtvami je bilo 21 otrok in nekaj žensk. Med ranjenci pa je nekaj tako hudo ranjenih, da se bo število žrtev eksplodirane japonske bombe verjetno še povečalo.

Druga nič manj tragična vest pa prihaja iz Amerike. Claude R. Eatherly, je bil ob koncu vojne major ameriškega vojnega letalstva. Njemu je bilo poverjeno letalo «Enola Gay», to je tista ameriška leteča trdnjava, na katero so naložili atomsko bombo, ki jo je letalo poneslo v Hirošimo. O tem majorju se po tem «velikem dejanju» dolgo ni več slišalo, vse do predvčerajšnjim.

Nedeljski časopisi pa so javili, da so bivšega majorja Claudea Eatherlyja spravili v bolnišnico Waco Veterans Administration Hospital v Dallasu v Texasu.

Pred zadnjo vojno je bil major Eatherly visok, lep mladenič, ki je bil zaradi svojega prijetnega, veselega značaja dobrodošel v vsaki družbi. Čim se je vojna končala, se je bivši major povsem spremenil. Izginila je njegova veselost, umaknil se je vase in nekaj ga je stalno grizlo. Prepustil se je pijači in na «družbeni lestvice» lezel vedno niže in niže. Danes je le kup ruševin. Preden so ga odpeljali v bolnišnico, so bivšega majorja spravili pred sodišče, ker da je skušal 13. marca letos vdreti v neko trgovino jestvin.

Že decembra 1957 so majorja Eatherlyja obdolžili, da je vlomil v dva poštna urada v Texasu. Sodili so mu v Eisenhowerjem rojstnem kraju Abileneu, kjer ga je pa sodišče priznalo za nedolžnega.

Sodišče v Texasu pa je tokrat nadaljnji sodni postopek proti majorju odklonilo, hkrati pa je sodnik Sterret, ki je odklonil pregon opazil, da ima pred seboj človeka, ki ni več povsem pri zdravi pameti. Zato je z ukazom, naj se major oprosti, podpisal tudi ukaz, naj se bivši major izroči strokovni komisiji v umobolnici na pregled in naj ostane v bolnišnici tri mesece. Po mnenju predsednika sodišča ima bivši major privide. Strokovnjak za duševne bolezni dr. McElroy, ki je bivšega majorja pregledal, pa zatrjuje, da bi se pri Eatherlyju moglo sklepati, da *«trpi za posledicami svojega napada na Hirošimo. Sedaj se pri njem kažejo učinki vesti, ker je sodeloval pri atomskem napadu na Hirošimo, ki je terjal nad 100.000 mrtvih»*. Po psihiatrovem mnenju bivši major skuša *«uničiti samega sebe, svoje dostojanstvo in opravičiti svoje dejanje s tem, da se hoče vključiti v skupnost navadnih kriminalcev»*. Po mnenju državnega tožilca dr. Wadea, majorja Eatherlyja «preganjajo Japonci». *«V njegovi bolni duševnosti ga preganjajo tisti, ki jih je on s svojo prvo atomsko bombo sežgal. Žrtve torej še vedno preganjajo svojega morilca»*, pravi dr. Wade.

H gornjim zapoznelim žrtvam že dolgo minule vojne bomo dodali še tretjo. Za slednjo se sicer še ne ve, ali gre dejansko za žrtev zadnje vojne, ali ne, zato jo beležimo z določeno rezervo.

Z Dunaja prihaja vest, da so nekaj kilometrov od češkoslovaške meje našli nekega moškega, ki je bil telesno in duševno v zelo slabem stanju, in ki se je pomikal proti Jugu. Ko so ga na policiji vprašali, kdo je in od kod prihaja, je rekel, da se kliče Angelo Franco, da je bivši kapetan karabinjerjev in da je zbežal iz nekega taborišča na Češkoslovaškem. Po njegovi pripovedi naj bi ga bili leta 1943 zajeli Rusi pri Stalingradu, nato naj bi bil preživel deset let v Sibiriji in bil nato izročen češkoslovaškim oblastem, ker da je sodeloval pri znanem nacističnem pomoru 10. junija 1942 v vasi Lidice, kjer so nacisti zaradi umora «Reichsprotektorja» Češke in Moravske Heydricha pomorili in požgali vso vas. Na Češkem naj bi ga bili zelo mučili.

Begunec Angelo Franco je bil tudi na italijanskem konzulatu na Dunaju, kjer je konzul skušal od njega zvedeti čim več, toda mož je mogel kaj malo povedati, ker ga je ves čas lomil jok. Vsi znaki kažejo, da je duševno močno razrvan. Iz njegovega izrazoslovja in načina govora pa se da razbrati, da je po rodu Italijan, da pa je moral dolgo let živeti v tujini.

Avstrijske oblasti so Angela Franca že zaslišale, vendar se zdi, da bo moral še delj časa ostati jim na razpolago, da bi mogle zadevo temeljito razčistiti. Nesrečni Angelo Franco, — v kolikor zares gre za identičnost osebe — pravi, da je zbežal iz nekega taborišča na Češkem, kjer da je še več Avstrijcev, Nemcev in Italijanov. Toda italijanski seznami bivših in sedanjih karabinjerjev in karabinjerskih častnikov ne beležijo nobenega kapetana s tem imenom, pač pa beležijo ime Angela Franchija, ki je bil poveljnik karabinjerjev v Lucci in služil tudi v Livornu, od koder je bil v začetku vojne mobiliziran in leta 1942 poslan v Sovjetsko zvezo. Toda med Angelom Francom in Angelom Franchijem je precejšnja razlika v letih, ker je Franchi rojen 1921. leta, «povratnik Franco pa pravi, da jih ima 45. Poleg tega so Franchija poslali v SZ s činom poročnika in ne kapetana. Možno je torej, da gre dejansko za kakega nesrečneža, ki se mu je um pomračil in ne za kapetana z istim ali vsaj približnim imenom.

Ta primer pa nam je priklical v spomin primer onega Nemca iz Južne Tirolske, ki se je vrnil iz Švedske šele lani. Na Norveškem je bil južni Tirolec — kot nemški vojak — ranjen v glavo in zašel je na Švedsko. Zaradi rane v glavi ga je spomin zapustil in šele lani se je spet zavedel, kdo je in od kod, in se vrnil domov.

Ne glede na to možnost in tudi ne glede na resničnost izpovedi bivšega karabinjerskega kapetana nam ti dogodki živo obujajo tragičnost zadnje vojne, ki je sicer minila že pred 14 leti, ki pa še vedno žanje svoje žrtve.

Marion Rothstein kaže na sliki mlajšega sina, ki ga je njegov oče, bivši njen mož, švicarski milijarder René Lang «ugrabil» v New-Yorku. Lang je tudi izjavil, da bo prišel še po drugega sina, Geralda

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Dan bo poln skrbi, bo pa prinesel tudi uspehe. Potrebno bo le pravočasno in pravilno odločati.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Prenaporno delo, ki pa hkrati ne bo dalo zaželenega in zasluženega zadoščenja. O nekih govoricah glede ljubljene osebe, ni treba niti misliti.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Ne razmetavajte svojih sil za zadevo, ki se ne izplača. Če vam nekdo ponudi pomoč, jo sprejmite.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Priložnosti za delo, kakršnih niste pričakovali. Uspeh in izboljšanje položaja. Tudi v ljubezni velike možnosti.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Malo počitka vam ne bo škodovalo, naj vas pa to ne zavede v trajno opuščanje dolžnosti.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Ko boste zbrali vse potrebne sile in dovolj konkretnih podatkov, začnite s programom, ki ste si ga zadali.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Povežite spet niti, ki so se v preteklosti potrgale. To vam bo posebno potrebno v prihodnjih dneh, ko boste potrebovali dobrih sodelavcev.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Več previdnosti in smotrnosti pri delu. Ne zanemarjajte družinskih dolžnosti. Preveliki napori bi vam mogli škodovati.

STRELEC (od 23. 11. do 20 12.) — Ne izgubljajte časa, ker priložnosti, kakršna je ta, niso tako pogoste. To pa terja več napora in več dobre volje.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Med tistimi, ki so vam pomagali nekoč, boste še vedno našli ljudi, ki vam bodo tudi tokrat priskočili na pomoč.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Če se boste dela lotili s prepričanjem v uspeh, bo šlo, če ne, bi se znalo pokvariti in vam prinesti veliko škode.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — Potrebovali boste opore vprav tistih, ki ste jih smatrali za nesposobne in nevredne zaupanja.

Brez besed

Od mlinskih koles do gigantskih turbin

...ljanski «Litostroj» je ...izdelal že blizu 200 tur... katerih skupna moč pre... 1 milijona HP — V izde... je gigant za 163.000 HP, ...ni para na vsem Bal... — «Litostrojev» doprinos ...izkoriščanju potencialnih sil ...dvigu življenjskega stan... vseh delovnih ljudi.

* * *

...sta za Ljubljano znani stari ljubljanski grad in ...nik, tako si je dandanes ...ne moremo več zamisliti ...«Litostroja». Tovarne obi... sicer ne bogate mestnega videza, toda takšna kot «Litostroj», s svojimi prostornimi in mogočnimi belimi ..., ki so bogato obdane ...zelenjem in cvetjem še vidno odražajo moderne podvige ... arhitekture, je res ponos prikupnemu ...in kulturnemu mestu ...ni. Ob koncu vojne so bila še prostrana polja ...rade, ki pa so jih kakor ...prekrili mogočni tovarniški objekti in številne ...vanjske zgradbe. Med ...in zelenjem tu človek ...diha mnogo lažje kakor v ... stesnjenih mestnih ... Starega trga in

«Litostroj» se je uveljavil doma in na tujem

vzdolž vse Ljubljanice. Čeprav se v teh objektih pretakata jeklo in železo, zunanjega videza ne kazi noben visok črn tovarniški dimnik kakor je to običajno prav za takšne tvornice.

Kakor so vodna pogonska sredstva imela na Slovenskem stoletno tradicijo, voda le niso ukrotila. Bila so preveč primitivna. Šele leta 1914, tik ob začetku prve svetovne vojne je neka ljubljanska tovarna vlila in izdelala prvo turbino, katero so kasneje vgradili v elektrarno v Žirovnici na Gorenjskem. Prava industrijska proizvodnja turbin je stekla šele po drugi svetovni vojni v novem «Litostroju». Že za samo Slovenijo, kjer se vodne sile ocenjujejo na okrog 3 milijone HP bi bila gradnja takšne tovarne kaj na mestu, a kaj šele če računamo na ogromen vodni potencial vseh rek v Jugoslaviji, ki so še malenkostno izkoriščene. Proizvodnja vodnih turbin je bila vsekakor prvi pogoj za gradnjo velikih hidrocentral, za nemoten razrast proizvodnje električne energije, ki je osnova življenjskemu standardu delovnih ljudi, pa naj gre za neposredno izkoriščanje v privatnem življenju ali pa posredno za razvoj industrije.

«Litostroj» je to svojo nalogo docela izpolnil, o čemer priča že dosedanji razmah proizvodnje električne energije in z njo vred rapiden razvoj industrijske proizvodnje v letih socialistične graditve. Znano je, da je večina najbolj naprednih držav uspela, da proizvodnjo električne energije podvoji približno v razdobju desetih let. V Sloveniji je proizvodnja električne energije v prvih desetih letih po vojni narasla ne le dvakratno, temveč za 3,7 krat..

V prvih desetih letih so v «Litostroju» zgradili okrog 170 različnih turbin s skupno močjo 1,335.412 HP, pri čemer je značilna povprečna moč ene turbine 7.855 HP. To je seveda že zelo velik uspeh, ki bi ga težko dosegla katera koli druga tako mlada tovarna.

«Litostroj» ima trenutno v izdelavi in delno že v fazi odpreme 17 nadaljnjih turbinskih agregatov, katerih skupna moč bo znašala 868.500 HP. To se pravi, da povprečna moč teh agregatov sega že iznad 50.000 HP. V resnici so to že pravi giganti, s kakršnimi bi se lahko ponašala že marsikatera inozemska tvornica z zares deset in desetletnimi proizvodnimi tradicijami.

Velik uspeh «Litostroja» sta predstavljali že veliki Peltonovi turbini za hidrocentralo Mavrovo v Makedoniji, ki sta bili izdelani za statični padec 565 metrov, a vsaka od njih je sposobna dati 50 tisoč HP. Celo štiri Kaplanove turbine po 30.400 HP, ki jih je izdelal prav tako delovni kolektiv «Litostroja» so bile že pravi kolosi, ob katerih se je človek čutil pravega pritlikavca. Zamislimo si potem, kako ogromni bosta šele Francisovi turbini za hidrocentralo Bistrico, katerih vsaka bo imela 75.000 HP, da ne govorimo o največjem kolosu, ki ga bo izdelal «Litostroj» za novo hidrocentralo Split. To bosta dve ogromni Francisovi turbini, od katerih bo vsaka imela moč 163.000 HP. Ta dva agregata bosta ne le največja turbinska agregata, ki jih je kdaj izdelal «Litostroj», temveč tudi največji obstoječi turbini na Balkanu.

Sicer pa «Litostroj» izdeluje hkrati turbine še za vrsto drugih jugoslovanskih elektrarn in celo za bližnje in daljne azijske dežele. S Francisovimi turbinami je omenjeno slovensko podjetje opremilo že štiri hidrocentrale v Turčiji, medtem ko so za Pakistan prav tako odposlali že tri agregate, katerih prvi bo stekel prvič prav v tem mesecu in sicer v novi hidrocentrali Chichoci Mallian. Trenutno imajo v izdelavi tudi še tri Kaplanove turbine za hidrocentralo Gujranwalo, medtem ko pričakujejo tudi prevzem dela za tretjo pakistansko hidrocentralo.

S proizvodnjo turbinskih agregatov ima «Litostroj» polne roke dela za vse letošnje leto in za določen del naslednjega; vse kaže, da dela ne bo zmanjkalo, zlasti še, ker njegovi proizvodi vzbujajo veliko zanimanje tudi v drugih deželah.

MILOŠ MACAROL

Goriško-beneški dnevnik

Slabe perspektive za kovinarsko industrijo na Goriškem

V CRDA v Tržiču 1.500 delavcev suspendiranih V dopolnilno blagajno pa so jih vpisali samo 610

V livarni SAFOG suspendirali še 160 delavcev

V objavo smo prejeli naslednje sporočilo:

«Na današnji seji je komisija za dopolnilno blagajno paznikov in industrijskih delavcev proučila zahtevo SAFOG iz Gorice, da se dopolni plača 400 suspendiranim delavcem za pet mesecev.

Doslej je delalo v SAFOG po 24 ur na teden samo 240 delavcev, sedaj pa se je njih število povečalo za 160. Zahtevo ravnateljstva SAFOG so sprejeli.

Komisija je proučila tudi zahtevo ravnateljstva CRDA iz Tržiča, da se vpiše v dopolnilno blagajno 610 delavcev CRDA iz Tržiča ter 24 delavcev železarne Montesanto iz Gorice. Obe zahtevi sta bili sprejeti. Glede CRDA se opozarja, da je ravnateljstvo zahtevalo od 1500 suspendiranih delavcev, ki sploh ne hodijo na delo, dopolnilno mezdo samo za 610 delavcev. Sindikalne organizacije z veliko pozornostjo spremljajo razvoj v CRDA in v SAFOG.»

Ko prebiramo zgornje številke, se nam vsiljuje vprašanje, zakaj je ravnateljstvo CRDA zahtevalo vpis v dopolnilno blagajno samo 610 delavcev, ko pa je vendar vsem znano (tudi na zadnjem shodu suspendiranih delavcev CRDA v Tržiču so o tem zelo obsežno razpravljali), da je v vseh oddelkih CRDA v Tržiču 1500 suspendiranih delavcev. Če je ravnateljstvo vpisalo v dopolnilno blagajno samo 610 delavcev, kaj namerava napraviti z ostalimi? Ali jih namerava spet zaposliti, ali odpustiti? To vprašanje si zastavljajo tudi delavci. Zaradi tega bi bilo prav, da bi odgovorni krogi ta dvom čimprej odpravili.

—«»—

V NEDELJO V PEVMI

Druga seja odbora prosvetnega društva

V nedeljo opoldne je imel odbor prosvetnega društva «Naš prapor» iz Pevme in Oslavja drugo sejo, ki jo je vodil predsednik Karlo Primožič. Odborniki so se pogovorili o vseh najvažnejših stvareh, ki se tičejo društvenega delovanja in so sklenili organizirati skupno z društvom «Simon Gregorčič» kulturno predavanje. Ker je bil prejšnji četrtek hud naliv, bodo prihodnji četrtek sklicali člane pevskega zbora, da se pogovorijo o pevskih vajah. Do 20. aprila bodo pobrali članarino za april. Temeljito so se pogovorili o organizaciji izleta, o gradnji igrišča za odbojko ter o ureditvi prostorov za čitalnico, kjer bodo imeli slovenske revije in tudi številne časopise.

—«»—

Cepljenje otrok v Sovodnjah

Županstvo v Sovodnjah opozarja vse starše, ki imajo otroke v starosti od 3 do 6 let, da se zglasijo na županstvu, kjer prejmejo vsa pojasnila glede prostovoljnega cepljenja otrok. Cepljenje otrok v starosti od 3 do 6 let je brezplačno in zato priporočamo vsem staršem, da se zglasijo.

—«»—

Nesreča na delu

Včeraj ob 13. uri so z avtom Zelenega križa pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia 58-letnega Leopolda Battista iz Rupe. Mož, ki dela v livarni Safog, je grel 1 stot težko železo. To mu je zdrsnilo iz rok in ker se ni mogel izogniti mu je padlo na levo nogo. V bolnišnici, kamor so ga prepeljali, so mu ugotorili zlom gležnja. Po potrebni pomoči so Battista odposlali domov. Ozdravel bo v 15 dneh.

—«»—

Deček padel po stopnicah

Na opazovanju v bolnišnici bo moral ostati 8-letni Felice Di Geso, ker je včeraj padel po stopnicah. Fantek, ki stanuje v Ul. Morelli, je hotel iti v stanovanje, a se mu je zdrsnilo in je padel po stopnicah. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so zdravniki ugotovili zlom lobanje.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.15: «Krik in bes», J. Brynner, G. Wood.

VERDI. 16.30: «Zaprta vrata».

VITTORIA. 17.15: «Maščevalec», J. Sorfithe, R. Schiaffino.

CENTRALE. 17.00: «Tujec iz kraja Stome sitty».

MODERNO. 17.00: «Zarota na gradu».

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17, tel. 28-79.

V nedeljo v kino dvorani «Puccini» v Vidmu

Ustanovni kongres Zveze kmetov za deželo Furlanija-Julijska krajina

V deželni odbor je bil izvoljen predstavnik slovenskih kmetov iz Benečije Izidor Predan - Govor senatorja Serenija

V soboto in v nedeljo je bil v kino dvorani Puccini v Vidmu ustanovni občni zbor Zveze kmetov (Alleanza dei contadini) za deželo Furlanija-Julijska krajina. Poleg vsedržavnega predsednika Zveze kmetov senatorja Serenija so bili na kongresu prisotni vsi voditelji organizacije iz videmske, goriške pokrajine, iz Pordenona ter številni izvoljeni delegati, ki so do zadnjega kotička napolnili veliko dvorano. Kongresu je prisostvoval tudi Muslin od nove Delavske zbornice v Trstu.

Najvažnejši del zborovanja je bil v nedeljo dopoldne, na katerem je poleg drugih govoril o kmečkih vprašanjih predsednik Zveze kmetov za goriško pokrajino ter predsednik vzajemne bolniške blagajne v Gradiški Marizza. Govornik je prikazal slabe življenjske in gospodarske razmere neposrednih obdelovalcev goriške pokrajine ter naglasil, da se bodo njihove razmere toliko prej izboljšale, čim prej bo ustanovljena dežela, ki bo sprejela posebne zakone v korist kmetijstva. Zahteval je, da se kmetovalcem omogoči prodaja vse pridelane pšenice. Marizza je opozoril, da imajo kmetje pravico to zahtevati, ker vlada daje vsako leto agrarcem velike vsote za obnovo sadovnjakov, vinogradov, hlevov itd.

Potem je prikazal prisotnim, kako se upravlja vzajemna bolniška blagajna v Gradiški. Člani imajo pravico zahtevati tistega zdravnika, ki ga sami hočejo, samo da biva v občini. Enako velja za babico. Glede pristojbin za melioracijske konzorcije je zahteval, naj bodo pristojbine progresivne. Agrarci, ki imajo tudi do 150 ha zemlje, s katero si ustvarjajo kapitale, naj plačajo večji odstotek.

Za njim sta pozdravila kongresiste V. Marangone v imenu PSI in G. Beltrame za KPI.

V imenu slovenskih kmetov iz Nadiške doline je pozdravil kongresiste Izidor Predan, ki je bil prejšnji dan izvoljen v deželni odbor Zveze kmetov. Rekel je, da so kraji v Benečiji med najrevnejšimi v državi in da se še danes obdeluje zemlja na enak način kot pred 200 leti. Najvažnejša pridelka kostanj in krompir danes ne gresta več v promet. Zaradi tega ljudem ne preostaja drugega kot izseljevanje v inozemstvo. Pri takem položaju pa se še vedno skušajo reševati vsa vprašanja z nacionalističnimi frazami. «Toda mi smo vedno trdili, da se z nacionalizmom ne da rešiti gospodarskih vprašanj». Potem je navedel primer iz Dreke, kjer je živinorejcem obolelo okoli 100 glav živine, zaradi česar so utrpeli kakšnih pet milijonov lir škode. Oškodovanci so zaprosili državo za pomoč, pa je niso dobili. Protestirali so na občini. Zaradi njihove odločnosti so se stvari tako zapletle, da bodo menda nekega živinorejca prijavili sodišču. Na koncu je Predan predlagal sestanek kmetovalcev iz Benečije v Cedadu ali Špetru, da bi se pogovorili o stvareh, ki jih najbolj žulijo.

Na koncu je od vseh toplo pozdravljen spregovoril še senator Sereni, ki je izrekel prepričanje, da bo dežela, kot na Siciliji in na Sardiniji, pomagala rešiti kmetijska vprašanja. Pogoj za to pa je trdna povezava kmetov z delavci, ki so že zaradi značaja proizvodnje bolj povezani in organizirani.

Govornik je nedeljski shod imel za zelo velik dogodek v naših krajih. Rekel je, da je do njega moglo priti zaradi tega, ker je Tessitori, ki je po prvi svetovni vojni zastopal načelo «Vsi lastniki zemlje» (to je bilo načelo Ljudske stranke v Furlaniji), po tej vojni začel voditi integralistično politiko Krščanske demokracije, ki bi rada branila interese revnih in bogatih, pa v resnici brani samo interese agrarcev, monopolistov in bančnikov. Kmetje so spoznali, da Krščanska demokracija ne vodi tiste politike, ki jo je vodila Ljudska stranka po prvi svetovni vojni, ampak da so ta načela obogatili in poplemenitili socialisti in komunisti in da so levičarske in demokratične sile, ki se zbirajo okoli Državne zveze kmetov, dejanski branitelj interesov neposrednih obdelovalcev.

Na koncu je govornik ostro napadel vlado, ki je dovolila graditev izstrelišč za raketne izstrelke z atomskimi konicami, ter je rekel, da to ni v skladu z interesi kmetov, ki so zaradi omejitev, ki so jim bile vsiljene, gmotno oškodovani, niti z interesi ostalih državljanov, ki si želijo mir in napredek.

—«»—

PRI ILIRSKI BISTRICI

Motorist smrtno povozil pešca

V nedeljo zvečer nekaj minut po 21. uri je doletela smrt na cesti v Doljnem Zemunu pri Ilirski Bistrici 36-letnega Franca Ujčiča iz Male Bukovice.

Ko se je v nedeljo zvečer vračal proti domu s kolesom, mu je na zavoju pri Doljnem Zemunu pridrvel nasproti motociklist Alojz Golli iz Postojne. Ta je vozil motor po levi strani ceste in se zaletel v nič hudega slutečega Franca Ujčiča, ga podrl in tudi sam padel. Ujčič je bil na mestu mrtev, dočim je dobil Golli hude telesne poškodbe in se sedaj zdravi v reški bolnišnici s prognozo okrevanja 40 dni.

Redni občni zbor Podpornega društva

Društvo podpira revne dijake in vse, ki so pomoči potrebni

Govor predsednice g. Marije Bogatajeve - Koliko podpor so razdelili

Včeraj dopoldne je bil v prostorih ZSPD v Ul. Ascoli I letni občni zbor Podpornega društva za Goriško. Poleg voditeljev se je občnega zbora udeležilo veliko število članov. Prisotnim je predsednica gospa Marija Bogataj podala poročilo o delovanju, ki se glasi:

«Uspeh društvenega delovanja v preteklem letu je kar zadovoljiv, čeprav se je število društvenih članov nekoliko znižalo v primeri s številom v letu 1957. To je razvidno iz naslednjega poročila.

Društveni glavni in upravni odbor, posebno pa nabiratelji članarine in novih članov so se potrudili, da bi društvo moglo nuditi čimvečjo pomoč siromašnim ljudem in mladini, ki se izobražuje v srednjih šolah.

O notranjem delovanju društva naj omenim naslednje podatke:

glavni odbor je imel med letom dve seji, upravni odbor pa, ki ga sestavlja predsednik, dva podpredsednika, tajnik, blagajnik in dva od glavnega odbora izvoljena odbornika, tri seje;

društvo ima tudi odsek za propagando in organizacijo, ki pobira članarino in prostovoljne prispevke ter nabira nove člane;

stanje društvenih članov v letu 1958:

Podporni člani	44
Redni člani	272
Skupaj	316

Skupaj 316 (v letu 1957 327). Od teh jih je sedem umrlo, nekaj pa se jih je preselilo.

Podatki o številu članov po okrajih:

	Podp. člani	Red. člani	Skup.	(+ —)
Gorica	37	146	183	—11
Pevma, Oslavje, St. Maver	2	27	29	+1
Števerjan	1	17	18	—1
Podgora	2	27	29	—
Standrež	2	6	8	—
Sovodnje	—	29	29	—
Skupaj	44	272	316	—11

Nabrana članarina:

43 podp. članov po	1200 lir	51.600 lir
1 podporni član po	600 lir	600 lir
273 rednih članov po	200 lir	54.400 lir
Skupaj		106.600 lir
Prostovoljni prispevki		55.850 lir
Skupaj		162.450 lir
v letu 1957		183.370 lir

Upati je, in to se kaže že sedaj, da bodo ti podatki v letu 1959 boljši. (Pripomniti je treba, da je v zgoraj navedeni vsoti, nabrani za leto 1958 všteta članarina, ki jo je nekaj članov poravnalo po 31. decembru 1958.)

Posamezni okraji so dali:

Gorica	91.650 lir
Pevma, St. Maver Oslavje	10.900 lir
Skupaj	112.550 lir
Števerjan	6.000 lir
Podgora	12.000 lir
Standrež	8.500 lir
Sovodnje	5.800 lir
Skupaj	134.850 lir
Prispevki nabrani na nabiralni pili v čitalnici	27.600 lir
Skupaj	162.450 lir

Vse priznanje in pohvala gre pobirateljem članarine v mestu in poverjenikom in poverjenicam v okoliških vaseh za njih trud pri tako nehvaležnem poslu. Sorazmerno največ prispevkov so nabrali v mestu Premrou in Jožica Smet; Vilma Bregant v Podgori in Avgust Lenardič v Pevmi.

Podeljene podpore:

V letu 1958 je društvo prejelo 34 prošenj za denarno pomoč. Dočim sta se dve prošnji zavrnili, se je 32 prosilcem podelila podpora v skupnem znesku 181.800 lir.

Teh podpor so bili deležni:

Dijaška Matica	30.000 lir
Sl. strokovna šola	25.000 lir
Sl. niž. sred. šola	25.000 lir
Sl. sirotišče	25.000 lir
Slov. goriški maturanti v Trstu	10.000 lir
En reven dijak za šolsko takso in šolske knjige	9.300 lir
Razni prosilci	57.500 lir
Skupaj	181.800 lir

V letu 1958 je pristopilo k Podpornemu društvu 7 novih članov, izstopilo 11, umrlo 7, in sicer: Pavla Koren, Rudolf Saksida, Andrej Pečar, dr. Viktor Devetak, Jožef Marušič, Avgust Klanjšček iz Števerjana in Jožef Černic iz Sovodenj.

Iz tega kratkega poročila lahko posnamemo, da je društveno delovanje v kolikor se tiče prejemkov in pomoči, ki jo razdeli, zelo skromno: malo je še vedno nekaj, nič pa ostane le nič. Namen društva je človekoljuben. Siromašnim ljudem, ki dobijo tu pa tam od društva nekaj tisoč lir, je podpora zelo koristna. Ravno tako je rodoljubno podpiranje naše šolske mladine, v kateri je naša bodočnost.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 18,8 stopinje ob 13,30, najnižja 9,8 stopinje ob 4. uri. Vlage 70 odstotkov.

Iz proračuna tržaške občine za leto 1959

Najetje 766 milijonov posojila za izvedbo raznih javnih del

Posojilo bo služilo za gradnjo nove šole, za razširitev vodovodnega, električnega in plinskega omrežja ter za druga javna dela

Tržaški občinski svet je začel razpravljati o proračunu za leto 1959, ki smo ga že orisali v glavnih potezah. Tako smo videli, da znašajo predvideni redni in izredni dohodki 5.431.983.700 lir, redni in izredni izdatki pa 7.797.316.300. Pretežni del primanjkljaja bodo krili z državnim prispevkom. Ker pa je znano, da vladni generalni komisariat vedno «striže» proračune, se mora občina zatekati tudi k posojilom, zlasti za kritje izrednih izdatkov. Seveda pa pomenijo posojila nove stroške bodisi za odplačevanje glavnice bodisi za plačevanje obresti, čemur pravijo amortizacija posojila.

Proračun predvideva najetje posojila za skupno vsoto 766.950.000 lir. Za gradnjo in opremo novih šol bodo porabili od tega posojila 170.000.000 lir, za nakup delnic družbe Autovie Venete, kar spada pod postavko «gibanje kapitalov», bodo izdali 103.950.000 lir, za razna dela in izredne stroške bodo porabili 397.360.000 lir, za raztegnitev električne, plinske in vodovodne mreže na naselje INA-Casa na Kjadinu pa bodo potrošili 96.190.000 lir.

V podrobnostih so določili za izredne obvezne izdatke naslednje vsote: Za javna kopališča v Barkovljah in pri «Lanterni» 8 milijonov lir, in sicer za razširitev plaže, nakup novih čolničkov, šotorskih kril itd. Za ureditev ribjega trga bodo potrošili 15 milijonov. S tem denarjem bodo opravili zadnja dela, in sicer popolnoma prenovili streho trga in okna, razširili dvorano za dražbe, zgradili slačilnico s prhami, kadi za ohranitev živih rib, hladilniške celice, ploščad za razstavljanje rib na dražbi itd. Za dela v mestni klavnici bodo potrošili 52 milijonov. Za prvi obrok del za gradnjo pokritega trga na Trgu Giuliani (Sv. Jakob) bodo izdali 12.500.000 lir. Za razširitev električne, vodovodne in plinske napeljave v razne predele mesta bodo porabili 156.190.000 lir, od katerih že omenjenih 96.190.000 lir za naselje INA-Casa na Kjadinu.

Za zgraditev javnih stranišč bodo porabili 20.000.000 lir, in sicer za stranišče na Nabrežju Nazario Sauro 10 milijonov, za stranišče v Rojanu 8 milijonov, za stranišče v Ul. Giaggioli na koncu proge št. 28 en milijon, ter za ureditev že zgrajenih stranišč en milijon. Za popravila raznih cest in ulic bodo porabili samo 10 milijonov, kar je zelo malo, če pomislimo na zanemarjeno stanje nekaterih ulic. Za razširitev odtočnih kanalov (greznic) so namenili 150 milijonov, ki bodo služili za prvi obrok najbolj nujnih del, kot za delno pokritje Bovedskega in Rocolskega potoka, potoka južno od pokopališča pri Sv. Ani itd. Za drugi obrok del pri gradnji podzemeljskih prehodov za pešce so določili 60 milijonov. Za postavitev novih semaforov predvidevajo izdatek 1.860.000 lir. Za izredna popravila v prirodoslovnem muzeju in botaničnem vrtu so določili dva milijona. Za prvi obrok del pri gradnji novega poslopja za trgovsko-tehniško šolo «G. Carli» bodo porabili 140 milijonov.

Ministrstvo za javna dela je sklenilo, da bo prispevalo svoj delež za gradnjo te šole na podlagi zakona št. 645 z dne 9.8.1954. Za opremo v novih šolskih poslopjih v Ulici Flavia, v Rocolu, Križu in na Opčinah bodo potrošili 30 milijonov. Za popravila in restavriranje cerkva v mestu in okolici bodo izdali 2 milijona. Skupni izredni stroški na račun posojila bodo torej znašali 659.550.000 lir.

Za izredne neobvezne izdatke so določili 4 milijone lir, in sicer za popravilo orgel v cerkvi sv. Justa in za nujna restavratorska dela. Kot smo že omenili, je treba k tem izdatkom dodati še 103.400.000 lir za nakup 200 delnic družbe Autovie Venete, ki ima v zakupu gradnjo nove avtostrade Trst - Benetke.

Kot vidimo, je najetje posojil nujno, kot so nujna skoraj vsa dela, ki jih nameravajo z njimi izvesti. Vprašanje pa je, koliko je politika najemanja posojil priporočljiva, kajti s tem se občina vedno bolj zadolžuje, izdatki pa naraščajo tudi z večanjem obresti. Res je naša občina po izjavah odbornika dr. Rocca, ki je podal poročilo o občinskem proračunu, v tem pogledu na boljšem v primeri z mnogimi drugimi občinami, to pa zato, ker je zlasti za časa bivše ZVU dobivala velike prispevke za kritje primanjkljaja in se ji zato ni bilo treba zadolževati. Toda sedaj se položaj polagoma spreminja in se predvideva za prihodnost najetje novih posojil v skupni vrednosti kar 2 milijard. Zato bo pač nujno potrebna previdnost.

Na vseh mednarodnih železniških progah

31. maja stopi v veljavo nov železniški vozni red

Skozi Trst bo vozil Balkan Express, ki bo povezoval Rim z Beogradom - Ekonomični spalni vagoni na progi Trst-Dunaj

Na zadnji železniški konferenci v Leipzigu so predstavniki vseh evropskih državnih železnic razpravljali o novem železniškem voznem redu, ki bo stopil v veljavo 31. maja v vseh evropskih državah. Gre za vozni red potniških vlakov, predvsem na mednarodnih progah, ki povezujejo razna glavna mesta evropskih držav. Mednarodni vozni red vlakov se na osnovi bernske železniške konvencije spreminja vsako leto predvsem zato, da se koordinirajo zveze potniških vlakov v interesu potnikov, kar je nujno potrebno zaradi večjega turističnega prometa. Delo pri sestavi novega železniškega voznega reda je zapleteno in zamudno, predvsem zaradi tega, ker je treba vskladiti predloge in zahteve posameznih železniških uprav. Toda tudi železniške uprave imajo po odobritvi novega mnogo dela, saj je treba namednarodnega voznega reda tiskati nove vozne rede, kar predstavlja zanje nemajhno finančno breme.

Na omenjeni železniški konferenci so sodelovali predstavniki italijanskih državnih železnic, ki so predložili nekaj novih predlogov. Sedaj je uprava italijanskih državnih železnic že poslala potovalnim uradom, vsem interesiranim ustanovam in drugim železniškim upravam red, državnih nov vozni red, seznani z najboljšimi ... mi, ki jih bo imel Rim ... sednimi evropskimi državami.

Za Trst pridejo v poštev seveda predvsem oni vlaki, ki bodo povezovali Italijo z Jugoslavijo in Avstrijo. Po novem voznem redu bodo ... le zveze z Dunajem skoraj nespremenjene. Ekspres Italija—Avstrija bo imel ... hod iz Rima ob 9.13, iz ... ob 18.12 in bo prispel ... naj ob 8.20. Vlaku bodo ... ključeni ekonomični ... vagoni, in sicer od Trsta ... Dunaja. Nadalje bo Rim ... vezan z Dunajem z ... vlakom, ki bo imel odhod iz Rima ob 21.35, s prihodom ... Benetke ob 6.20 in na ... ob 20.30. Ta vlak bo ... priključene direktne ... Trst-Dunaj.

Direktni vagoni za Ljubljano in Beograd bodo ... čeni vlaku, ki odhaja iz ... ob 12.35, z odhodom iz ... ob 0.20 ter prihodom v ... ljano ob 4.25 in v Beogradu ob 14.58. Ta vlak se bo ... noval Balkan-Express.

Simplon Orient Express odhaja iz Pariza ob 21.05 ... rektnimi vagoni Beograd-Atene bo šel skozi ... ob 15.07 in bo prispel v ... grad ob 6.02. Simplon Orient Express z odhodom iz ... grada ob 23.59 bo šel ... Trst ob 14.05 ter bo ... v Pariz ob 8.33. Balkan-Express, ki bo imel odhod iz Beograda ob 14.45 bo po ... vem voznem redu ob 4.40 ... Opčinah in ob 5.15 v Trstu.

Trst bo nadalje direktno vezan z Zagrebom. Iz Zagreba bo odhod ob 8.15 s prihodom na Opčine ob 18.41 ... Trst ob 20.01.

Vsi vlaki bodo sestavljeni iz vagonov I. in II. razreda ter s spalnimi in jedilnimi vagoni, nekateri tudi s ... Omeniti je še treba, da ... v letošnji sezoni uvedeni ... ekonomičnih spalnih vagonov.

Za zaključek je treba ... meniti, da je železniška ... va že pripravila program ... nekatere pomožne vlake ... bodo prišli predvsem v ... ob letošnjem velikem ... ko se predvideva večji ... stični promet.

—«»—

Prometne nesreče na Koprskem

V marcu je bilo 58 prometnih nezgod, ki so imele za posledico eno smrtno žrtev ... huje in 23 laže ranjenih.

Skupna materialna ... znaša na vozilih 3.457.200 ...

Vzroki nesreč, ki so bili ... vali nezgodam so bili ... nepravilna vožnja, največ pa ... na hitrost, največ pa ... nezgod zaradi vinjenosti ... no je tudi omeniti, da je ... nja oz. odstotek alkohola ... krvi pri povzročiteljih nesreč ... bila visoka. Največ je bilo ... sreč v občini Koper in sicer ... 23, sledi pa Sežana (9). V ... njenih občinah je najmočnejši ... motorni promet predvsem ... radi bližine obmejnih blokov ... Tržačani so udeleženi pri ... zgodah v marcu z več kot ... odst. Odstotek nezgod ... drugih inozemcev znaša ... kot 25 odst. V primerjavi ... februarjem je število ... narastlo za 75,75 odst. V ... merjavi z istim mesecem ... skega leta pa celo za 107 ...

Iz Kopra

Japonska Kotoshiromaru Misakiko je zasidrala svoj lepi spomin...

Prvi del koprskega pristanišča, ki je pred tremi meseci prvič «zavekal», je že zapisan v mednarodni Lloydov register. In tako je Koper tudi praktično povezan z vsemi kontinenti sveta. V teh treh mesecih so ob moderne betonske opornike prislanjale svoje razkošne boke italijanske, turške, grške, etiopske, izraelske, nemške, ameriške in japonske ladje. Manjše in večje, zato, da so nakladale les in cink in da so razkladale južno sadje in rejene atlantske tune za izolsko predelovalno industrijo. Minuli teden se je po desetdnevnem bivanju v koprski luki poslovila japonska ladja-hladilnik «Kotoshiromaru Misakiko». Kdor je tiste dni obiskal Koper in se mimogrede zapeljal v Piran, je lahko srečeval skupine Japoncev in Etiopcev (le-ti so pripeljali jahto «Brioni», last etiopskega cesarja, ki mu jo je poklonil, pred leti maršal Tito, zdaj jo predelujejo v bojno ladjo!). ki so v prvo jadransko pomlad prinesli nekaj drobnih senzacij in duh črnega kontinenta pa tradicionalno skromnost japonskega otočja.

Japonska ladja je imela nekaj več kakor 500 BRT, pripeljala pa je 250 ton atlantskih tun. Pri nekajdnevnem razkladanju je asistirala številna koprska publika, ki je pa tudi sicer našlo bližnje kontakte z malimi, simpatičnimi Japonci. Mednarodna govorica z rokami in mimiko (v tem so Japonci pravi mojstri!) je tokrat prišla do svoje prave veljave. Dve in pol leti so bili z ribiško floto na severnem Atlantiku, ladja-hladilnik «Kotoshiromaru» je tune zdaj pripeljala v Koper in se po dolgem času vrača v domovino.

In to slovo od Kopra si velja zapomniti. Iz njega bi se dalo marsikaj naučiti. Ljudem, ki so se zbrali (po naključju) tisti čas pri ladji, so prijudni Japonci razdeljevali kolobarje raznobarvnih trakov, da bi jih, ko se bo ladja začela odmikati, metali nanjo, toda tako, da obdrže en konec v roki. Kasneje nam je predstavnik japonske ambasade iz Londona razložil, da je to silno redek pojav in da japonski mornarji simbolično privezujejo ladjo le v krajih, kjer so bili resnično srečni in zadovoljni. To je bil čudovit pogled na odmikajočo se ladjo, vso v prepletajočih se mavričnih barvah. Japonska ladja «Kotoshiromaru Misakiko» je simbolično ostala v Kopru. Taki simboli pa so prijetni in zgovorni.

ml.

Ob odhodu japonske ladje

* * *

Maloobmejni promet se je v letu 1958 povečal, saj je bilo na meji z italijanske strani 857 tisoč 757, z jugoslovanske pa 920.441 prehodov. Ta promet je že bistveno vplival na razvoj posameznih gospodarskih panog, predvsem pa na turizem in gostinstvo.

Tudi potrošnja italijanskih državljanov je bila znatno večja, zato je tudi trgovska zbornica mnenja, da bi bilo potrebno organizirati na številnejših mestih in morda celo v večjih trgovskih lokalih menjalnice.

Z dodeljevanjem deviz za široko potrošnjo bo zbornica tudi v bodoče imela mnogo dela; obenem pa je trgovska zbornica za okraj Koper opravila dobro delo pri reševanju posameznih vprašanj italijanske in jugoslovanske zbornice.

Danes na porotnem sodišču

Consolato Marciano - čudak ali prebrisan simulant?

Ubil je svojo bivšo ljubico in ranil njenega moža ter svojega prijatelja Pravijo, da pleza po stenah ječe kot opica - Kaj bodo povedali psihiatri?

Danes bo sedel na zatožni klopi porotnega sodišča Consolato Marciano, o katerem pravijo, da ima precej kompliciran in nerazumljiv značaj. Že večkrat so ga pregledali psihiatri in vselej so bili mnenja, da je mož umsko popolnoma zdrav. Nasprotnega mnenja pa so bili sodniki, ki so imeli z možem opravka. Prav zaradi tega so julija lani ponovno odložili razpravo, da bi ga psihiatri še enkrat pregledali.

Marciano je čuden mož: že večkrat je hotel napraviti samomor, a mu to nikoli ni uspelo. Sedaj pa pravijo, da pleza po zidovih kot kakšna opica.

Razpravo so julija lani odložili predvsem, ker so hoteli sodniki, da jim psihiatri odgovorijo, če je bil Marciano v času zločina priseben in če se je zavedel dejanja, če je bil zaradi svoje narave nezmožen hotenja in mišljenja in končno če je družbi nevaren. O tem bomo izvedeli na današnji razpravi.

Zakaj je pravzaprav Marciano Consolato 22. novembra 1956. zgrabil za samokres in ubil svojo bivšo ljubico Olimpio Crocetti ter ranil njenega moža Tommasa Steganija in svojega prijatelja Francesca Pinta? To je zanimalo tržaško porotno sodišče med zadnjo razpravo. Ker odgovora še ni dobilo ga bo skušalo najti v naslednjih dneh. Dejstvo je, da je Marciano zagonetna osebnost. Svoj načrt je skrbno pripravil in ko je prišel v roke policijskim organom je vztrajal pri trditvi, da si je roke umazal s krvjo samo zaradi ljubezni do hčerke Diane, ki jo je rodila Crocettijeva 1944. leta.

Možno je, da je to edini vzrok. Omeniti je treba, da dekletce ni hotelo z očetom v južno Italijo, kamor jo je večkrat vabil. Ni pa izključeno, da obstaja še kak vzrok, o katerem Marciano noče govoriti, Crocettijeva pa žal ne more več.

Marciano je spoznal Crocettijevo med vojno: ona je bila mlado dekle, on pa je «trgoval» z oljem. Z očetovim dovoljenjem je šla z njim v južno Italijo. Hotela je potovati in to željo ji je Marciano pomagal uresničiti. Domov se je vrnila z detetom. Marciano, seveda to so njegove izjave, se je hotel poročiti s Crocettijevo in je novorojenko pohčeril. Crocettijeva pa ni bila zanj. Ko je moral 1952. leta v zapor pod obtožbo tihotapstva z opijem, se je njuno razmerje končalo in Diana je morala v zavod občinske podporne ustanove.

Štiri leta je bil Marciano za rešetkami in ko je prišel na svobodo, je njegova bivša ljubica imela zaročenca; njegova hči pa je dopolnila 12. leto. Morda si je mož prav zaradi dolge odsotnosti zaželel ljubezni hčere, katero je v preteklosti malo videl, ker je bil tudi 1948. leta v zaporu. A ta ga ni hotela ne videti in poznati. Razočaran je Marciano mislil, da jo mati ščuva in se je v njegovem srcu vzbudilo sovraštvo. Da bi pozabil na vse, je šel k materi v južno Italijo, a se je zopet vrnil v Trst, tokrat trdno prepričan, da bo zadevo povoljno rešil.

Vse je kazalo, da se mu bo upanje uresničilo. Dobil je od Crocettijeve potrdilo, da prepušča hčer v popolno očetovo oskrbo. Ves vesel se je vrnil domov, da bi si z delom prislužil kaj denarja. Ko ga je imel dovolj, se je v družbi svoje stare matere vrnil po hčer. Toda ta ga ni hotela. Zato je odpeljal mater domov, a nekaj dni kasneje je bil ponovno na poti. Tokrat mu je v glavi rojila misel o uboju. S svojo bolno fantazijo je menil, da je tudi njegov prijatelj Pinto kriv vsega: Pinto mu je bil namreč dolžan denarja, s katerim je upal, da bo hčerko odtegnil od matere. A denarja ni bilo.

V Benetkah si je mož kupil samokres z naboji in dolg, oster nož. Bil je torej pripravljen na vse. In 22. novembra zvečer, ko je po Scali Santi hodil s Pintom, se je srečal s Crocettijevo in njenim možem. «Stojte vsi», je zakričal Marciano in naperil samokres. Prvi strel je zadel žensko, ki se je zgrudila resno ranjena, drugi pa so zadeli Steganija in Pinta. Crocettijeva je med prevozom v bolnišnico umrla.

«Nisem streljal jaz», se je Marciano opravičeval lani pred sodiščem. «Bila je neka druga osebnost v moji notranjosti, ki je streljala». In vendar je policijskim in kasneje tudi sodnim organom priznal, da mu je bilo žal, da ni ubil Steganija in tudi Pinta.

V zaporu in tudi v umobolnicah je imel Marciano dovolj časa za razmišljanje. Danes bo ponovno stopil pred sodnike. Radovedni smo, kaj bo tokrat privlekel na dan. Morda pa mu ne bo treba niti dolgo govoriti. To je odvisno od odgovora izvedencev o njegovem umskem stanju. Sicer pa govorijo, da je tudi tokrat odgovor psihiatrov podoben prejšnjim. Je torej Marciano res popolnoma normalen človek?

Kino na Opčinah

predvaja danes 14. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

Preplah v New Yorku

Nekaj poučnih podatkov o pomoči vlad ZSSR in ZDA nerazvitim državam

Zadnja številka milanskega tednika «Relazioni Internazionali» objavlja nadvse zanimive in poučne podatke o sovjetski in ameriški pomoči nerazvitim in manj razvitim državam. V članku se predvsem poudarja, da je vlada ZDA poročala kongresu o sovjetski pomoči nerazvitim državam in 23. marca letos objavila tudi zadevni dokument s številnimi podatki. V dokumentu se podčrtava predvsem precejšnje zvišanje finančne pomoči Sovjetske zveze nerazvitim državam v preteklem letu.

Sovjetska pomoč skupini 18 držav na skoraj vseh celinah se je namreč povečala od 11 milijonov dolarjev v letu 1954 na 339 milijonov leta 1955 ter na 718 milijonov v letu 1956. Leta 1957 pa so se prispevki zmanjšali na 288 milijonov dolarjev, da bi se takoj naslednjega leta 1958 močno dvignili kar na 1029 milijonov dolarjev. Skupna pomoč Sovjetske zveze tem državam v zadnjih petih letih — prej se namreč ne more govoriti o pravi gospodarski pomoči Sovjetske zveze državam izven sovjetskega bloka — znaša torej 2384 milijonov dolarjev 18 državam. Od te vsote odpade na vojaško pomoč 782 milijonov, 1602 milijona pa na čisto gospodarsko pomoč.

Največjo pomoč je prejemal Egipt, in sicer 626 milijonov dolarjev v zadnjih petih letih. Lani je na pr. prejel 175 milijonov dolarjev za razne načrte za razvoj in sto milijonov za Asuanski jez. Med najvažnejšimi krediti, ki jih je Sovjetska zveza dala lani, je omembe vredna pomoč 225 milijonov dolarjev Indoneziji, delno za vojaške, delno pa za gospodarske namene. Dalje 100 milijonov Argentini za razvoj petrejske industrije, 120 milijonov pa je SZ dala Iraku za nabavo orožja. Manjše vsote so prejeli še Jemen, Cejlon in Indija.

Podrobni podatki sovjetske in ameriške pomoči od 1954 do 1958 nerazvitim državam so razvidni iz naslednje tabele:

	ZDA	ZSSR
Egipt	123	626
Iran	397	3
Irak	18	120
Sirija	1	323
Turčija	909	13
Jemen	—	59
Afganistan	101	159
Burma	79	34
Kambodža	164	34
Cejlon	38	58
Indija	1312	304
Indonezija	258	364
Islandija	55	5
Jugoslavija	920	163
Argentina	449	102
Brazilija	1108	2
Gospodarska pomoč	6005	1602
Vojaška pomoč	2623	782
Skupno	8628	2384

Vse številke izražajo milijone dolarjev. Med ameriško pomoč niso vključeni tisti milijoni dolarjev, ki so bili dani v vojaške namene. Krediti držav vzhodnega bloka Jugoslaviji vsebujejo tudi 27 milijonov, ki pa jih Jugoslavija ni izkoristila.

Omenjeni tednik poudarja dalje, da je Sovjetska zveza z ostalimi vzhodnimi državami začela v pogledu pomoči živahno konkurirati vladi ZDA. Iz gornje tabele se vidi, da je Sovjetska zveza nudila marsikateri gospodarsko manj razviti državi večjo pomoč kot pa vlada ZDA. Toda tudi če upoštevamo primerjavo samo za zgoraj navedenih 18 držav, ki jih vzhodne države podpirajo, je doslej dana pomoč s strani Washingtona precej večja. V zadnjih 11 letih znaša ta pomoč 8.6 milijarde dolarjev, od katerih je bilo danih 6 milijard za gospodarsko pomoč in 2.6 milijarde za vojaško pomoč. Če izključimo vojaško pomoč, za katero omenjeno poročilo ne navaja podrobnosti, potem vidimo, da so bile najvišje vsote dodeljene Indiji, Braziliji, Jugoslaviji, Turčiji, Argentini in Iranu.

Poročilo vlade ZDA pa kljub temu izraža spričo teh podatkov o sovjetski pomoči določeno zaskrbljenost. Sestavljavci poročila pri proučevanju razlik med sovjetsko in ameriško pomočjo posvetili posebno pozornost proučevanju razlik med dvema načinoma pomoči. Sovjetska zveza daje svojo pomoč v glavnem v obliki kreditov, medtem ko vlada ZDA velik odstotek svoje pomoči v obliki daril. Toda nekatere države, med katerimi je tudi Indija, imajo rajši obliko, ki je politično manj obvezna, to je obliko posojil. Vlada ZSSR zahteva za svoje kredite do 2.5 odst. obresti, medtem ko so ameriške obresti precej višje in znašajo od 3 do 6 dostotkov. Ameriška posojila morajo biti vrnjena pretežno v dolarjih, medtem ko daje sovjetska vlada upnikom večjo možnost plačevanja s pomočjo izvoza blaga. Kredite vzhodnih držav — se poudarja v poročilu ameriške vlade — prejemajo povečini nekatere države predvsem zaradi tega, ker niso povezani — niti posredno — s privatnimi interesi.

Monarhistična združitev

Kako bomo imenovali novo stranko? Flottindustria. *(Iz «Giustizie»)*

(Monarhisti so se sporazumeli, da se obe skupini, Laurova in Covellijeva, zopet združita.)

Še en satelit okrog Zemlje

Discoverer II z glavico ki jo bodo skušali spet ujeti

Satelit sam tehta okrog 198 kg, kapica pa 88 kg. V njej je prostor, kamor bodo pri poznejših poskusih nameščali miši ali opice

WASHINGTON, 13. — Poveljstvo ameriškega letalstva javlja, da so danes izstrelili raketo z umetnim satelitom «Discoverer-II». Obrambni departma je pozneje javil, da je satelit nastopil krožno pot okrog Zemlje.

V satelitu je več instrumentov, glede katerih znanstvenjki upajo, da jih bodo spet rešili, ko bo satelit nekajkrat letel okoli Zemlje. V raketi je namreč glavica, ki je tako pripravljena, da se lahko vrne v zemeljsko atmosfero. V tej glavici so filmi za merjenje kozmičnih žarčenj **v vesolju.**

Discoverer II je izboljšan tip satelita, kakršen je bil izstreljen z oporišča Vandenberg 28. februarja in za katerega domnevajo, da je ostal v tiru okrog Zemlje le en teden.

Končni stadij rakete tehta 585 kilogramov in nosi satelit, ki je težak približno 198 kilogramov. Kapica, ki jo bodo skušali ujeti, tehta 88 kg. Ta kapica se bo odtrgala na znak z Zemlje. Tedaj bo začela delovati neka raketa, ki ji bo zmanjšala hitrost in ji omogočila leteti proti Zemlji, ne da bi se pri dotiku z atmosfero zaradi trenja vnela. Ko bo glavica dospela do določene višine, se bo odprlo padalo, ki bo še bolj zavrlo hitrost padca.

Računajo, da bi morala kapica pasti na Zemljo nekje pri Havajskih otokih. Osem letal ameriškega letalstva bo imelo deset minut časa, da bodo glavico iskala, pri čemer jim bodo pomagali znaki, ki jih bo oddajal radio v sami glavici. Če jo bodo letala našla, jo bodo lahko ujela s posebnimi pripravami, ki jih imajo pritrjene pod trupom. Če letala ne bodo mogla kapice ujeti, preden bi padla v morje, bosta poskušali svojo srečo pri tem lovu še dve torpedovki; kapica je namreč tudi sposobna plavati po morju.

Do poskusa bo lahko prišlo šele tedaj, ko bodo karakteristike poti okrog Zemlje natančno ugotovljene.

V glavici je kar cel laboratorij. Z instrumenti bo mogoče ugotoviti med drugim, kako je v glavici med poletom, na primer, kakšna je temperatura. Ameriško letalstvo hoče s temi poskusi natančno ugotoviti pogoje, pod katerimi bo po približno dveh letih prvi človek odletel v vsemirje.

Glavica meri približno 42 cm v dolžino in 87 cm v premeru na najširšem mestu.

Medtem ko je bil Discoverer II izstreljen iz oporišča Vandenberg v Kaliforniji, pa se že strokovnjaki v Cape Canaveralu pripravljajo, da v noči od ponedeljka na torek izstrelé satelit Vanguard z raketo na tri stadije.

—«»—

Senzacije dopisnika «Piccola» z Dunaja

BEOGRAD, 13. — Pod naslovom «Race z Dunaja» polemizira nocojšnja «Borba», s tržaškim «Piccolom» in njegovim dopisnikom z Dunaja. Ta gospod se je «specializiral» za «jugoslovanska vprašanja» in svojo pisarsko spretnost hrani s posebnimi novinarskimi racami iz stare kuhinje nekaterih avstrijskih bulevarskih konservativnih listov. Približno enkrat mesečno ta dopisnik pošilja «senzacionalne članke» o «dogodkih» v Jugoslaviji.

Tako je konec februarja dopisnik «Piccola» prepisal iz «Salzburger Nachrichten» «informacijo», da so se za časa zadnje seje CK pojavila globoka nesoglasja ideološkega značaja, ki bi mogla pripeljati do razcepa (sic!) V začetku aprila je «Piccolo» prinesel še boljšo «informacijo» na isto temo. V njej se med drugim govori, kako je v Jugoslaviji «kominformizem» postal «najnevarnejša nevarnost», zaradi katere so podvzeli «posebne čistke» (?!). Mar ne govori iz te senzacionalne neumnosti, da imajo dunajske race, ki jih dopisnik «Piccola» s tako vnemo pošilja v Trst, včasih tudi malo bolj vzhodni rojstni kraj.

—«»—

NEW YORK, 13. — Popoldne je Gina Lollobrigida odpotovala z letalom v Los Angeles. V Hollywoodu bo snemala film s Frankom Sinatro z naslovom «Neven so few». Z igralko je mož in 18-mesečni sinček. Lollobrigida namerava ostati v Hollywoodu 7 tednov.

—«»—

AMSTERDAM, 13. — Danes dopoldne je med orkestralno vajo umrl 57-letni dirigent Eduard Van Beinum. Leta 1927 je na briljanten način začel svojo kariero kot pianist, štiri leta pozneje je postal drugi dirigent orkestra Concertgebouw v Amsterdamu. Kmalu si je pridobil mednarodni sloves.

Jugoslovansko delo uprizarjajo na Poljskem

Poljsko državno gledališče v Soslowcu na Szlonsku je začelo uprizarjati jugoslovansko delo Lebovića in Obrenovića «Nebesni odred». Za poljski oder je delo pripravil beograjski režiser dr. Marko Fotez, ki se že tri mesece mudi na Poljskem. Poljski organizacijski odbor je sklenil, da bo to jugoslovansko gledališko delo, ki prikazuje življenje pripornikov v bivšem hitlerjevskem taborišču smrti Oswiencinu (Auschwitzu) glavna točka umetniškega programa na kongresu bivših poljskih internirancev v tem taborišču, ki bo 19. aprila v tem nekoč zloglasnem mestu v jugozahodni Poljski. «Nebesni odred» bodo uprizorili v okviru svetovnega kongresa bivših internirancev Oswiencina, ki bo prihodnji mesec tudi v Oswiencinu.

Južni Tirolci, turizem in Jugoslavija

Graška «Kleine Zeitung» je znana po svojem neprijaznem pisanju o Jugoslaviji. Sedaj je ta list objavil pismo nekega čitatelja, ki pravi: «Če kdo zaradi stanja v Južnem Tirolskem noče na počitnice v Italijo, ima pač do tega pravico. Toda prav tako ima kdo pravico, da gre v Italijo, ker se noče odpovedati morju in se ne pusti prepričati, da bi se raje odločil za Jugoslavijo». List potem piše o Jugoslaviji kopico neumnosti, pri čemer ne opusti niti kardinala Stepinca. Kako je potem mogoče, se sprašuje list, da bi šli avstrijski katoličani na počitnice v Jugoslavijo? In kako bi mogli iti v Jugoslavijo socialisti, ko pa so tam predstavnike socialistov pozaprli, če niso zbežali? Svoje genialno pismo zaključuje čitatelj «Kleine Zeitung» z besedami: «S šovinističnimi gesli, kot *Bolje je iti v Titovo deželo* pač ne pomagamo Južnim Tirolcem».

Gabriella Pallotta ima «streho»

Ko je pred leti režiser De Sica napravil film «Streha», je staknil dva mlada človeka za glavni vlogi v tem filmu. Eden od obeh je bil Tržačan Listuzzi, navaden delavec, ki se pozneje sicer ni uveljavil kot igralec, a prisluženi denar mu je pomogel, da si je ustvaril podlago za nadaljnji boljši zaslužek. Njegova partnerica, ki jo je tedaj De Sica odkril, je bila Gabriella Pallotta, ki pa je potem še večkrat igrala. V soboto se je ta mlada igralka poročila s študentom arhitekture Claudiom Zampettijem. Med redkimi povabljenimi gosti je bila tudi igralka Lorella De Luca. Gabriella Pallotta sodeluje sedaj pri snemanju filma «Hudičevi vitezi», ki se dogaja v 16. stoletju.

Za razočaranje in nevoljo največji inkaso

Marsikdo, ki je šel gledat film francoskega režiserja Maléta «Zaljubljenci», je bil dokaj razočaran in slabe volje. Film ima tudi nekaj dobrih plati, za katere se pa navaden gledalec ne zmeni mnogo, a v ostalem mu pa res mnogo manjka, da bi mogel biti kako privlačen. Tisto, kar je «privlačno», so pa vestni cenzorji skrbno odrezali. Toda bodisi podelitev nagrade za režijo na beneškem festivalu bodisi glas o nekih precej drznih scenah v filmu je pripomogel, da je ta film prve dni vrtenja v Italiji dosegel rekordni inkaso. Tako so v 22 mestih inkasirali 25 milijonov lir. Pri tem se je film povsod vrtel v enem samem kinematografu.

Spomladi je vsako leto največ samomorov

Samo v prestolnici je včeraj šest oseb napravilo samomor - 3 moški in 3 ženske

Razlogi za samomore so najrazličnejši in dostikrat na videz nič kaj opravičljivi - Starost samomorilcev je različna - Tudi v Milanu sta se dva zakonca namerno zastrupila s plinom

RIM, 13. — Rimska policija ima danes kar dovolj dela s preiskavami zaradi samomorov, ki jih je bilo kar šest.

Ze zgodaj zjutraj je bila policija poklicana v neko hišo v Ul. Giovanni da Procida, ker je iz nekega stanovanja prihajal močan duh po plinu. Policija in gasilci so vdrli vrata in našli v kuhinji zakonca Cingottini. Ker so bila okna in vrata kuhinje močno zadelana z brisačami, je agentom in gasilcem bilo takoj jasno, da gre za samomor. Zakonca so našli na tleh objeta. Mož je bil uradnik na zunanjem ministrstvu, in sicer prvi arhivar, žena pa je delala v Banco di Roma. Oba sta imela po 45 let.

Drugi samomorilec današnjega dne je bil Giuseppe De Paoli, cunjar, ki se je vrgel z drugega nadstropja nekega paviljona v bolnišnici San Camillo. Mogoče so De Paolija pripravile do samomora bolečine zaradi opeklin od 3. aprila.

Dopoldne je še napravil samomor tudi 45-letni trgovec Giuseppe Bocchini, ki se je vrgel s stopnišča. V žepu so mu našli pismo, v katerem navaja kot vzrok smrti hud primer revmatizma, ki ga je oviral pri delu. Mož je imel trgovino cementa.

Popoldne si je vzela življenje mlada, komaj 24-letna Silvana Andaloro, ki je stanovala skupaj s poročenim moškim, očetom dveh otrok. Ženska se je zastrupila s plinom, ker mož ni mogel doseči razveze svojega zakona.

Neznan je vzrok šestega samomora. Maria Santamaria, ki je imela 30 let in je bila mati dveh otrok, je popoldne sprejela obisk dveh ameriških zakoncev iz Washingtona. Medtem ko sta bila zakonca v drugi sobi, je ženska odšla v kopalnico, kjer je zaužila količino strupa za insekte. Ker je precej časa ni bilo nazaj, sta Američana vdrla vrata in jo našla umirajočo. Poskrbela sta takoj za prevoz v bolnišnico, kamor pa so jo pripeljali že mrtvo. Mož, učitelj na osnovni šoli, je sedaj izven Rima. Policija skuša ugotoviti, kaj je žensko dovedlo do tega koraka.

MILAN, 13. — Zakonca Mezzadri — 57-letnega Carla in 59-letno Mario — so našli dopoldne zastrupljena s plinom. Bila sta drug ob drugem na tleh z glavama na eni sami blazini. Zdi se, da je bil Mezzadri v težkem finančnem položaju. Včeraj je z ženo obiskal nekega bratranca. Ker ga ni našel, je pri vratarju pustil pismo, v katerem mu je sporočil, da se nahaja v nevzdržnem položaju. Ker se je bratranec vrnil pozno, je našel pismo šele danes. Vznemirjen je takoj odhitel v stanovanje Mezzadrijevih, ki sta pa bila že mrtva.

—«»—

Tajnstven predmet nad letalskim oporiščem

MONTREAL, 13. — Kanadsko letalstvo je zaskrbljeno zaradi nekega tajinstvenega «letečega predmeta», ki je izžarel rdečo svetlobo. Pojavil se je nad obrambnimi napravami v bližini Montreala in pozneje izginil z nadzvočno hitrostjo v smeri proti severu.

Predmet, ki ga radarske naprave niso registrirale, so videli ob 2. uri (po srednjeevropskem času) s kontrolnega stolpa na letalskem oporišču v St. Hubertu. Videle pa so ga tudi druge osebe, ki prebivajo v okolici.

«Kolikor nam je znano, gre za „UFO" (neidentificirani leteči predmet),» je izjavil neki glasnik letalskih sil.

Meteorološki urad v Dorvalu je postavil domnevo, da gre pri letečem predmetu za meteorološki balon, ki so ga izpustili eno uro prej, preden se je pojavil tajinstveni predmet. Neki drug glasnik pa je dejal, da je bil ta meteorološki balon bel in je izžarel belo in ne rdečo svetlobo. Neki opazovalec na kontrolnem stolpu v St. Hubertu je dejal, da je omenjeni predmet ostal v zraku nekaj minut nad letališčem v višini med 1000 in 2500 metri.

—«»—

Tragični konec mladih zakoncev in dveh zaročencev

BRESCIA, 13. — Mlada zakonca Pozzi iz Brescie sta se v nedeljo zvečer vrnila s poročnega potovanja v svojo vilo. Poročila sta se šele pred osmimi dnevi. Danes proti polnevu je hotel Pozzijev oče mlada zakonca obiskati, pa se na njegovo trkanje nihče ni oglasil. Ko je s pomočjo nekega kovača vdrl v hišo, je v kopalnici našel sina na tleh blizu umivalnika, snaho pa poleg kopalne kadi. Sin je bil v pižami, snaha pa v halji. Ugotovilo se je, da je smrt nastopila nekaj ur prej. Verjetno jo je povzročil električni tok. Pozzi je imel 32 let, žena pa 22.

BIELLA, 13. — Dva mlada zaročenca sta se peljala zvečer na motorju iz Brusnenga v Buronzo. Nesla sta nekim prijateljem poročne bonboniere. Ko je prišel z nasprotne strani neki avto in sta obe vozili znižali luč, motorist ni opazil pred seboj voza, ki ga je vozila mula. Motor se je s silo zaletel v voz in oba zaročenca sta bila pri padcu takoj mrtva. Avtomobilist pa je še močno poškodoval svoj avto, ko je zavozil s ceste, da ne bi povozil motorista, ki je bil na tleh na cesti. Karabinjerji so pri preiskavi ugotovili, da voz ni imel predpisane luči.

—«»—

Uspeh Dalide

PARIZ, 13. — Znana pevka iz Kalabrije Dalida (njeno pravo ime je Jolanda Giuliotti), je dosegla nagrado «Triomphe», ki jo po referendumu med poslušalci radijskih postaj «Europa 1» in «Radio Luksemburg» podelijo pevcem, ki pojejo v radiu. Po tem referendumu je bil vrstni red pevk naslednji: Dalida, Gloria Lasso, Edith Piaff, Colette Renard in Line Renaud. Med moškimi pevci pa je zmagal Gilbert Becaud, za njim pa so se zvrstili Paul Anka, Plattersi, Charles Aznavour in Guy Beard.

—«»—

Jugoslavija prva v dvigu industrijske proizvodnje

NEW YORK, 13. — Po poročilu «Associated Press» so včeraj v OZN objavili podatke o povečanju proizvodnje v zadnjih petih letih. Po teh podatkih, ki slone na nacionalnih statistikah, je industrijska proizvodnja Jugoslavije v dobi od 1953 do 1958 zabeležila največji skok na svetu. Jugoslavija je v omenjeni dobi povečala industrijsko proizvodnjo za 88 odst., na drugem mestu je Sovjetska zveza s 70 odst., zatem Japonska z 69 odstotki itd.

—«»—

Italijanski biografski leksikon bo izšel

RIM, 13. — Pod predsedstvom senatorja prof. Alda Ferrabina se je sestal znanstveni svet zavoda za italijansko enciklopedijo. Svet je vzel v zadovoljstvom na znanje, da se intenzivno dela pri izdaji dveh velikih del: «Il dizionario enciclopedico italiano», katerega je te dni izšel deseti zvezek, in «Enciclopedia dell'Arte antica», katere je te dni izšel drugi zvezek.

Kar zadeva «Dizionario biografico degli Italiani», je znanstveni svet zavoda soglasno odobril smernice senatorja Ferrabina, da bi čimbolj pospešili izdajo tega dela. Svet je vzel z zadovoljstvom na znanje, da je prvi zvezek tega dela že v tisku, tako da bo mogel iziti med proslavami italijanskega preporoda.

—«»—

Nista uspela na Lavaredu

CORTINA D'AMPEZZO, 13. — Dva švicarska visokošolca, in sicer Hugo Weber in Albin Schelbert, sta že nekaj dni skušala preplezati severno steno hriba Lavaredo. Danes dopoldne sta se že nahajala pod «streho», ki je ključna točka podviga. Kakor že v soboto, tako sta se tudi preteklo nedeljo vrnila s stene v zavetišče «Auronzo», kjer sta prespala, in se naslednji dan vrnila na delo, oborožena z žeblji in vrvjo.

Malo pred poldnem pa sta švicarska plezalca tudi danes opustila namero, se vrnila v kočo «Auronzo» in nato prispela v Misurino. Popoldne se bosta vrnila z vlakom v Svico. Izjavila sta, da sta zabila kline v steno (kakih 180 m); porabila sta jih poldrugi kvintal in 200 m vrvi. Vse to sta pustila v steni, ker se nameravata vrniti in ponovno poskusiti preplezati steno.

—«»—

BRIONI, 13. — Predsednik republike maršal Tito je sprejel danes na Brionih glavnega urednika londonskega «Timesa», sira Williama Harleya.

Najkasneje do l. 1965 bodo ZDA dosegle Luno

Posebni sateliti za raziskovanje Venere

WASHINGTON, 13. — Glasnik NASA je danes izjavil, da bodo predvidoma prihodnji mesec izstrelili satelit okrogla oblike s štirimi pravokotnimi krili, da bi pripravili raziskovanje planeta Venere. Izstrelitev se bo vršila v Cape Canaveralu. Satelit bo tehtal 30 kg. Izstrelili ga bodo z raketo «Thor-Able». Če bo prvi poizkus uspel, bodo po vsej verjetnosti v juniju izstrelili še en satelit v smeri planeta Venere. Na satelitu bo sončna baterija, naprave za merjenje intenzivnosti kozmičnih žarkov in magnetskih polj. V pravokotna krila bodo vgradili celice, ki bodo sončno energijo spreminjale v električni tok, ki bo poganjal naprave in radijski aparat novega satelita.

Ko so ga sinoči intervjuvali na televiziji, je dr. Herbert York, načelnik oddelka za raziskovanja in razvoj pri obrambnem ministrstvu, izjavil, da Združene države razpolagajo z usmerjevalnimi sistemi za rakete, s katerimi bodo poslali človeka v vesolje, brž ko bodo imeli zadostno močne rakete.

«Če ne bodo nastale nepredvidene ovire, in če se bo napredek nadaljeval s sedanjim tempom, bodo Združene države dosegle Luno najkasneje do leta 1965,» je izjavil Herbert York.

Mleko bo teklo z višine 1660 m po ceveh v dolino

Novi mlekovod bo druga tovrstna naprava v Italiji; zgradili ga bodo v Ronconu, kakor je tudi prvi zgrajen na tem področju

TRENTO, 13. — Nov velik «mlekovod» bodo zgradili v Ronconu na pobudo občinske uprave krajevne mlekarske zadruge, da bi kraj La Malga Giuggia povezali z naseljem. Novi mlekovod, katerega en odcepek bo dosegel višino 1660 metrov, drugi pa višino 1600 metrov, bo dolg v celoti 5275 metrov. La Malga Giuggia proizvaja v poletnih mesecih, ko je živina tam na paši, 40 kvintalov mleka na dan. To mleko se porabi v glavnem za prehrano prebivalstva, predvsem pa za potrebe številnih turistov in poletnih počitniških kolonij v dolinah Giudicarie in Rendena. Novi mlekovod se bo pridružil onemu, ki so ga zgradili v preteklih letih na tem področju, in ki je bil do sedaj prva tovrstna naprava v Italiji.

—«»—

Diana Dors se je poročila

NEW YORK, 13. — Kinematografska igralka Diana Dors se je sinoči poročila z Dickiem Dawsonom. Poročila sta se civilno v nekem stanovanju v New Yorku. Obred je trajal sedem minut. Prejšnji mož Diane Dors je umrl. Živela sta sicer že dlje časa ločeno, ne da bi bil kdaj njun zakon razvezan.

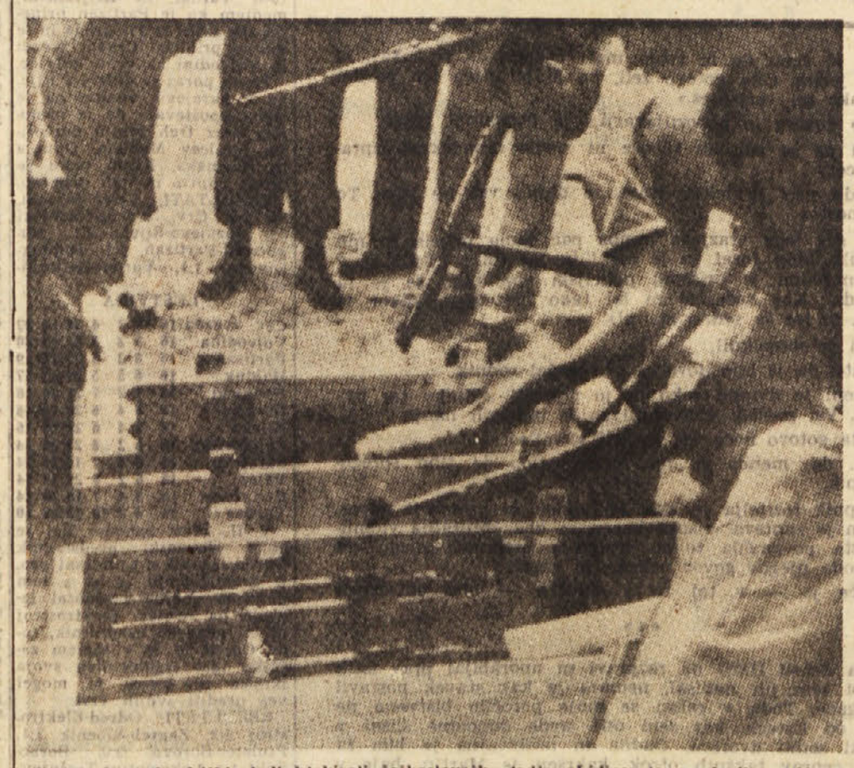

Francozi so ob afriški obali blokirali češkoslovaško ladjo «Lidice» ter zaplenili orožje, s katerim je bila natovorjena. Tuniška vlada je proti temu ostro protestirala.

PO SKORAJ STO LETIH OD RATTAZZIJEVEGA ZAKONA

Po načelu: «Naj levica ne ve, kaj dela desnica»

(Nadaljevanje s 3. strani)

porabi teh skladov.» Ta izjava se nanaša na sredstva, ki jih italijanska država direktno ali indirektno daje ustanovi POA, da ta namesto nje vrši naloge, ki pripadajo izključno državi. To si je ustanova POA zajamčila s členom 7. svojega pravilnika, ki omogoča «možnost predsednika, da vzdržuje odnose s civilnimi oblastmi». To pomeni, da državne klerikalne oblasti prepuščajo del nalog državne uprave ustanovam POA, da pa predstavniki strank nimajo možnosti vpogleda v te odnose.

Drugi vir, iz katerega POA črpa sredstva za svojo dobrodelnost, je ameriška pomoč. V ZDA obstaja organizacija «Catholic Relief Service», to se pravi ameriška katoliška dobrodelna ustanova, ki med svojimi člani zbira sredstva za pomoč katoličanom v tujih deželah, med katerimi je tudi Italija. Od tod prihajajo vreče moke, jajc v prahu, sira in masla, na katerih piše «Darilo ameriškega ljudstva. Prepovedana prodaja ali zamenjava». O tem je bilo že veliko govora. Pred kratkim smo pisali tudi o lažnem izvažanju moke iz Italije. Marsikatera vreča moke z gornjim napisom se v kakem italijanskem pristanišču enostavno pretrese v drugo vrečo brez gornjega napisa in proda v Italiji ali pa izvaža kot italijanska moka v tujino. Pred kakim letom pa so v Nemčiji proizvajalci masla in sira pognali velik krik, ker se nekomu v Italiji ni zdelo potrebno niti odstraniti napis «Darila...» in je darilo ameriških katoličanov prodajal v Nemčiji po konkurenčnih cenah kot italijansko blago. Bilo je to tik pred volitvami v Zah. Nemčiji.

Pa tudi v Italiji je veliko tega blaga na prodaj, pa čeprav pod drugo etiketo in pod drugačnimi cenami, seveda.

Hkrati s to ameriško pomočjo pa dobiva POA še drugo ameriško pomoč. Z milijoni dolarjev, ki ga ameriške in katoliške skupnosti zberejo, pošilja ameriška vlada Italiji del svojih «viškov» poljedelskih pridelkov in obleke. Te količine prehrambenega blaga ameriška vlada izroči italijanski vladi, prevzame nase 50 odstotkov prevoznih stroškov. In tako dobi POA dobesedno zastonj na tisoče ton blaga za svojo dobrodelno dejavnost. Samo v prvih štirih mesecih leta 1957 je POA dobila na tak način za 8 milijard lir blaga iz ZDA. V enem letu torej približno za 30 milijard lir.

Večina tega blaga vsaj neposredno prav gotovo ne gre v dobrodelne namene, pač pa se blago povečini proda kljub prepovedi, ki je označena na vrečah ali zabojih, in gre v razne blagajne in kdo ve v kakšne namene.

Če gornjim podatkom dodamo le še to, da je prešlo v upravo ustanove POA skoraj vse premoženje fašistične GIL v vrednosti 300 milijard lir, ni nič čudnega, da tej ustanovi nikoli ne zmanjka sredstev. Nasprotno, v tem ko se država, na uprava ubija s pomanjkanjem sredstev za najnujnejše, se cerkvena dobrodelna ustanova s svojimi tipalkami polašča vse dejavnosti, ki kakor koli diši po dobrodelnosti in si s tem kuje izreden politični kapital, ki se nato odraža v političnem in družbenem stanju dežele in to v brk vsem dosedanjim in bivšim zakonskim predpisom in normam. Vsekakor v smislu starega in dobro izbranega reka, naj levica ne ve, kaj dela desnica.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

A LIGA

Rezultati

*Bari - Sampdoria	2-1
Milan - *Fiorentina	3-1
*Genoa - Padova	2-1
*Inter - Bologna	5-1
*Lanerossi - Juventus	1-0
*Roma - Lazio	3-0
*Spal - Napoli	2-1
Udinese - *Tal. Torino	1-0
*Triestina - Alessandria	2-0

Lestvica

Milan	27	17	8	2	68	28	42
Fiorentina	27	17	7	3	84	27	41
Inter	27	16	5	6	66	35	37
Juventus	27	13	9	5	58	36	35
Lanerossi	27	13	5	9	39	33	31
Sampdoria	27	10	8	9	37	36	28
Padova	27	10	6	11	39	42	26
Napoli	27	6	14	7	29	42	26
Roma	27	9	8	10	45	37	26
Bologna	27	8	9	10	37	43	25
Lazio	27	9	6	12	34	46	24
Genoa	27	8	8	11	33	48	24
Bari	27	7	9	11	33	44	23
Udinese	27	6	9	12	26	47	21
Spal	27	6	8	13	24	39	20
Triestina	27	6	8	13	31	46	20
Alessandria	27	5	9	13	23	49	19
T. Torino	27	4	10	13	28	56	18

TEKME 19.4.1959

Bari-Fiorentina, Bologna-Lanerossi, Genoa-Tal. Torino, Juventus-Inter, Lazio-Alessandria, Milan-Spal, Napoli-Triestina, Padova-Sampdoria, Udinese-Roma.

B LIGA

Rezultati

*Atalanta-Parma	2-0
*Catania-Brescia	1-1
*Como-Zenit Modena	1-1
*Marzotto-Sanbenedett.	1-1
*Novara-Venezia	0-0
*Palermo-Cagliari	3-0
*Prato-Vigevano	1-0
*Reggiana-Lecco	3-1
*Simm.Monza-Verona	0-0
*Taranto-Messina	2-1

Lestvica

Atalanta	30	15	11	4	51	23	41
Palermo	30	15	9	6	40	23	39
Reggiana	30	14	7	9	38	27	35
Cagliari	30	12	11	7	40	40	35
Lecco	30	12	11	7	40	35	35
Novara	30	12	9	9	40	36	33
S. Monza	30	11	10	9	32	25	32
Verona	30	12	8	10	39	31	32
Venezia	30	11	9	10	34	32	31
Como	30	12	7	11	37	33	31
Messina	30	11	8	11	39	33	30
Brescia	30	9	12	9	35	33	30
Taranto	30	9	12	9	30	31	30
Marzotto	30	10	10	10	19	23	30
Parma	30	8	10	12	33	50	26
Modena	30	8	10	12	25	36	26
Sambened.	30	3	18	9	23	36	24
Catania	30	5	14	11	28	32	24
Vigevano	30	7	6	17	18	37	20
Prato	30	5	6	19	19	44	16

TEKME 19.4.1959

Cagliari-Novara, Lecco-Marzotto, Palermo-Brescia, Parma-Messina, Reggiana-Prato, Sambenedettese-Como, Taranto-Vigevano, Venezia-Catania, Verona-Atalanta, Zenit Modena-Simm. Monza.

Športne stave

TOTOCALCIO

Bari-Sampdoria	1
Fiorentina-Milan	2
Genoa-Padova	1
Inter-Bologna	1
Lanerossi-Juventus	1
Roma-Lazio	1
Spal-Napoli	1
Tal. Torino-Udinese	2
Triestina-Alessandria	1
Palermo-Cagliari	1
Reggiana-Lecco	1
Cremonese-Livorno	1
Salernitana-Siracusa	X

Kvote: 13 točk: 2.182.000 lir; 12 točk: 72.500 lir. V Trstu so 4 dobitniki s 13 točkami in 52 dobitnikov z 12 točkami.

TOTIP

1 1 2 2 2 1 1 2 X 1 1 X

Kvote: 12 točk: 1.708.807 lir; 11 točk: 82.022 lir; 10 točk: 7.169 lir.

27. kolo italijanskega nogometnega prvenstva

Milanova zmaga v Florenci: odločilen preobrat na vrhu?

Udinese in Bari že na varnem? Pomembni zmagi Triestine in Spala. V borbi za tretje mesto - Juventus zaostal. Mlačen rimski derby z zmago Rome

Veliki in težko pričakovani derby «resnice» med Fiorentino in Milanom se je končal z zmago Milana. Čeprav so vsi, in med njimi tudi mi trdili, da je v tem srečanju možen vsakršen rezultat, predstavlja izid 3:1 v korist Milana vendar le presenečenje, ker je v resnici (roko na srce!) ogromna večina spremljevalcev tega izredno zanimivega prvenstva predvidevala lahko zmago Fiorentine, ki je — posebno v zadnjem času — dajala vtis boljše enajstorice.

Milan je zmagal zasluženo, čeprav z znatno pomočjo sreče. Igral je taktično bolje in pravilneje, znal je biti nevarnejši v zaključnih fazah svojih akcij in bolj umirjen na sredini igrišča, kjer je z mojstrsko igro gospodaril veliki Leiholm. Toda kljub vsemu temu ni pokazal kaj posebnega, nasprotno, njegova igra ni dosegala vrhunec, ki bi lahko opravičili kandidaturo za naslov državnega prvaka in prepričani smo celo, da bi ga Fiorentina, če bi zaigrala vsaj povprečno, brez posebnih težav premagala.

V tem pa je tudi posebno poglavje: zakaj je Fiorentina izgubila igro in z njo zelo verjetno tudi prvenstvo? Zaradi slabega dne, zaradi smole? Morda, toda predvsem zaradi psihološke nepripravljenosti za srečanje, od katerega je bil odvisen odgovor na vprašanje, ki je bilo sporno in odprto že skoraj od samega začetka prvenstva: kdo je boljši? In ker je slaba igra največkrat ravno posledica psiholoških okoliščin, postane njen poraz tako razumljivejši. Če pa k temu dejstvu dodamo še odsotnost dveh najboljših defenzivnih igralcev, kot sta Cervato in Ciappella, poškodbo Montuoria v začetku drugega polčasa in nesrečen avtogol v začetku prvega, potem je odgovor na vprašanje zakaj je Fiorentina izgubila, praktično izčrpan.

Toda ali je poslej mogoče že mirno trditi, da je Milan s to zmago dosegel končni cilj? Mislimo da ne čeprav ima v prihodnjih kolih Fiorentina težje nasprotnike in prav toliko zunanjih in domačih tekem kot Milan. Nobenega dvoma ne more namreč biti, da bo Fiorentina skušala za vsako ceno nadoknaditi, kar je izgubila včeraj in lahko smo prepričani, da ima še toliko moči, posebno v kompletnem sestavu, da ji vse do poslednjega trenutka ni treba vreči puške v koruzo. Ker pa velja isto lahko tudi za Milan, nam bo prvenstvo še vedno nudilo dovolj privlačnosti. Koledar srečanj obeh kolosov v prihodnjih kolih je naslednji:

MILAN: *Spal*, Torino Lazio, *Genoa*, Padova, *Udinese*, Bologna.

FIORENTINA: Bari, *Spal*, Genoa, Udinese *Torino*, *Roma*, Napoli. (V korzivnem tisku interna srečanja).

Od poglavja borbe za prvenstvo lahko takoj preskočimo k poglavju borbe za rešitev, ki je v 27 kolu zelo bogato in glede na direktna srečanja med kandidati za izpad tudi zelo važno.

Največjo korist iz takega direktnega spopada sta potegnila Udinese in Triestina, prva z zunanjo zmago nad Torinom, druga pa z domačo zmago nad Alessandrio. Sliko razvoja te dramatične borbe na dnu dopolnjujeta še domači zmagi Barija in Spala nad Sampdorio oz. Napolijem. Vrstni red se je seveda spremenil v korist zmagovalcev in tako sta se Triestina in Spal z zadnjega mesta pomaknila za dve mesti višje in preskočila Alessandrio in Torino, ki je pristal na zadnjem mestu z 18 točkami. Za mesto višje in praktično že na varno, pa sta se povzpela tudi Bari in posebno Udinese, ki bo v preostalih sedmih kolih kar petkrat nastopila na domačem igrišču. Zaradi tega se je kritična cona praktično zožila na štiri moštva, ki imajo vsa bolj ali manj izenačene možnosti. Spal in Triestina imata sicer prednost dveh oz. ene točke, toda Torino in Alessandria imata zato ugodnejši koledar, kar velja še posebno za Alessandrio.

Kako so igrali v 27 kolu prebivalci «spodnjega doma»? Najuspešnejša je bila brez vsakega dvoma Udinese, ki je zasluženo prinesla obe točki iz Turina. Edini gol je v sredini drugega polčasa dosegel Fontanesi. Talmone Torino je igral slabo, na njegovo igro pa je tudi močno vplivala poškodba srednjega krilca Ganzerja pred koncem prvega polčasa, ki je poslej samo statiral na levem krilu.

Triestina je zasluženo premagala Alessandrio in končni izid bi glede na slabo igro in resignirano igro Alessandrie bil lahko znatno večji v njeno korist. Spal lahko pripiše svojo zmago nad Napolijem samo svoji izredni požrtvovalnosti, ki mu je omogočila, da so v skrajno trdi in dramatični borbi najprej izenačili in nato 4' pred koncem dosegel po Soriu zmagoviti gol. Isto velja za Zari, le s to razliko, da si je Bari najprej zagotovil vodstvo z 2:0 in je potem Sampdoria v zaključni fazi igre zmanjšala razliko. V njenih vrstah se je občutila odsotnost Ocwirka in Cucchiaronnija.

Rimski derby se je zaključil z zmago Rome s 3:0, vendar pa je rezultat previsoko izražen. Igra le bila na povprečnem nivoju.

V borbi za tretje mesto je bil to pot uspešen Inter, ki je na svojem igrišču pregazil resignirano Bologno, medtem ko je moral Juventus pustiti obe točki v Vicenzi borbenemu, hitrejšemu in fizično vzdržljivejšemu Lanerossiju, ki je v 14' drugega polčasa dosegel po Contiju edini gol tekme.

KROS V JUGOSLAVIJI

Murat in Mihalič predvidena zmagovalca

ZAGREB, 13. — V nedeljo je bilo v Maksimiru državno prvenstvo Jugoslavije v krosu. Favoriti so v glavnem opravičili zaupanja in zasedli najboljša mesta. V nastopu članov na krajši progi (4000 m) je zmagal favorit Jožko Murat pred Ljubljančanom Hafnerjem v času 13'04"2, na daljši članski progi (8000 m) pa je zmagal Mihalič, ki ni imel resnih konkurentov. Dosegel je čas 26'48"6.

V ženskih disciplinah so bile najboljše Slovenke. Med članicami je na 2000 m zmagala Celjanka Slamnikova s časom 5'53"6 pred Belajevo.

SPORT MED TABORNIKI

Tržaški taborniki so gostovali v Kopru

V soboto in v nedeljo je bilo v Kopru športno srečanje med taborniki odreda Srebrnih galebov iz Kopra in taborniki roda Modrega vala iz Trsta. Pomerili so se v moški in ženski odbojki, v namiznem tenisu in v šahu. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo danes le tehnične rezultate tega zelo uspelega srečanja, v eni iz med prihodnjih številk pa bomo objavili daljše poročilo našega sodelavca P—zia.

ODBOJKA — ŽENSKE: Trst - Koper 2:0 (15:8, 15:12)

ODBOJKA — MOŠKI: Koper - Trst 2:1

NAMIZNI TENIS: Koper - Trst 5:2

ŠAH: Koper - Trst 6:6

Del Negro - kandidat za B reprezentanco

RIM, 13. — Na priprave za mednarodno nogometno srečanje Italija B - Anglija (mladi), ki bo 7. maja v Milanu, je FIGG sklicala naslednje igralce:

Catalano (Bari), **Capra** (Bologna), **Albertosi** (Fiorentina), **Maccacaro** (Genoa), **Bolchi, Corso, Guarnieri, Tagliavini** (vsi Inter), **Anzolin** (Marzotto), **Micheli** (OZO Mantova), **Gasperi** (Spal), **Crippa** (Torino), **Del Negro** (Triestina). Maser: Comino (Sampdoria).

B reprezentanca bo odigrala trening tekmo s selekcijo B lige, ki jo bodo sestavljali naslednji igralci:

Marchesi (Atalanta), Favini, Sacchella, Vigni (vsi Brescia), Bicchirai (Lecco), Alicata, Melonari, Orlando (Messina), Scesa (Novara), Azzali, Malavasi (Palermo), Costa, Gatti (Reggiana), Lorenzini (Sambenedettese), Breviglieri (Simmenthal).

DVIGANJE UTEŽI

PEKING, 13. — Sovjetski dvigalec uteži Rudolf Plukfelder je izboljšal lastni svetovni rekord v srednjetežki kategoriji, ko je v tegu dvignil 139 kg.

Košarkarsko prvenstvo zaključeno

Simmenthal zopet prvak zaradi poraza Oransode

Platonična zmaga ženske vrste Stock nad novimi prvakinjami iz Vidma Moška vrsta Stock zmagala v Benetkah

Italijansko košarkarsko prvenstvo za leto 1959 je zaključeno. Prvak države je že tretjič zaporedoma postal Simmenthal iz Milana brez nujnosti dodatnega srečanja z Oransodo Virtus, ker je ta izgubila nepričakovano, toda povsem zasluženo v Pesaru proti Lancu in tako zaostala za prvakom za eno točko.

Končna zmaga Simmenthala je v celoti zaslužena in mu skoraj gotovo ne bi ušla tudi v primeru dodatnega dvoboja.

V A serijo sta iz Prve serija izpadla Livorno in Lazio, kar pa je bilo znano že pred dvema koloma. Livorno v zadnjem nastopu ni mogel nuditi novemu prvaku resnega odpora in je klonil z visokim rezultatom 94:31, Lazia pa ni mogla rešiti niti nepričakovana in zaslužena zmaga nad Levissimo.

Tržaška vrsta Stock je v zadnjem kolu gostovala v Benetkah. Ker sta si oba nasprotnika že prej zagotovila obstoj v izbrani druščini, je imelo srečanje le službeni značaj. Zmagali so Tržačani s košem razlike, toda šele po podaljšku, ker se je v regularnem času dvoboj zaključil neodločeno 66:66. Zanimivo je, da je v 1'54" prvega polčasa podaljška moralo biti srečanje prekinjeno, ker so zaradi osebnih prekrškov morali zapustiti igrišče vsi igralci Reyerja.

Najboljši v tržaškem moštvu so bili Gavagnin, Magrini, Natali in Damiani.

Rezultati: Stock-Reyer 72:71, Lanco - Oransoda Virtus 52:47, Santipasta - Stella Azzurra 55:54, Lazio - Fonte Levissima 61:55, Ignis - Motomorini 84:83, Simmenthal - Livorno 94:31.

Lestvica:

Simmen.	22	19	3	1730	1227	41
Oransoda	22	18	4	1621	1294	40
Ignis	22	16	6	1619	1433	38
Motomor.	22	15	7	1547	1379	37
Levissima	22	13	9	1413	1400	35
Santipasta	22	10	12	1338	1369	32
Stella A.	22	8	14	1408	1416	30
Stock	22	8	14	1190	1329	30
Lanco	22	8	14	1227	1363	30
Reyer	22	7	15	1237	1486	29
Livorno	22	5	17	1199	1510	27
Lazio	22	5	17	1273	1596	27

V ženski A seriji je bilo že prej vse odločeno in zadnja srečanja so bila odigrana le po službeni dolžnosti. Prvak države za l. 1959 je kot znano postala vrsta Udinese, izpadli pa sta vrsti Autovox in S. Marinella, ki je dejansko že prej prenehala igrati.

Privlačnost zadnjega kola je nudilo zaradi tega samo prestižno srečanje med novimi in starimi prvakinjami oz. med Udinese in vrsto Stock iz Trsta. Stare prvakinje novim sicer niso mogle odvzeti naslova, zato pa so se jim oddolžile s tem, da so jim prizadejale edini poraz v prvenstvu in z njem rešile vsaj... prestiž.

Po zaključni igri so dosedanje prvakinje predale novim majice z državnim grbom s tihim upanjem, da jim jih bodo te prihodnjo sezono tudi vrnile.

Rezultati zadnjega kola: Stock - Udinese 52:45, Standa - Talmone Autonomi 47:46, Lubiam Mantova - Autovox 45:35, Fiat - OZO 45:23, Omsa - S. Marinella 2:0 (zaradi predaje).

Lestvica:

Udinese	18	17	1	1088	569	35
Stock	18	14	4	961	772	32
Standa	18	13	5	938	775	31
Fiat	18	13	5	761	683	31
Talmone A.	18	12	6	790	701	30
Lubiam	18	8	10	702	728	26
Omsa	18	7	11	616	799	25
OZO	18	4	14	595	853	22
Autovox	18	2	16	567	899	20
S.Marinella	18	0	18	269	499	9

DILETANTSKA REPR.

Bettini in Zorat med kandidati

RIM, 13. — Komisar FIGC je na predlog diletantske komisije pozval na selekcijski trening za sestavo diletantske reprezentance Severne Italije poleg drugih tudi igralca tržaške CRDA Bettinija in člana Cava Romane iz Nabrežine Zorata.

ATLETIKA

KARLSKRONA, 13. — Šved Petterson je dosegel nov švedski rekord v skoku v višino v zaprtih prostorih z rezultatom 2,09 m.

Dve slabi enajstorici na tržaškem stadionu

Triestina je zmagala ker ni mogla izgubiti

Dobra obramba - slab napad. Strelca golov Bresolin in Del Negro

STRELCA: v prvem polčasu v 18' Bresolin (T.); v drugem polčasu v 27' Del Negro (T.).

TRIESTINA: Rumich; Tulissi, Brach; Szoke, Bernardin, Rimbaldo; Del Negro, Massei, Bresolin, Tortul, Santelli.

ALESSANDRIA: Cuman; Boniardi, Giacomazzi; Snidero, Pedroni, Nardi; Castaldo, Pistorello, Lorenzi, Manenti, Tacchi.

Sodnik: Joni iz Macerate. Koti 6:6 (4:2 za Triestino); gledalcev 13.000.

Triestina je zmagala, ker ni mogla izgubiti. Zmagala je zato, ker ji Alessandria praktično ni nudila odpora in ker bi bila prešibek nasprotnik tudi za znatno slabšo Triestino. Zmaga Triestine nad njo sicer ni razčistila vprašanja izpada oz. obstanka ne za eno in ne za drugo, toda moralno je na vsak način pokazala, da Alessandriji ni mesta v A ligi.

Seveda je od tekme, od katere je odvisna rešitev, težko pričakovati kvaliteten nogomet, toda vsaj Triestina bi nam vsekakor morala pokazati mnogo več, da bi lahko vsaj z umirjenim optimizmom računali na njen obstoj v elitni družbi. Tako pa smo lahko še naprej upravičeno zaskrbljeni nad njeno usodo, ker ni mogoče računati na njeno zmago niti v preostalih dveh internih srečanjih, kaj šele na najmanj 3 neobhodno potrebne točke na zunanjih igriščih, da doseže rešilno kvoto, ki se bo sukala nekje okrog 27 točk.

Predvsem smo pri domačih pogrešali prisebnost, odločnost in refleks v zaključnih akcijah. Dejansko je bil napad njen najslabši del, k čemer je v veliki meri prispevala neražpoloženost Masseia in slaba fizična kondicija Bresolina, ki je banalno grešil tudi v najbolj povoljnih okoliščinah. K sreči je bila ostala trojka nekoliko boljša, kar velja predvsem za Tortula in Santellija, medtem ko je Del Negra rešil samo gol, ki je bil v celoti njegovo delo.

Ugodnejša je ocena za obrambo in za krilsko vrsto. Rumich ni bil sicer popolnoma zanesljiv se je pa z nekaj izvrstnimi paradami rehabilitiral za napake v Rimu. Tulissi in Brach sta bila borbena in požrtvovalna. Nad vsemi pa je še enkrat izstopal Bernardin, ki je bil brez dvoma najboljši mož na igrišču. Privoščil si je lahko tudi ekshibicijo, za katero je požel številne aplavze. Szoke je bil neumoren tako v defenzivni kot v ofenzivni funkciji in isto velja tudi za Rimbalda, vendar pa je obema mogoče očitati neprecizno podajanje v globino.

Za Alessandrio smo že dejali, da predstavlja šibko moštvo, ki se oslanja predvsem na krilsko vrsto oz. na Pedronija. Dober, čeprav preoster, je bil stari Giacomazzi v ožji obrambi, medtem ko je od Lorenzija in Tacchia ostalo samo še ime. Vsem skupaj je manjkala tudi borbenost in občutek smo imeli, da igrajo samo še zaradi službene dolžnosti.

Kronika tekme je zelo bogata toda žal bolj na zapravljenih kot pa na izkoriščenih možnostih. Alessandria se je takoj zaprla v obrambo v očitnem upanju, da ji bo uspelo rešiti točko. To je Triestini dovolilo določeno manevrsko svobodo. V 7' je Tacchi poslal mimo droga kazenski strel, v 9' pa je Santelli v naletu streljal čez prečko. V 14' je bil Del Negro sam pred vrati, zaradi oklevanja pa je nato v naglici streljal mimo. 5' pozneje pa so domači vendarle realizirali svojo terensko premoč. Santelli je z leve strani poslal dolg predložek pred vrata kjer ga je sprejel Massei in z glavo usmeril v mrežo. Toda žoga se je odbila od prečke in Bresolin jo je nato plasiral v mrežo.

Alessandria ni bila sposobna reagirati in Triestina je še naprej pritiskala s kratkimi pasovi. V 34' je Cuman odvrnil v kot močan Bresolinov strel, Del Negro in Tortul pa sta v naslednjih minutah zapravila več kot eno priložnost. Zadnje minute polčasa so pripadle gostom, ki so prevzeli pobudo na sredini igrišča in izvedli nekaj napadov, ki pa so se razbilinili od čvrsti obrambi in ob nepremagljivem Rumichu.

V drugem polčasu je Alessandria opustila defenzivno taktiko in je v prvih minutah tudi prevladovala. Zdelo so je, da ji bo uspelo tudi izenačiti, toda domači so kmalu uredili svoje vrste po zaslugi Szokeja in Bernardina. Tako je v 9' imel Bresolin idealno priložnost za gol, ki pa jo je zapravil, kot Tortul minuto pozneje z diagonalnim strelom mimo vse odprtine vrat. V 14' je Tacchi izvedel kazenski strel in Rumich je močno žogo odbil s telesom. Pritekel je Lorenzi in jo ponovno streljal, toda vratar Triestine je bil še enkrat na mestu in odvrnil nevarnost v kot. Po nadaljnjih desetih minutah razgibane toda nekoristne igre je v 24' Bresolin popolnoma sam silovito streljal v vrata, toda žoga se je odbila od droga. Tri mnute pozneje je Triestina po solo akciji Del Negra, ki je po desni strani preigral vrsto nasprotnikov in streljal prizemno v nasproti kot vrat, kjer se je žoga od droga odbila v mrežo.

Najboljši met na svetu

D. Long v ekshibiciji 19,65 m v metu krogle

Rezultat ne bo priznan kot rekord - Tudi Nieder bolje od O' Brienovega rekorda

TEMPLE (Arizona), 13. — 19-letni ameriški atlet Dallas Long je včeraj dosegel najboljši rezultat v metu krogle na svetu, ki pa ne bo priznan za svetovni rekord, ker ni bil dosežen v okviru uradnega tekmovanja. Long, ki velja za naslednika slavnega O'Briena, je vrgel kroglo 19,65 m daleč, kar je za 40 cm več od uradnega rekorda O:Briena.

Takoj nato je Long izrazil svoje prepričanje, da bo še pred koncem letošnje sezone dosegel mejo 66 čevljev (20,116 m).

* * *

HONOLULU, 13. — Bill Nieder je na nekem mitingu v Honolulu vrgel kroglo bolje od svetovnega rekorda. Dosegel je rezultat 19,41, ki pa ne bo priznan zaradi rahle nagnjenosti terena.

* * *

Lestvica najboljših metov krogle (uradnih in neuradnih) je naslednja:

D. Long (ZDA)	19,65,	1959
B. Nieder (ZDA)	19,41,	1959
P. O'Brien (ZDA)	19,25,	1956
D. Davis (ZDA)	18,41,	1958
K. Bantum (ZDA)	18,30,	1956
S. Lampert (ZDA)	18,13,	1954
D. Owen (ZDA)	18,13,	1957
J. Skobla (CSR)	18,05,	1957
T. Jones (ZDA)	18,01,	1955
A. Rowe (V. B.)	17,96,	1958
J. Fuchs (ZDA)	17,95,	1950

Jugoslovanski plavalci v Italiji

Splitski plavalci premagali milanske

V soboto v Turinu: Fiat-Jadran 88:55

MILAN, 13. — Plavalni dvoboj med Milanom in Splitom, ki je bil sinoči v milanskem bazenu, se je zaključil z zmago gostov z rezultatom 75:72. Najboljši rezultat prireditve je dosegel Milančan Elsa na 100 metrov hrbtno z 1'06"8. Tehnični rezultati:

MOŠKI: 400 m prosto: 1. Košnik (S.) 5'4"7; 2. Panzeri (M.) 5'06"; 3. Pirc (S.) 5'13"2; 4. Miceli (M.) 5'22"; **100 m metuljček:** 1. Giudici (M.) 1'12"1; 2. Kambij (S.) 1'12"1; 3. Pentič (S.) 1'14"1; 4. Vecchi (M.) 1'18"9; **100 m prsno:** 1. Pelc (S.) 1'18"; 2. Fiero (M.) 1'19"3; 3. Sacchi (M.) 1'20"; 4. Trumbič (S.) 1'25"2; **100 m hrbtno:** 1. Elsa (M.) 1'06"8; 2. Barišič (S.) 1'09"; 3. Pasi (M.) 1'14"; 4. Roje (S.) 1'16"2; **100 m prosto:** 1. Dardelli (S.) 59"9; 2. Soliani (M.) 1'00"4; 3. Pirc (S.) 1'02"4; 4. Bono (M.) 1'4"8; **4x100 m prosto:** 1. Split (Nardelli, Pirc, Barišič, Košnik) 4'12"7; 2. Milan 4'17"6; **4x100 m mešano:** 1. Split (Barišič, Pentič, Kambij, Nardelli) 4'39; 2. Milan 4'40".

ŽENSKE: 100 m hrbtno: 1. Pilič (S.) 1'22"3; 2. Cipci (S.) 1'24"9; 3. Gorla (M.) 1'25"7; 4. Malvano (M.) 1'28"3; **100 m prosto:** 1. Galeone (M.) 1'12"; 2. Lušič (S.) 1'13"; 3. Felici (M.) 1'16"1; 4. Sinčič (S.) 1'18"; **100 m metuljček:** 1. Bacchi (M.) 1'26"7; 2. Pilič (S.) 1'36"3; 3. Greco (M.) 1'37"5; 4. Lokšič (S.) 1'42"7; **100 m prsno:** 1. Passerini (M.) 1'30"9; 2. Mrklič (S.) 1'34"9; 3. Buffoni (M.) 1'36"5; 4. Marasovič 1'38"2; **4x66 m mešano:** 1. Milan 3'32"5; 2. Split 3'36"6.

* * *

V soboto zvečer so splitski plavalci nastopili v Turinu proti plavalcem Fiat Torino in izgubili z 88:55. Dosegli so samo eno prvo mesto po zaslugi Barišiča na 100 m hrbtno s časom 1'07"2.

NAMIZNI TENIS

Ogimura - mednarodni prvak Anglije

LONDON, 13. — Japonec Ogimura je zmagal na mednarodnem namiznoteniškem prvenstvu Anglije. V finalu je premagal Madžara Berczika s 3:1 (26:28, 22:20, 21:17, 21:12). V polfinalu je Berczik premagal Jugoslovana Harangoza s 3:2 (21:19, 14:21, 19:21, 21:18, 21:5), Ogimura pa je izločil svojega rojaka Murakamija.

Jugoslovansko nogometno prvenstvo

Štirje remiji v šestih tekmah ob veliki sterilnosti napadov

Poraz okrnjene Rijeke v Sarajevu. Odred izgubil tudi doma

16. kolo I. zvezne lige jugoslovanskega nogometnega prvenstva je poteklo v znamenju miroljubnosti in sterilnosti najboljših enajstoric. Kar 4 od šestih tekem so se končale neodločeno, skupno pa je bilo doseženih 14 golov, od katerih kar dobra četrtina po zaslugi Sarajeva.

V središču zanimanja 16. kola je bilo srečanje med Hajdukom in Dinamom v Splitu. Nasprotnika sta se razšla z neodločenim rezultatom 1:1, toda Dinamo je bil vse do 80' igre boljši nasprotnik in je tudi vodil z golom, ki ga je že v sredini prvega po časa dosegel Gašpert. Ko pa je Vidošević dosegel v 35' drugega polčasa izenačanje, je prevzel pobudo Hajduk in zadnjih trenutkih igre celo zapravil priložnost za zmago, ki pa vsekakor ne bi bila zaslužena. Najboljši na igrišču je bil državni reprezentant Crnkovič.

Crvena zvezda je že tretjo nedeljo zaporedoma ostala brez gola v aktivi in pasivi. Srečanje med njo in Radničkim je bilo slabo in grobo.

Srečanje med Vojvodino in Veležem v Mostarju je bilo zelo zanimivo in tudi kvalitetno. Vojvodina je imela terensko premoč, vendar se je morala zadovoljiti z eno samo točko.

Z neodločenim rezultatom sta se po živčni igri razšla tudi Vardar in Železničar, medtem ko je Partizan prinesel obe točki iz Titograda in se močno približal Crveni zvezdi in Vojvodini na vrhu lestvice.

Težak poraz je doživela Rijeka v Sarajevu, vendar pa je treba upoštevati, da je nastopila brez treh svojih najboljših igralcev Medleja, Dunaja in Osojnaka. Kljub temu je igrala odprto in tudi prijetno.

REZULTATI: Velež-Vojvodina 2:2, Crv. zvezda-Radnički 0:0, Sarajevo-Rijeka 4:1, Budućnost-Partizan 0:1, Hajduk-Dinamo 1:1, Vardar-Železničar 1:1.

LESTVICA

Crv. zvezda	16	10	2	4	34:14	22
Vojvodina	16	9	2	5	31:17	20
Partizan	16	8	3	5	25:25	19
Hajduk	16	6	5	5	22:23	17
Radnički	16	7	2	7	27:20	16
Dinamo	16	6	4	6	20:18	16
Rijeka	16	6	4	6	22:26	16
Železničar	16	6	2	8	21:20	14
Sarajevo	16	5	4	7	16:21	14
Velež	16	6	2	8	21:29	14
Budućnost	16	5	4	7	16:29	14
Vardar	16	4	2	10	15:28	10

V II. zvezi zahodni ligi je edini slovenski predstavnik Odred izgubil v Ljubljani proti Elektrostroju in si s tem porazom znatno poslabšal izglede na rešitev. Elektrostroj ni bil nevaren nasprotnik, toda Odred je že v samem začetku igre izgubil dva svoja igralca in potem ni mogel več urediti svojih vrst.

REZULTATI: Odred-Elektrostroj 0:2, Zagreb-Šibenik 1:1, Proleter-Borovo 3:0, Borac-Split 1:1, Lokomotiva-Trešnjevka 2:1. Sloboda je bila prosta.

LESTVICA

Sloboda	14	9	2	3	29:11	20
Lokomotiva	14	8	2	4	28:21	18
Split	14	7	3	4	30:22	17
Borac	15	6	4	5	23:17	16
Zagreb	14	6	3	5	25:24	15
Elektrostroj	15	4	7	4	22:27	15
Proleter	15	5	4	6	30:31	14
Šibenik	15	4	6	5	21:25	14
Trešnjevka	15	5	3	7	19:22	13
Odred	14	3	3	8	13:23	9
Borovo	15	4	1	10	19:36	9

V slovenski conski ligi je mariborski Branik povečal svoj naskok z zunanjo zmago nad Grafičarjem, njegov najnevarnejši konkurent za končno zmago Rudar pa je moral prepustiti obe točki Mariboru. Primorski predstavnik Izola je kljub boljši igri, posebno v prvem polčasu, izgubila v Ljubljani proti Slovanu.

REZULTATI: Maribor-Rudar 2:0, Grafičar-Branik 1:2, Kladivar-Krim 4:2, Jesenice-Ljubljana 2:3, Sobota-Triglav 3:0, Slovan-Izola 2:1.

LESTVICA

Branik	16	12	2	2	54:20	26
Rudar	16	10	3	3	42:20	23
Maribor	16	9	5	2	33:25	23
Ljubljana	16	9	3	4	34:23	21
Kladivar	16	8	3	5	38:33	19
Krim	16	7	2	7	32:28	16
Sobota	16	7	2	7	56:45	16
Izola	16	4	5	7	21:28	13
Triglav	16	4	4	8	25:33	12
Grafičar	16	3	5	8	24:39	11
Slovan	16	1	5	10	16:44	7
Jesenice	16	2	1	13	19:56	5

KOLESARSTVO

Anquetil na «Giru»

PARIZ, 13. — Francosko kolesarsko moštvo Helyett - Leroux se bo skoraj zanesljivo udeležilo letošnje kolesarske dirke po Italiji. Na čelu tega moštva je Anquetil, v njem pa so še: Darrigade, Graczyk, Elliott, Stablinski, Pavard, Rostollan, Delberghe ali Brun.

KOLESARSTVO

Forè zmagovalec Pariz - Roubaix

ROUBAIX, 13. — Belgijec Foré je zmagal na letošnji kolesarski dirki Pariz - Roubaix. 262,5 km dolgo progo je prevozil v času 6.08'20" s povprečno hitrostjo 42,760 km na uro. V njegovem času sta prišla na cilj še Belgijca Desmet in Janssens, 12" pozneje pa Van Looy s Sabbadinom, De Bruynom in Demulderjem. Od Italijanov je bil najboljši Defilippis, ki se je uvrstil na 13. mesto 37" za zmagovalcem.

BRANKO SENICA — 2.

ČEDEN NARAŠČAJ

«Takšen kakor vi,» je odvrnil. «Oni poleg vas je mevža.»

«Hohoho,» sem se nasmejal, «si slišal, Max Josef, kaj je rekel pobič?»

Nato Max Josef: «Meni bo tega kmalu dovolj!»

«Jaz bom za vas lahko na vogalu ‚špicljal',» je dejal fantič, «in ne bom ‚zapel', če me bodo dobili.»

«Tako. tako. Misliš resno?»

«Jasno.» Na mah je postal zaupljivejši. «Kje pa imate svoj ‚kanon'? Ali ga lahko vidim?»

«O, ljubi bog,» je vzdihnil Max Josef, «ta naju bo še uničil.»

«Kar se ‚kanona' tiče,» sem dejal, «tega jaz nimam. Tako stvar ima le tisti, ki je nekoliko prismojen. Z revolverjem se lahko hitro kaj zgodi, kar ne moreš nikoli več popraviti.»

«No, kaj pa že?»

«Lahko koga ubiješ!»

«Ali vas je res strah kakšnega ‚položiti'?» je vprašal fantič. Zdaj je postajalo počasi tudi meni že preneumno in prav rad bi mu primazal eno preko kljuna, toda žal smo morali hiteti.

«Takoj bomo tam,» je dejal Max Josef. «Kaj bomo napravili z njim?»

«Jasno, da bom sodeloval. Saj sem že prej dejal, da bom ‚špicljal'! Toda potem bom dobil tudi jaz svoj del od ‚budžeta'.»

«Od česa?»

«Prekleto nazaj,» sem dejal, «od kod pa imaš take neumne besede?»

«Kakšne neumne besede? To so strokovni izrazi. Jaz že vem, saj hodim v kino.»

«No, od izkupička, ko boste blago prodali.»

Pripeljali smo se do «Schulze & Freimann», izstopili in takoj pričeli z delom. Pri Maxu Josefu gre tako delo hitro Tu ne potrebuje glave, vse ima v prstih. Trajalo je komaj dobro minuto in že smo stali v trgovini. Pobič je dejal: «To je bilo res lepo delo.»

Pričela sva pri tresoru, fantič pa naju je radovedno gledal in rekel: «Če bi zdaj kdo prišel...»

«Potem bi morali izginiti!»

«Izginiti? Figo, zakaj le? Hitro eno preko ‚piskra' in vse je v redu.»

«Tega ne morem več poslušati,» je dejal v tem trenutku Max Josef, «nimam več nobenega veselja. Sam imam dva otroka.»

«Čuj, pobič,» sem dejal, «kaj pa je pravzaprav tvoj oče?»

«Direktor banke.»

«Še to,» je zamrmral Max Josef, «zdaj me bo še strah, Hans.»

«Mislim, da moramo nekaj storiti,» sem dejal. «Pobič, pridi sem, nekaj bi ti rad povedal. Kaj bi neki rekel tvoj oče, če bi vedel, da bi rad postal vlomilec?» Odvrnil je:

«Njemu bi bilo vseeno. In rekel tudi ne bi ničesar. Saj nima nikoli časa, da bi govoril z menoj. Pošlje me enostavno v kino, če kdaj kaj hočem od njega. Zdajle tudi sedi v nekem baru in jaz bi ga naj počakal v avtomobilu. To tukaj je zanimivejše.»

«In tvoja mati?»

«Oh, ona je največ na potovanju. Saj se mora vendar negovati.» Meni je pričelo primanjkovati sape. Nato sem znova dejal:

«Tole ni šala. Če bi tvoja mati vedela, da si tukaj, bi bila zelo jezna. Ona gotovo želi, da bi bil njen sin pošten fant. Lahko mi verjameš.»

«Tako govore le pobožnjakarji,» je pripomnil pobič.

«Meni pa se zdi, da ti oče ni ravno mnogokrat izprašil zadnjice!»

«Seveda ne,» je rekel, «tega se danes več ne sme. To žali osebnost!»

Tako sva tega vražjega lumpa pač sama prijela in mu jih naložila. Max Josef ga je držal in jaz tolkel. Toda že v naslednjem hipu je pridrvel policijski voz, tako se je ta pokovec drl. Kot kaže, le ni bil tako brezčuten, kakor je bil videti, in jaz še vedno upam!»

Debeli je obmolknil.

«Mislite, da je bilo dovolj,» je vprašal sodnik.

Obtoženi je dvignil roko in jo pokazal sodniku ter prisednikom. Vsi pogledi v dvorani so se usmerili nanjo.

«Ne, ta gotovo noče več postati vlomilec!»

«Hm... da, menda je res zadostovalo,» je tiho spregovoril sodnik.

Zastopnik tožitelja je imel ob koncu še gromovit govor, v katerem je zahteval visoko kazen za oba «brutalna vlomilce», ki sta povzročila toliko trpljenja osebnosti njegovega klienta, toda njegov govor nekako ni vžgal.

Sodišče je — v tej točki obtožbe — oba obtoženca oprostilo.

* * *

Morda debeli Hans na razpravi ni uporabljal prav istih besed, kot sem jih napisal, nemara je kak stavek postavil tudi drugače. Toda v celoti se moje poročilo bistveno ne razlikuje od tistega, kar sem one srede dopoldne slišal v augsburški sodni dvorani. Čudna in neobičajna je bila ta razprava, čeprav takšnih otrok, kakršen je Martin, baje v današnji Nemčiji ni malo... KONEC

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska tiskarski zavod ZTT, Trst